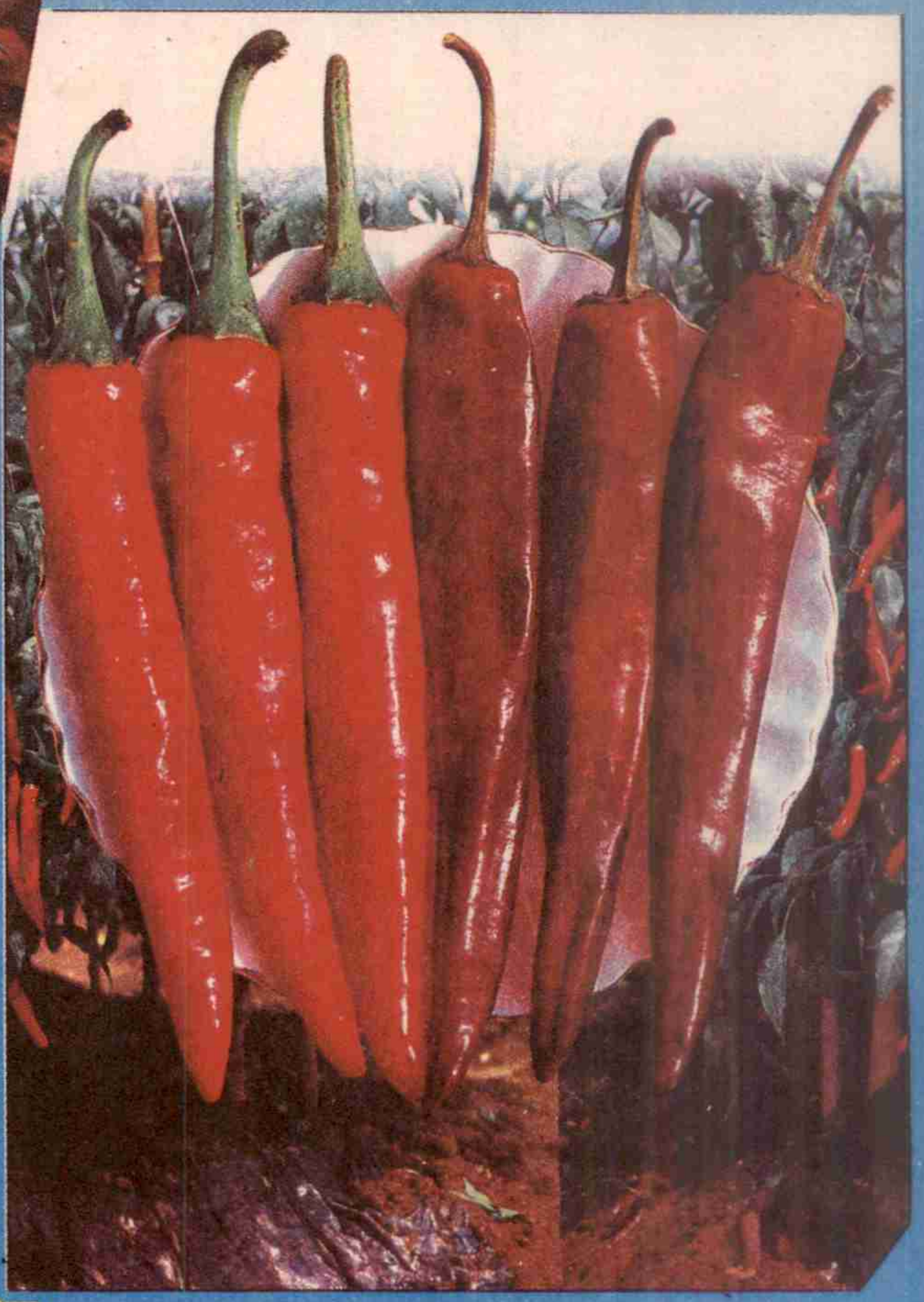
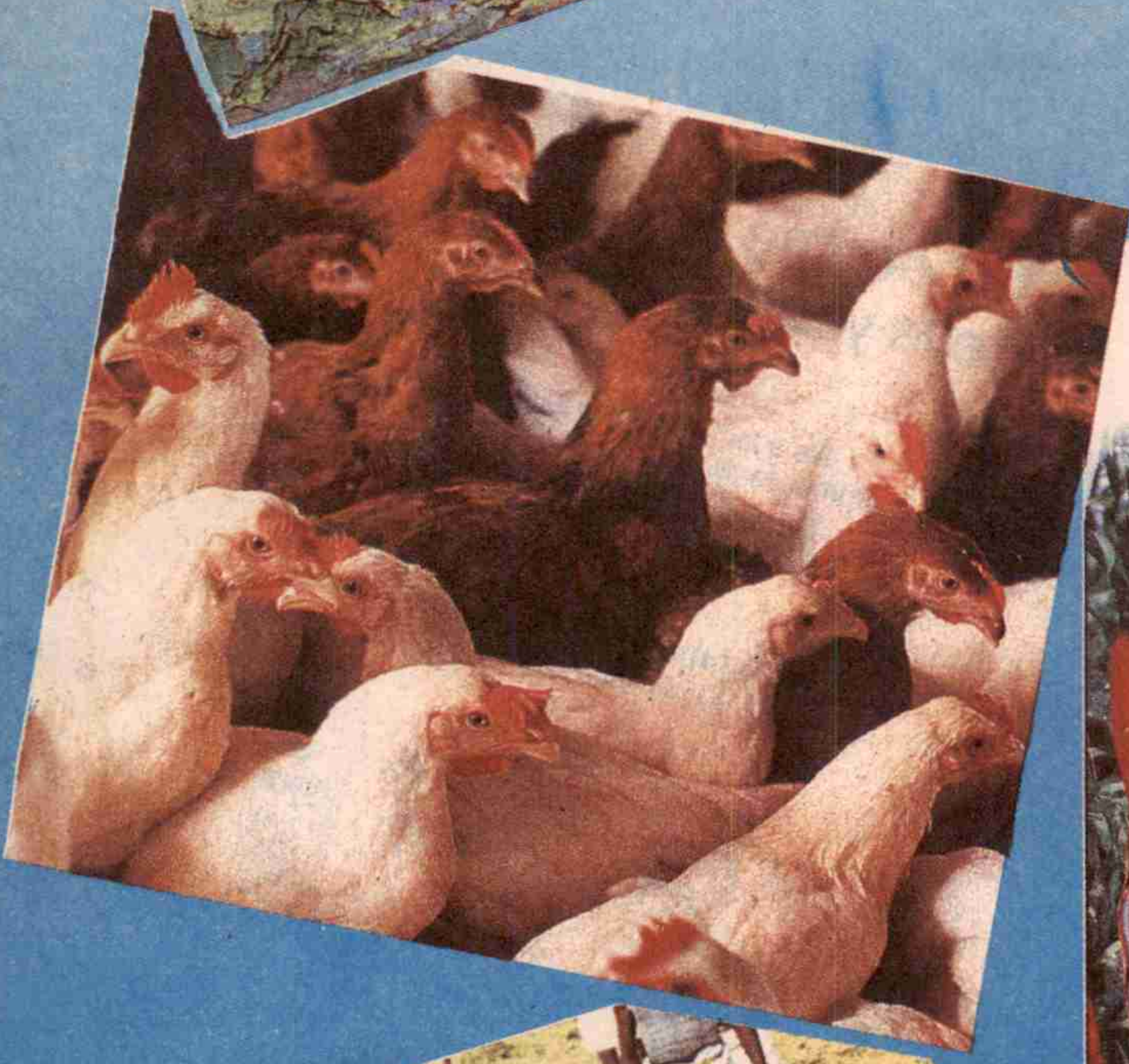
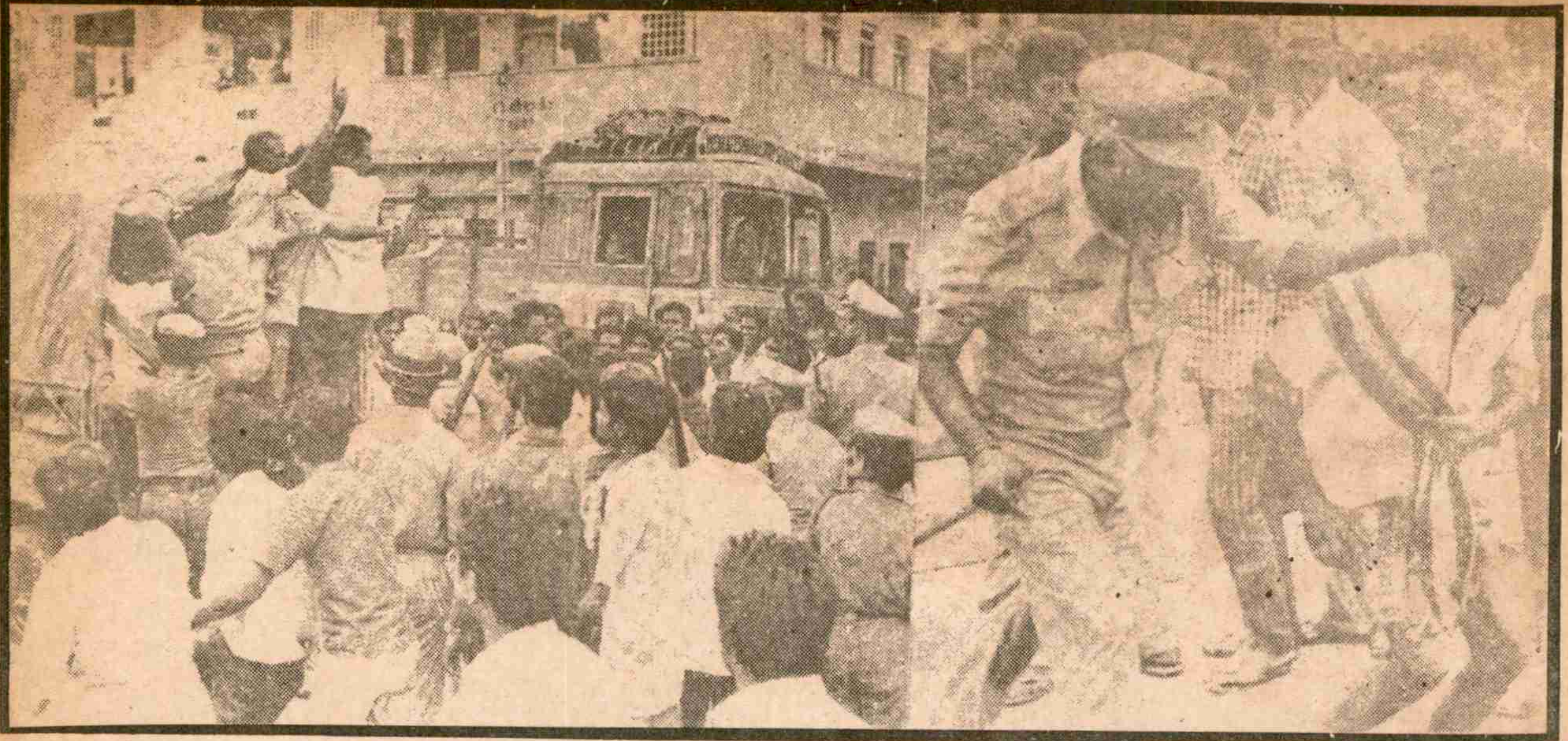

C

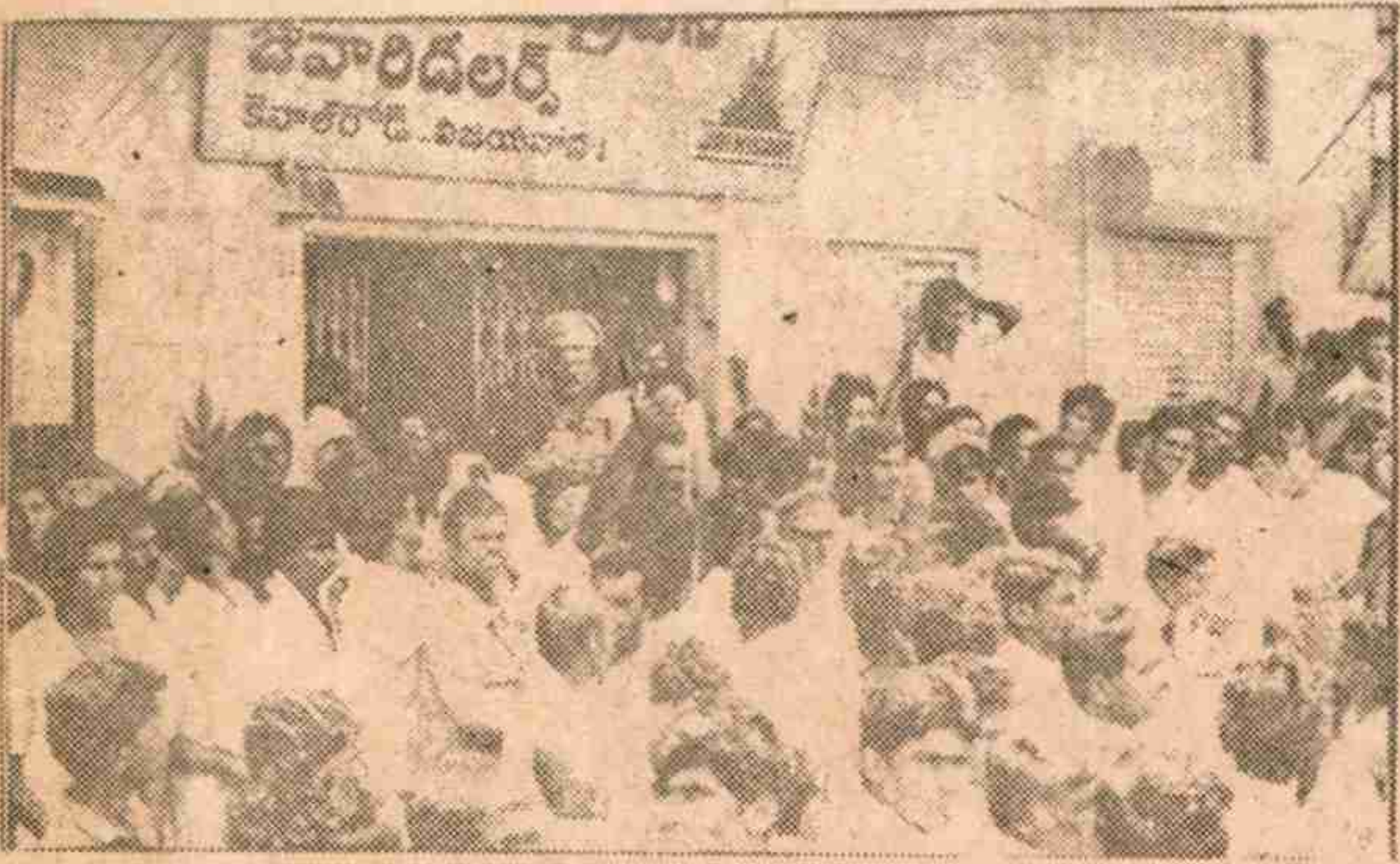
విరటి తోటలు-పోషణ

మన రైతువారితో

ఎరువుల ధరలపై రైతన్నల ఆగ్రహం

తెలంగాణ పోరాట యోధుడు ఏసిరెడ్డికి జోహార్లు

తెలంగాణ పోరాట యోధులు, భారత కమ్యూనిస్టు పార్టీ మార్క్సిస్టు రాష్ట్ర కమిటీ సభ్యులు శ్రీ ఏసిరెడ్డి నరసింహారెడ్డి జూలై 28వ తేదీ రాత్రి హైదరాబాద్‌లో ఆకస్మికంగా గుండెపోటుకు గురై మరణించారు.

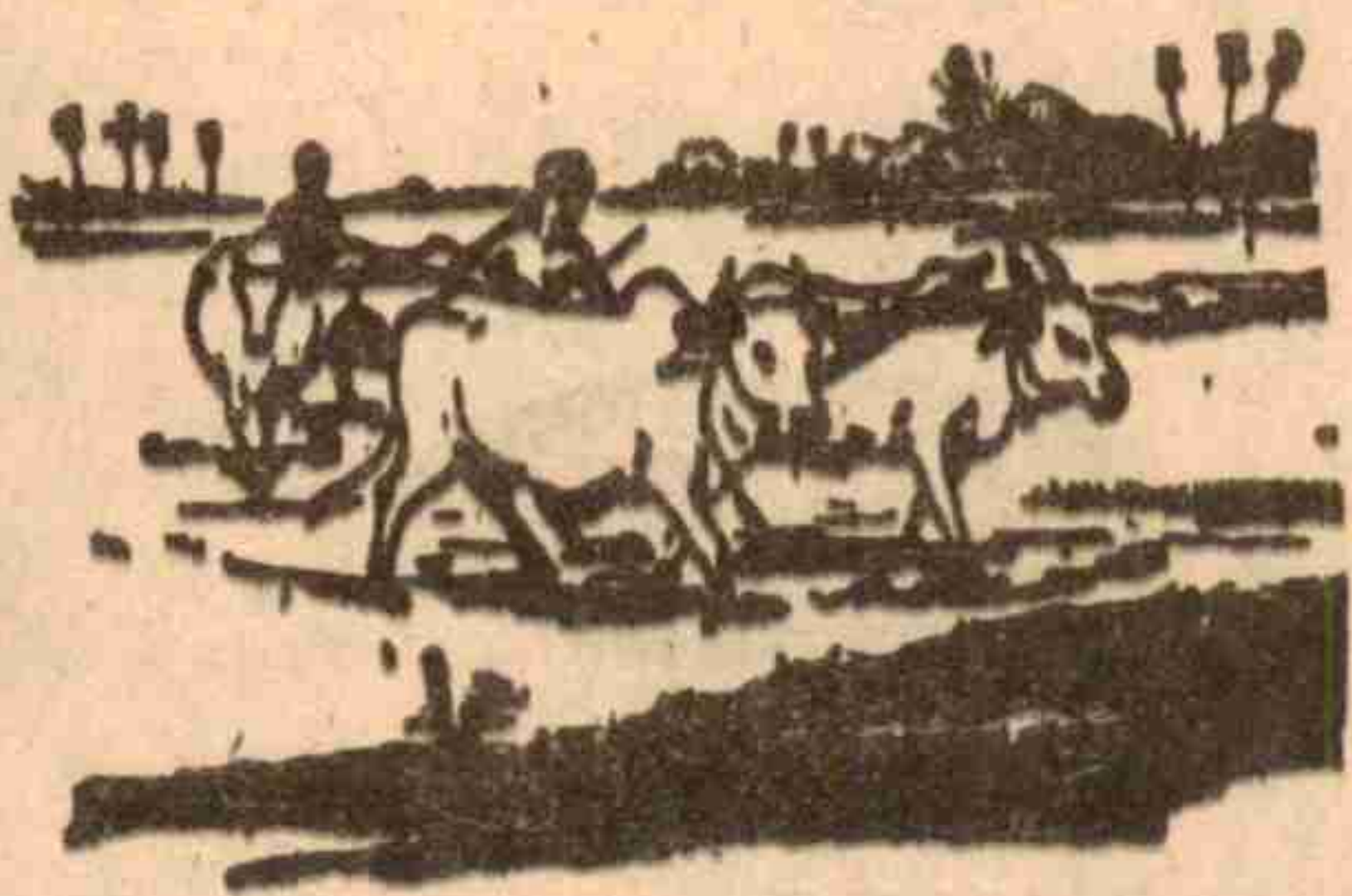
శ్రీ ఏసిరెడ్డి నరసింహారెడ్డి 1930సం॥ వరంగల్ జిల్లా జనగామా తాలుకా మర్మాముల గ్రామంలో సామాన్య రైతు కుటుంబంలో జన్మించారు. విద్యార్థిదశలోనే నిజాం నిరంకుశత్వానికి వ్యతిరేంగాను, ప్రజలపై తీవ్ర నిర్బంధ విధానం కొనసాగుతున్న తరుణంలో తెలంగాణాలో “క్విట్ కాల్ జే” పిలుపుతో చదువుకు స్వస్తి చెప్పి సాయుధ పోరాటంలో పాల్గొన్నారు. 1947 నవంబర్ 29న జరిగిన ప్రజాప్రదర్శన సందర్భంగా జరిగిన కాల్పులలో గాయపడ్డారు. గాయపడిన ఏసిరెడ్డిని జైలులో నిర్బంధించారు. విడుదల అనంతరం ఆయన తొమ్మింది సంవత్సరాల రహస్య జీవితం గడిపారు. శాసనసభకు కూడా ఎన్నికై ప్రజల మన్ననలు పొందారు. తన జీవితాంతం మొక్కువోని దీక్షతో తన ఆశయ సాధనకు కృషిచేసిన నిస్వార్థ జీవి, వ్యవసాయ కార్మికుల పక్షాన, కార్మికుల పక్షాన నికరంగా పోరాడిన యోధుడు కామ్రేడ్ ఏసిరెడ్డి. వారికి మా జోహార్లు.

మన రైతువాణి

(త్రైమాసికపత్రిక)

1991

అక్టోబర్
సంపుటి: 2 సంచిక: 3

సంపాదకవర్గం:

కొరటాల సత్యనారాయణ
(ఎడిటర్)

పి.మధు

వి. శ్రీనివాసరావు

వెల: రూ. 2-50

పేజీలు: 32

చిరునామా

ఎడిటర్

మన "రైతువాణి"

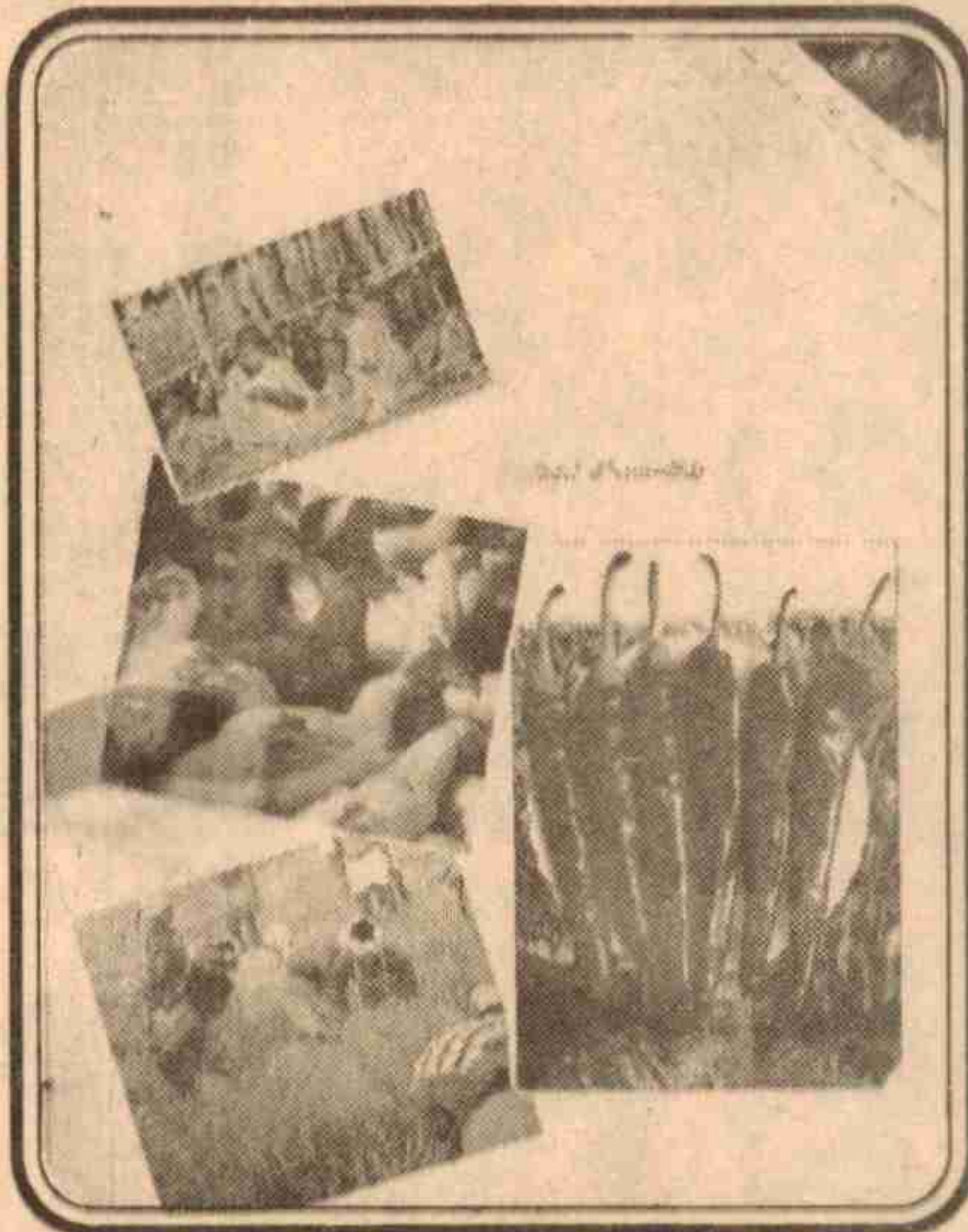
రాష్ట్ర రైతుసంఘం కార్యాలయం

గవర్నరుపేట

విజయవాడ-520 002

గమనిక: చెక్కులు, డి.డి.లు ఆం.ప్ర.

రైతుసంఘం పేరుతో పంపాలి.

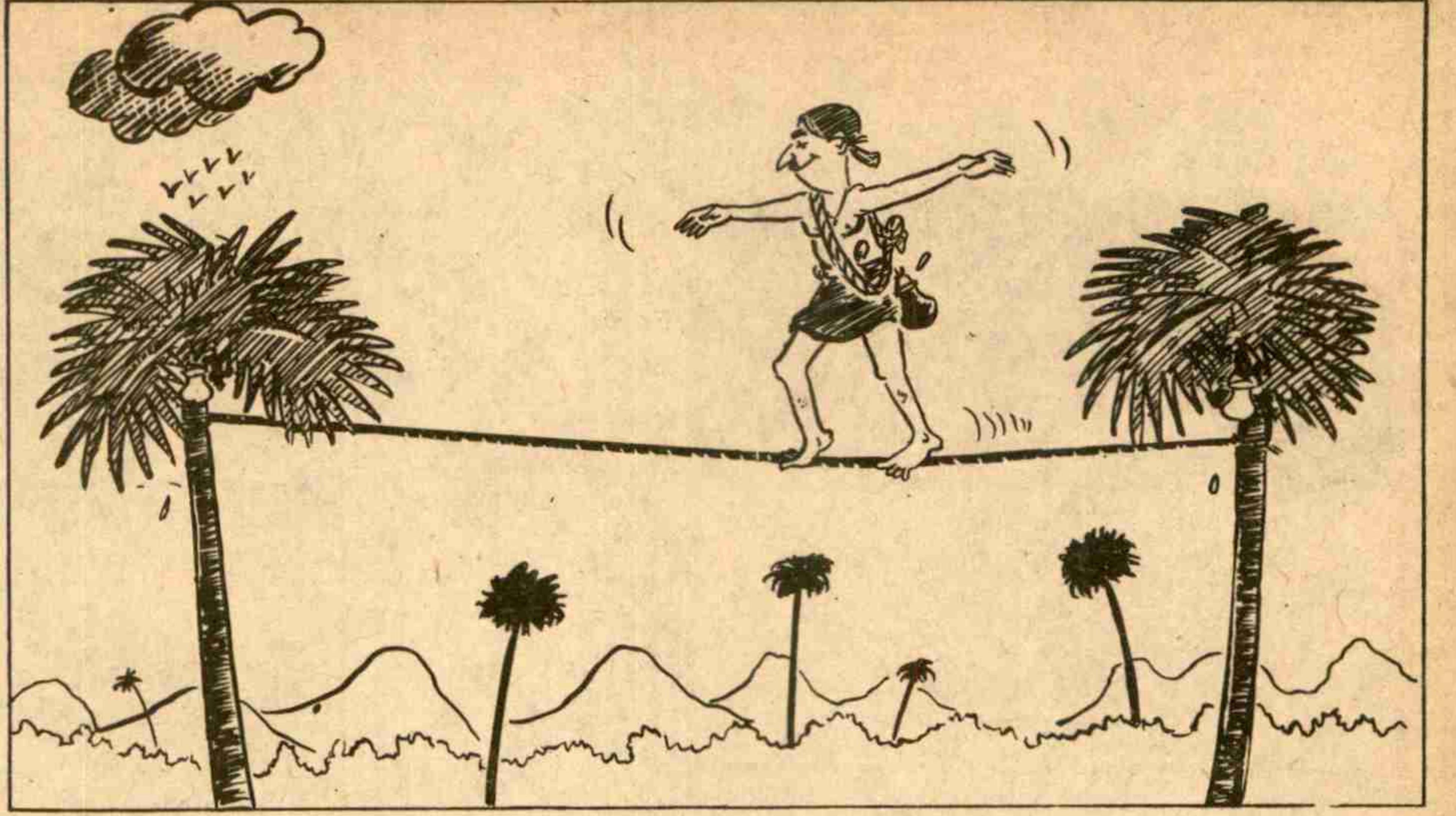
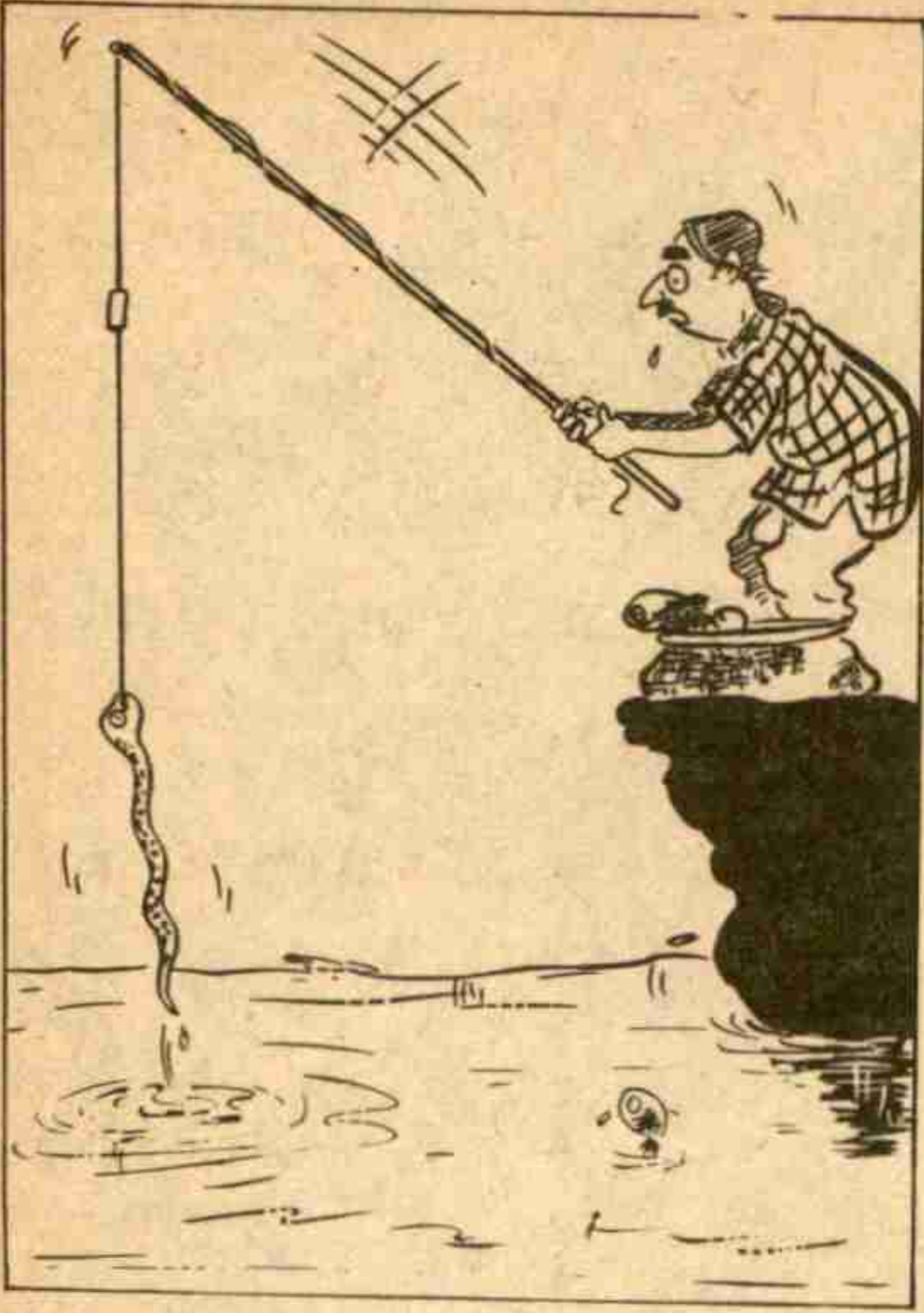

విషయసూచిక

రైతు ఉద్యమం...	4
పెరటి లోటలు	6
వరికోత నూర్చిడి	7
పొగాకు సేద్యం	8
అందరికీ ఆహారం	9
ఆరుగాలం	11
మిరప	14
గణాంక వివరాలు	15
సమస్యలు-ఆందోళన	19
పశు సంరక్షణ	21
అసెంబ్లీ కేటాయింపులు	22
నీ మిత్రుణ్ణి	24
కోళ్ళ పెంపకం	25

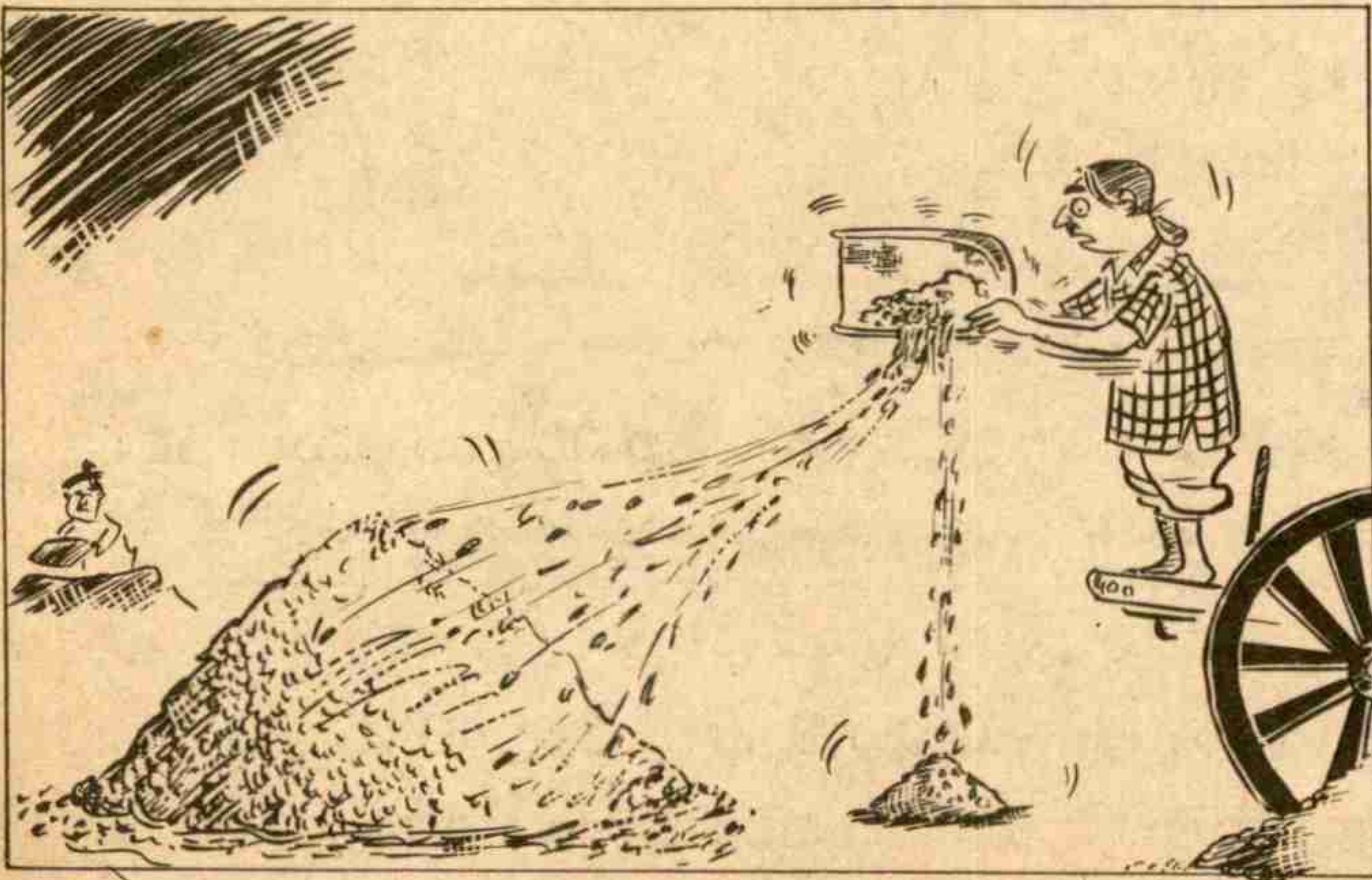
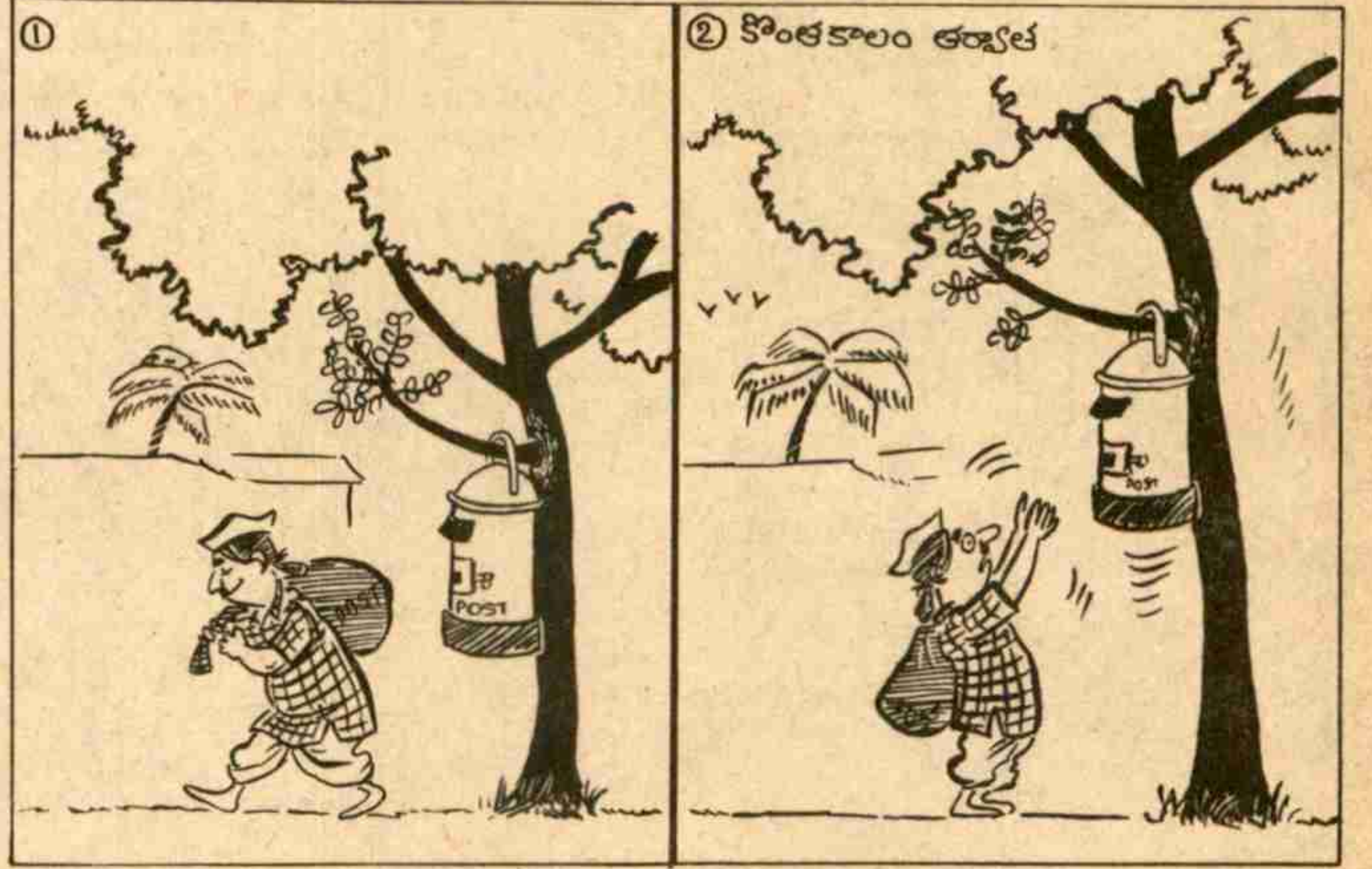
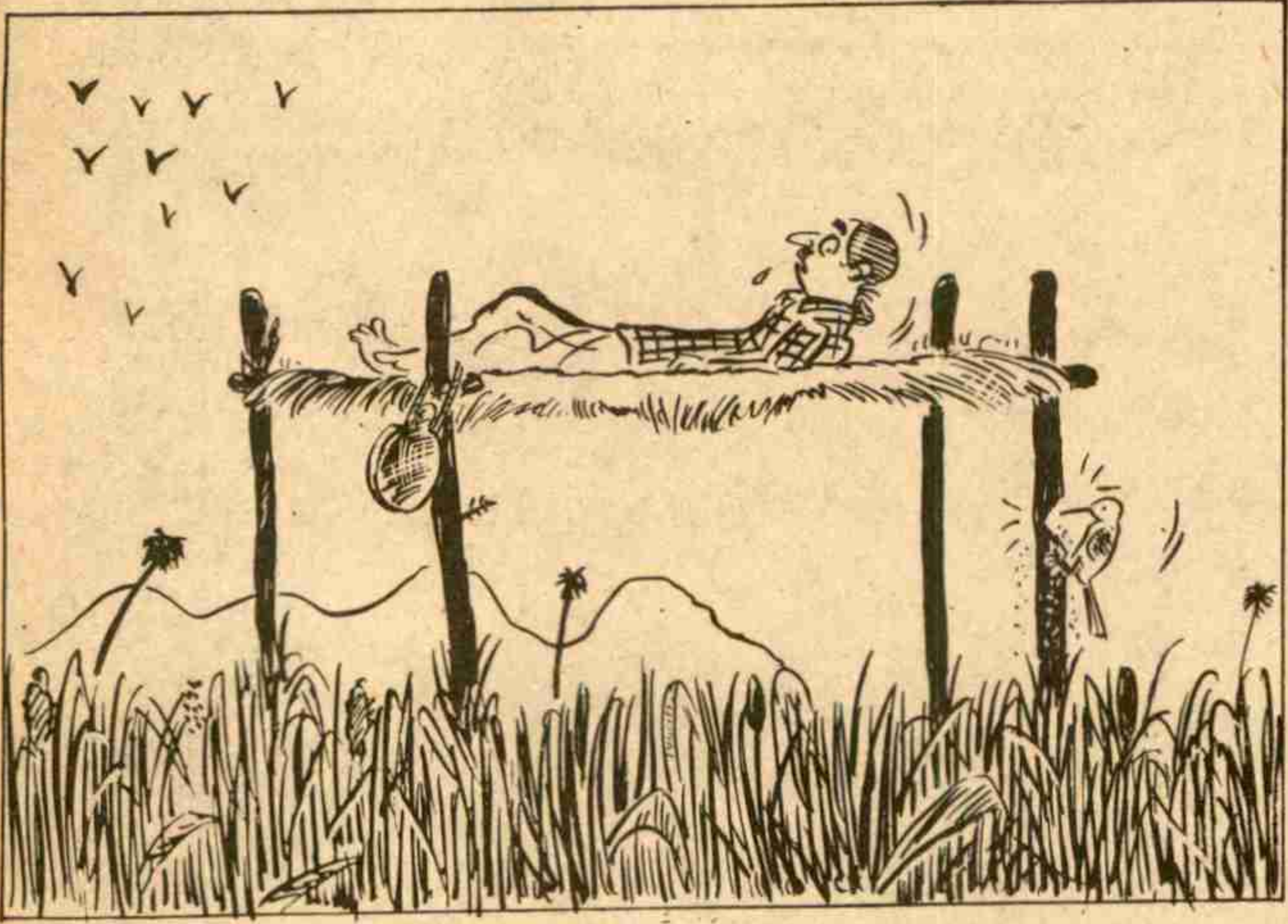
దసరా ప్రత్యేక సంచిక

పాఠకులకు, ప్రకటన కర్తలకు దసరా, దీపావళి సందర్భంగా శుభాకాంక్షలు తెలియజేస్తున్నాం.

గ్రామ రేఖలు

శేఖర్

సంపాదకీయం రాష్ట్రాన్ని పీడిస్తున్న అతివృష్టి అనావృష్టి

రాష్ట్రంలో వ్యవసాయం ఈ సంవత్సరం తీవ్రమైన ఎదురుదెబ్బలు తింటున్నది. సంవత్సరం ప్రారంభంలో నైరుతి రుతుపవనాలు సకాలంలో ప్రారంభమై వర్షాలు కురవడంతో రాష్ట్ర వ్యాపితంగా రైతుల్లో హర్షాతిరేకం వ్యక్తమైంది. పొలాలు దున్నిపంటలు వేశారు. ఇక ఆ తర్వాత ఆకాశం వైపు చూడటం ప్రారంభమైంది. ముఖ్యంగా మెట్ట ప్రాంతాల్లో ఆగస్టు, సెప్టెంబర్ మాసాల్లో 40 నుండి 50 రోజుల వరకు వర్షాభావం ఏర్పడి పూర్తిగా పంటలు ఎండిపోయే స్థితికి వచ్చాయి. ఆదిలాబాద్

జిల్లాలో 80 శాతం పత్తి, అనంతపురంలో 70 శాతం వేరుశనగ, మహబూబ్ నగర్ విశాఖ,

విజయనగరం జిల్లాలలో 75 శాతం పంటలు ఎండిపోయాయి. ఈ విధంగా 15 జిల్లాలలో ఈ సంవత్సరం కరువు పరిస్థితి ఏర్పడింది. ఇంతవరకు ప్రభుత్వం వీటిని కరువు ప్రాంతాలుగా ప్రకటించనూ లేదు. సహాయక చర్యలు చేపట్టనూ లేదు. పూర్తిగా నిర్లక్ష్య దోరణితో వ్యవహరిస్తున్నది. (17.10.91నాటికి) రాష్ట్రంలో అధిక భాగం పరిస్థితి ఇలావుంటే మరోవైపు కృష్ణా, గోదావరి, పెన్నా డెల్టా క్రింద అతివృష్టితో రైతాంగం నష్టపోయింది. జూన్ లోనే కురిసిన వర్షాలు నెల్లూరు జిల్లాలో లక్ష ఎకరాల పంటను ముంచి వేసింది. సెప్టెంబర్ లో వచ్చిన తుపాన్ తో కృష్ణా, గోదావరి డెల్టా కింద వేలాది ఎకరాలు ముంపుకు గురైనాయి. గత సంవత్సరం కూడా ఈ ప్రాంతంలో తుపాను వచ్చి కోట్లాది రూపాయల నష్టం జరిగింది. అందుకోసం ప్రపంచ బ్యాంకు సహాయంతో డ్రై నేజి, ఇరిగేషన్ కాని ప్రభుత్వం సరిగా వ్యవహరించనందున పనులు పూర్తికాలేదు. పంట నష్టపోయారు. ఆ అనుభవంతో ఈ ఉభయగోదావరి జిల్లాలలో సంవత్సరం రబీ పంటను వదులుకోవడానికి రైతులు సిద్ధపడటం లేదు.

కాబట్టి, అతివృష్టి అనావృష్టితో నష్టపోయిన రైతాంగాన్ని ఆదుకోడానికి ప్రభుత్వం తక్షణ చర్యలు

చేపట్టాలి. నష్టపోయిన పంటకు నష్టపరిహారం ఇవ్వడం, వ్యవసాయ కూలీలకు పని కల్పించడం, అర్హులైన పేదలందరికీ రేషన్ కార్డులు ఇవ్వడం, రబీ రుణాలు సకాలంలో అందించడం, పాత అప్పులను వాయిదా వేయడం, పంటకు గిట్టుబాటు ధరలు వచ్చేట్లు చూడటం లాంటి తక్షణ చర్యలు చేపట్టకపోతే రైతాంగం, వ్యవసాయ కార్మికులు తీవ్ర బాధలను ఎదుర్కొనవలసివస్తుంది. కరువు ప్రాంతాల శాశ్వత పరిష్కారం కోసం నీటి వనరులకు అత్యధిక ప్రాధాన్యతనిచ్చి ఇప్పటికే నిర్మాణంలో వున్న ప్రాజెక్టుల పనిని పూర్తిచేయాలి. వెనుకబడిన ప్రాంతాల్లో మైనర్ ఇరిగేషన్ ప్రాజెక్టులకు నిధులు కేటాయించి వెంటనే పూర్తి చేయాలి. గత సంవత్సరం ఇరిగేషన్ కి కేటాయించిన నిధుల్లో చాలా భాగం ఖర్చై చేయలేదు. ఇది ప్రభుత్వ నిర్లక్ష్య దోరణికి నిదర్శనం. ఇప్పటికే రాష్ట్రంలో పనికోల్పోయిన చేనేత కార్మికులు ఆకలి చావులకు

గుర్రతున్నారు. ప్రజల ఇబ్బందుల వల్ల ప్రభుత్వం చీమ కుట్టినట్లైనా వ్యవహరించడం

లేదు.

మార్కెట్ సీజను తిరిగి ప్రారంభం కాబోతున్నది. ప్రత్తి మార్కెట్ కి వచ్చింది. చెరకు క్రషింగ్ నవంబర్ 1వ తేదీ నుండి ప్రారంభమౌతున్నది. కావున ముందునుండే మేల్కొని రైతులకు గిట్టుబాటు ధర లభించేటట్లు చర్యలు తీసుకోవాల్సిన అవసరం వుంది. సహజంగా మార్కెట్ లో రైతులందరూ ముఖ్యంగా పేద, మధ్య తరగతి రైతాంగం అమ్ముకునే సమయంలో తక్కువ ధర వుండి ఆ తర్వాత క్రమంగా మార్కెట్ పెరుగుతుంటుంది. దీని వలన భూస్వాములు, కమీషన్ వ్యాపారస్తులు, దళారులు మాత్రమే లాభపడతారు. మరొక వైపు కొని తినే వారు ఎక్కువ ధర పెట్టి కొనుక్కోవలసి వస్తోంది. ఈ పద్ధతి వలన కష్టపడి పండించే రైతుకూ లాభం వుండదు. కొని తినే వినిమయదారు నష్టపోతున్నాడు. కాబట్టి ధరల నిర్ణయం అమలు పద్ధతిలో మార్పు తీసుకొని మార్కెట్ తొలి దినాల్లోనే కొంత అదనంగా రేటు వుండేటట్లుగా చూడాలి. ఆ తర్వాత పెరక్కుండా అరికట్టాలి. అలా చేయగలిగినపుడు రైతుకు, వినియోగదారునికి ఇద్దరికీ మేలు జరుగుతుంది.

‘మన రైతువాణి’

అక్టోబర్ 1991

రైతు ఉద్యమం - ప్రస్తుత కర్తవ్యాలు

అఖిల భారత కిసాన్ సభ (ఎ.ఐ.కె.ఎస్.) సమావేశం సెప్టెంబరు 7 నుండి 9వ తేదీ వరకు కోచిలోని లెనిన్ సెంటర్, కృష్ణ పిళ్ళే హాలులో జరిగింది. 7వ తేదీన కేంద్ర కిసాన్ కమిటీ సమావేశం, 8, 9 తేదీలలో కిసాన్ సభ సమావేశాలు జరిగాయి. వివిధ రాష్ట్రాలకు ప్రాతినిధ్యం వహించే 66 మంది ప్రతినిధులు యీ సమావేశాలకు హాజరయ్యారు. ఎ.ఐ.కె.ఎస్. అధ్యక్షుడు శ్రీ హరికిషన్ సింగ్ సూర్జిత్ పతాకాన్ని ఆవిష్కరించటంతో సమావేశాలు ప్రారంభమయ్యాయి. విచ్చిన్నకర, మతవాద, నిరంకుశ శక్తులకు వ్యతిరేకంగా సాగిన పోరాటంలో ప్రాణాలొడ్డిన అమరవీరులకు తొలుత శ్రద్ధాంజలి ఘటించారు.

అనంతరం శ్రీ సూర్జిత్ అధ్యక్షోపన్యాసం చేస్తూ జాతీయ, అంతర్జాతీయ పరిణామాలను వివరించారు. కేంద్రంలోని నరసింహారావు ప్రభుత్వం చేపట్టిన ఆర్థిక విధానాలను ఆయన దుయ్యబట్టారు. సోషలిస్టు దేశాలలో సంభవిస్తున్న పరిణామాలను ప్రస్తావిస్తూ శ్రీ సూర్జిత్ తన ప్రసంగాన్ని ప్రారంభించారు. అఖిల భారత కిసాన్ సభ తొలినుంచి సోషలిజమే లక్ష్యంగా పని చేస్తున్నది. సోషలిస్టు దేశాలలో సంభవించే పరిణామాల పట్ల అది మౌనంగా వుండజాలదని ఆయన అన్నారు. సోషలిస్టు దేశాలలో సంభవించిన

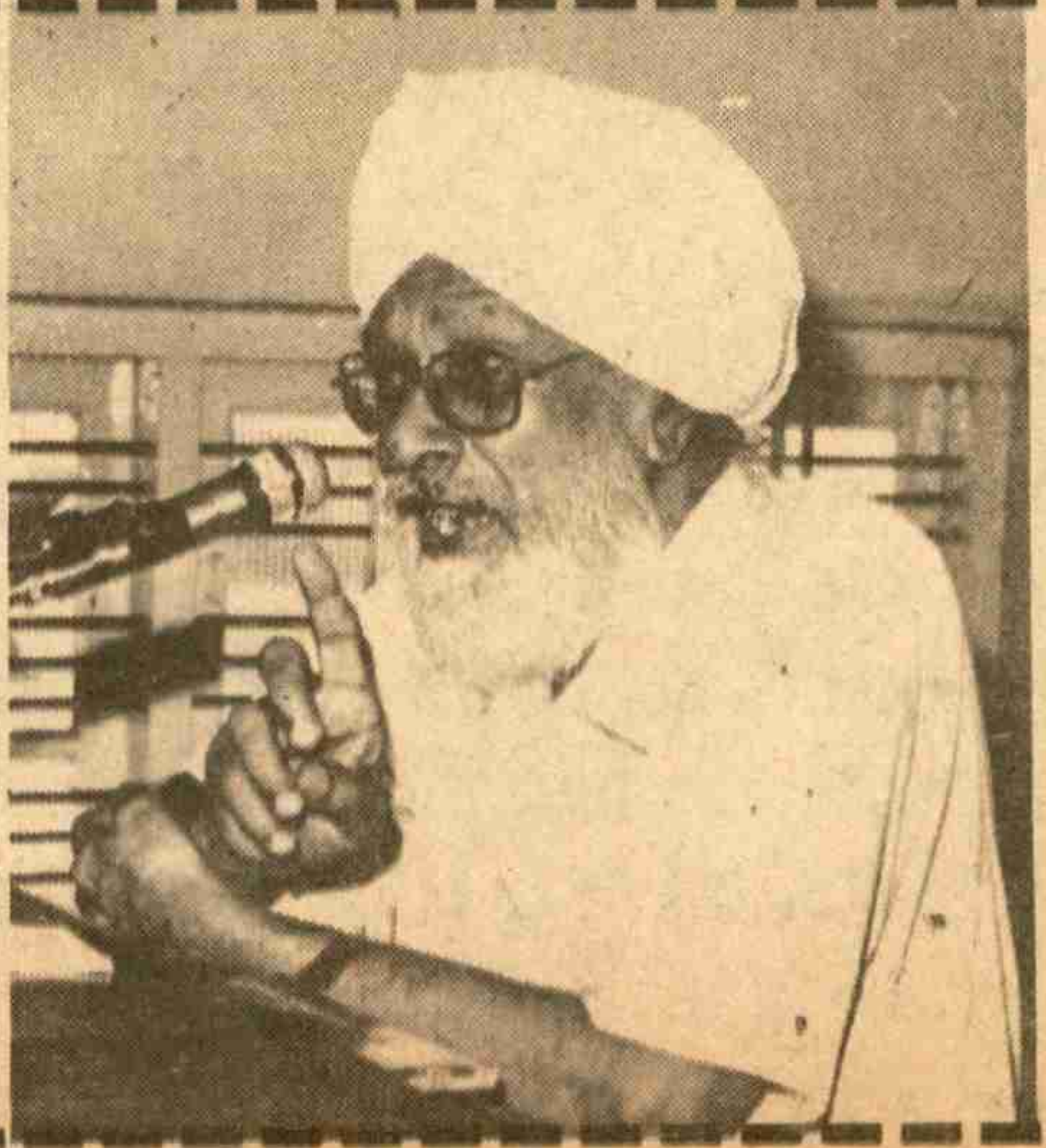
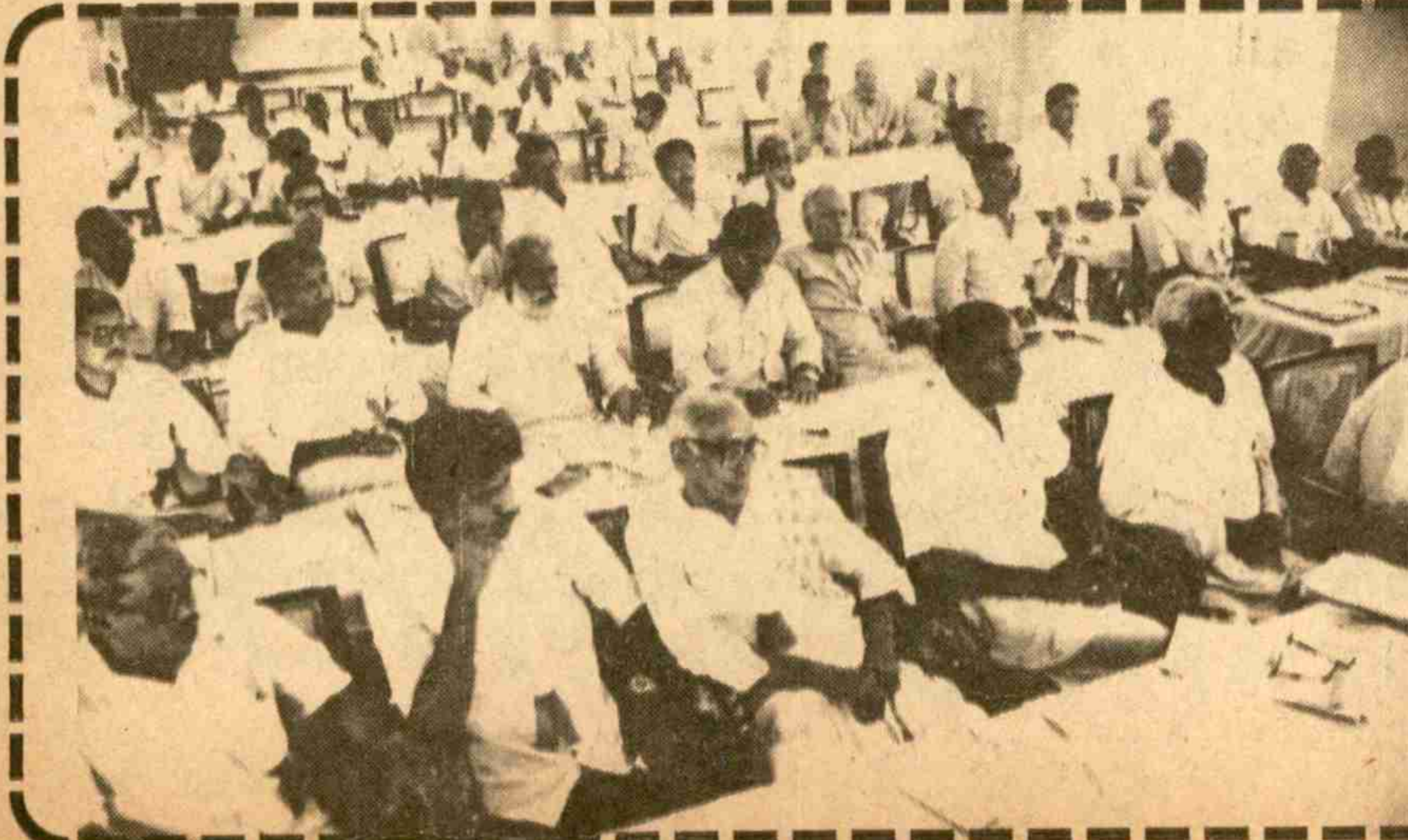
ఒడుదుడుకులు వర్గాల బలాబలాలు పొందికలో మార్పు తెచ్చి సామ్రాజ్యవాదుల కనుకూల పరిస్థితిని సృష్టించాయని ఆయన అన్నారు. గతంలో భారత్ పైగానీ, యితర తృతీయ ప్రపంచ దేశాలపైగానీ అమెరికన్ సామ్రాజ్యవాదులు తమ ఆంక్షలను విధించే స్థాయిలో లేరు. మారిన పరిస్థితులలో పెత్తందారీ పాత్రను నిర్వహించాలని అమెరికా ప్రయత్నిస్తున్నట్లు ఫ్రెంచ్ అధ్యక్షుడు మిట్టరాండ్ సైతం వ్యాఖ్యానించారు. ఇటీవల భారతదేశం ఐ.ఎం.ఎఫ్. షరతులను ఆమోదించింది.

1936 నుంచి 1947 వరకు రైతు సమస్యల పరిష్కారం కోసం చేసే పోరాటంలో పాలుదేశ స్వాతంత్ర్యంకోసం కిసాన్ సభ ఉద్యమించింది. మారిన ప్రస్తుత పరిస్థితులలో స్వాతంత్ర్యపరిరక్షణకోసమూ, రైతు సమస్యల పరిష్కారం కోసమూ పోరాడవలసివున్నదని ఆయన చెప్పారు. మత వేర్పాటు వాద శక్తులు ప్రజలను చీల్చడానికి ప్రయత్నిస్తున్న తరుణంలో కేంద్ర ప్రభుత్వం అనుసరించే తప్పుడు విధానాల వల్ల వరిస్థితి మరింత దిగజారుతున్నది. మత, వేర్పాటు వాద శక్తులలో పోరాడడానికి బదులుగా అధికార సాధన కోసం యీ వరిస్థితిని ఉపయోగించుకోవడానికి కాంగ్రెస్ (ఐ) ప్రయత్నిస్తున్నది. దేశ వ్యవహారాలలో సామ్రాజ్యవాదులూ జోక్యం

ఎన్. రామచంద్ర పిళ్ళే ఆర్థిక కార్యదర్శి అఖిల భారత కిసాన్ సభ

చేసుకొంటున్నారు. జమ్మూ- కాశ్మీర్, పంజాబ్, అస్సాంలలో పరిస్థితి పూర్తిగా దిగజారిపోయింది.

భూ సంస్కరణల అవశ్యకత
దేశంలోని వివిధ ప్రాంతాలలో వ్యవసాయ కార్మికుల సమస్యలు నిర్లక్ష్యం చేయబడుతున్నాయి. గిరిజనుల సమస్యలు కూడా సరిగా పట్టించుకోవటం లేదు. ఈ విషయాలను మనం స్వీకరించని పక్షంలో అసంతృప్తిగా వున్న వారిని వినాశకర మార్గంలో నడిపించేందుకు సామ్రాజ్యవాదుల మద్దతు వున్న విచ్చిన్నకర శక్తులూ యీ వరిస్థితిని ఉపయోగించుకొంటాయి. వెనుకబడిన తరగతుల వారికి ఉద్యోగాలలో రిజర్వేషన్లను కిసాన్ సభ బలపరుస్తున్నది. అయితే వెనుకబడిన తరగతుల వారి సమస్యలను రిజర్వేషన్లు ఒక్కటే పరిష్కరించలేవు. ఇందుకుగాను భూ సంస్కరణలను అమలు చేసి పారిశ్రామిక అభివృద్ధిని పెంచవలసి వుంటుంది. న్యూడల్ దోపిడీని నిర్మూలించాలని బూర్జువా, భూస్వామ్య వర్గాలకు ప్రాతినిధ్యం వహించే రాజకీయ పార్టీలు కోరుకోవటంలేదు.

ప్రస్తుత ప్రభుత్వం చేపట్టిన ఆర్థిక విధానాల వల్ల ప్రజల స్థితి మరింత దుర్భరమై దేశ ఆర్థిక వ్యవస్థకు ప్రమాదకరంగా పరిణమించింది. భూసంస్కరణలు లేకుండా, స్వదేశీ మార్కెట్ను విస్తరించడంగానీ, అత్యధిక ప్రజల నృజనాత్మక శక్తిని వినియోగించుకోవటంగానీ సాధ్యం కాదు. పేద రైతుల ప్రయోజనాలను కాపాడేందుకుగాను పంచాయతీ, కో-ఆపరేటివ్ వ్యవహారాలలో కీసాన్ సభ కార్యకర్తలు జోక్యం చేసుకోవాలని శ్రీ సూర్యిత్ అన్నారు. నిరక్షరాస్యతా నిర్మూలనలో కూడా వారు చురుకుగా పాల్గొనవలసి వున్నది. కీసాన్ సభ నిర్మాణాన్ని మరింత పటిష్టం చేయవలసిందిగా పిలుపు యిస్తూ శ్రీ సూర్యిత్ తన ఉపన్యాసాన్ని ముగించారు. అత్యధిక సంఖ్యలో రైతులు పాల్గొనేలాగా సంస్థ పనివిధానాన్ని ప్రజాస్వామ్యీకరించవలసి వున్నదని ఆయన అన్నారు.

పెరుగుతున్న అసమానతలు

కీసాన్ సభ ప్రధాన కార్యదర్శి, పార్లమెంటు సభ్యుడు అయిన శ్రీ రామ్ నారాయణ్ గోస్వామి ప్రధాన కార్యదర్శి నివేదికను ప్రవేశపెట్టారు. 1990 ఆగస్టులో జరిగిన పాల్నా మహాసభ తరువాత జరిగిన జాతీయ రాజకీయ పరిణామాలను యీ నివేదిక సంక్షిప్తంగా పేర్కొన్నది. దేశ ఆర్థిక పరిస్థితిని ప్రస్తావిస్తూ స్వాతంత్ర్యానంతరం అనుసరించిన తప్పుడు విధానాల ఫలితంగా తీవ్రమైన ఆర్థిక సంక్షోభాలు తల ఎత్తాయని నివేదిక పేర్కొన్నది. విదేశీ మారక నిల్వలు వడిపోవడం, బడ్జెట్ లోటు, విదేశీ చెల్లింపులలో అసమానత, రుణాల ఊబిలో చిక్కుకుపోయే పరిస్థితి ఏర్పడటం వంటి రూపాలలో యీ సంక్షోభం తల ఎత్తిందని ఆయన అన్నారు. విదేశీ మారక నిల్వలలో మూడువంతులు విదేశీ రుణం చెల్లింపుకు పోతున్నదని, అదాయంలో నాల్గవ వంతు వడ్డీకి పోతున్నదని యీ నివేదిక తెలిపింది. ఈ ఆర్థిక సంక్షోభానికి మూల కారణం దేశంలోని అత్యధిక ప్రాంతాలలో భూ సంస్కరణలను అమలు చేయకపోవడమేనని నివేదిక ఉద్ఘాటించింది. గ్రామీణ ప్రాంతాలలో యిప్పటికీ కొనసాగుతున్న భూస్వాముల పెత్తనం గ్రామీణాభివృద్ధిని ఆటంకపరుస్తున్నది. దేశంలోని అనేక

ప్రాంతాలలో వైద్య సౌకర్యాలుగానీ, పరిశుభ్రత, విద్య, నివాసము, మంచినీరు తదితరములైనవి యిప్పటికీ కొరతగానే ఉన్నాయని నివేదిక పేర్కొన్నది. ఆహార దాన్యాల ఉత్పత్తి పెరుగుదల కొన్ని ప్రాంతాలకే పరిమితమై యితర ప్రాంతాలలో స్థంభించిపోవడమో లేక పెరుగుదల స్వల్పంగా ఉండటమో జరుగుతోంది. ఈ విధమైన పరిస్థితి వల్ల విభిన్న ప్రాంతాల మధ్య అసమానతలు పెరుగుతున్నాయి. పెరుగుదల ఫలితాలు భూస్వాములకు, ధనిక రైతులకే చెందుతున్నాయి.

ప్రత్యామ్నాయ విధానాలు

ఈ నివేదిక కొన్ని ప్రత్యామ్నాయ విధానాలను కూడా సూచించింది. అవి:

1. భూ సంస్కరణలను అమలు చేసి, గ్రామీణ జీవనంలోను, గ్రామ పంచాయతీలలోను, సహకార సంఘాలలోను; ఎరువుల సరఫరా కేంద్రాలలోను భూస్వాముల పెత్తనాన్ని బ్రద్దలు కొట్టాలి.

2. చిన్న, సన్నకారు రైతులు ఎదుర్కొంటున్న సమస్యలపై ప్రధానంగా పరిశోధకులు తమ దృష్టిని కేంద్రీకరించాలి. ప్రయోగశాలల్లో సాధించిన ఫలితాలు వ్యవసాయ రంగానికి అందేలా తగిన యంత్రాంగాన్ని సృష్టించాలి. నూతన సాంకేతికపద్ధతుల ప్రభావాన్ని నిర్ణీత కాలంలో సమీక్షిస్తూ వుండాలి.

3. మైనర్ ఇరిగేషన్ కు ప్రాధాన్యతనిచ్చి సాగువసతిని విస్తృత పరచాలి. వ్యవసాయ రంగానికి అవసరమైన విద్యుత్ను సరఫరా చేయాలి.

4. సాంకేతికంగా అభివృద్ధికావడానికి, ఆధునిక సదుపాయాలను వ్యవసాయంలో ప్రవేశపెట్టేందుకు వీలుగా అవసరమైన ఎరువులను, నంస్థాగత రుణాలను రైతులందరికీ అందజేయాలి.

5. ప్రతి రైతూ అదనపు దాన్యాన్ని సులభంగా అమ్ముకొనేందుకు వీలుగా మద్దతు ధరల యంత్రాంగాన్ని విస్తృత పరచాలి. గిట్టుబాటు ధరలను పెంచాలి.

6. ప్రతి గ్రామంలోనూ అదనపు ఉత్పత్తులను వినియోగించుకొనేలా చిన్న తరహా వ్యవసాయ పరిశ్రమలను సహకార రంగంలో ఏర్పాటు చేయాలి. సాంకేతిక రంగంలో శిక్షణ యివ్వాలి.

చిన్న, సన్నకారు రైతులకు పెరిగిన ఎరువుల ధరల నుండి మినహాయిస్తామంటూ చేసిన వాగ్దానాలను ప్రభుత్వం నెరవేర్చాలని నివేదిక డిమాండ్ చేసింది.

దొంగవర్తకులను అణచివేయాలి

ధరల పెరుగుదలను నివేదిక ప్రస్తావిస్తూ ప్రభుత్వం అనుసరిస్తున్న విధానాల కారణంగానే అత్యవసర సరకుల ధరలు పెరిగాయని పేర్కొన్నది. భూస్వామ్య వర్గాలు, ఐ.ఎం.ఎఫ్. కూడా పౌర పంపిణీ వ్యవస్థను రద్దుచేయాలని, ఆహార దాన్యాల నబ్బిడిని తొలగించాలని ఒకే విధంగా డిమాండ్ చేస్తున్నాయి. ధరలను సహజ స్థాయిలో వుంచాలని వారు కోరుతున్నారు. ధరలపైనా, ఆహార దాన్యాల రవాణాపైనా అన్ని రకాల కంట్రోళ్ళను ఎత్తివేసి, పౌర పంపిణీ వ్యవస్థను విచ్ఛిన్నం చేసినట్లైతే ప్రజలు ఆకలితో మాడిపోతుంటే బడా ఉత్పత్తిదారులూ, బోకు వ్యాపారస్తులూ లక్షలు గడిస్తారని నివేదిక పేర్కొన్నది. మార్కెట్ వ్యవహారంలో ప్రభుత్వం మరింత చురుకుగా జోక్యం చేసుకోవాలని, ఉత్పత్తి దారులకు గిట్టుబాటు ధర లభించేలా అత్యవసర సరకులను సరఫరా చేయాలని, నల్ల బజారు వర్తకుల దోపిడికి వినియోగ దారులు గురికాకుండా చూడాలని కీసాన్ సభ కోరుతున్నట్లు నివేదిక తెలిపింది. ఈ నివేదికపై జరిగిన చర్చలో 18 మంది పాల్గొన్నారు. శ్రీ రామ్ నారాయణ్ గోస్వామి చర్చకు సమాధానాలు యిచ్చారు.

త్రిపురలో ప్రజాస్వామ్యం ఖూనీ కావటం గురించి, షెడ్యూల్ కులాలకు, తెగలకు, వెనుకబడిన తరగతుల వారికి చెందిన ప్రజలపై జరుగుతున్న అత్యాచారాలను ఖండిస్తూ, వేర్పాటువాద ఆందోళనల గురించి, మతశక్తులకు వ్యతిరేకంగా తదితర విషయాల గురించి సభ తీర్మానాలను ఆమోదించింది. కీసాన్ సభ ఉపాధ్యక్షుడు ఎన్.శంకరయ్య చర్చల సరళిని సమీక్షించారు.

కీసాన్ సభ సభ్యత్వం 1991లో 1,17,63,761గా వున్నదని, యిది కీసాన్ సభ పెరుగుదలను సూచిస్తున్నదని ఆయన చెప్పారు. బలహీనతలను అధిగమించడానికి అన్ని విధాలా ప్రత్యేకమైన ప్రయత్నాలను చేయవలసి వున్నదని ఆయన అన్నారు.

పెరటి తోటలు - ప్రాధాన్యత

మన భారతదేశము నేటి నిన్నటి మరియు రేపటి సమస్య అయిన ఆహార సమస్యతో ఇప్పటికే సతమత మవుతూనే వుంది. మన ఆహార పోషక విలువలు రోజు రోజుకు తగ్గిపోతున్నాయి.

వర్షాలు సమయమునకు రాకపోవడము, మరియు వరదలు తుపానులు వచ్చి పంటలు నాశనం కావడము, చేతికి అందివచ్చిన పంటలు నాశనం కావడము, ఆకలి చావులు వీటన్నింటి సమస్యే ఆహార సమస్య.

మనిషి ఆరోగ్యముగా వుండాలి అంటే సరిఅయినపోషక విలువలు గలిగిన ఆహారము అవసరం. అన్ని పోషక విలువలు గలిగిన ప్రస్తుత సరుకులతో కూరగాయలు ఎంతో ప్రాముఖ్యత కలిగివున్నాయి. మనము రోజూ తీసుకొనే ఆహారములో కూరగాయల ప్రాధాన్యత ఎంతో వుంది. కాని కూరగాయలు ప్రస్తుత మార్కెట్లో మనకు అందుబాటులో లేవు. కావున ప్రతి ఒక్కరూ తమకున్నస్థలములో ఎక్కువ కూరగాయలు పండించుకొనుటకు పెరటితోటలు దోహదపడతాయి.

ఎందుకు కూరగాయలు పండించాలి

కూరగాయలు మనకు మన శరీర శ్రమకు కావలసిన లవణములను, ఖనిజాలను, మరియు విటమిన్లను అందచేస్తాయి. విటమిన్లు మానవుని ఆరోగ్యముగా వుంచడానికి దోహదపడుతుంది. కావున మనం ఆరోగ్యంగా వుండాలంటే కూరగాయలను ఎక్కువగా ఆహారములో తీసుకోవాలి. మరియు మనకు ఆర్థిక సహాయంగా కూడా వుంటుంది.

ఎందుకు పెరటి తోటలు పెంచాలి

1. ప్రస్తుత మార్కెట్లో కూరగాయలు లభించడం చాలా కష్టంగా వుంది. మనకు కావలసినన్ని కూరగాయలు లభించడం లేదు.
2. మనము బయట కూరగాయలుకొనే ఖర్చుతోనే మన ఇంటిలోనే కూరగాయలు పండించుకొనవచ్చును.
3. మనకు ఎప్పటి కప్పుడు శుభ్రమైన, తాజా ఆకుకూరలు, కూరగాయలు లభిస్తాయి. మనం అవసరము తీరిన తరువాత మిగిలిన కూరగాయలు మనకు కొంత డబ్బును కూడా సమకూర్చిపెడతాయి.
4. పెరటి తోటల పెంపకము వలన పిల్లలకు, పెద్దలకు శరీర వ్యాయమము చేసినట్లు వుంటుంది.
5. ఇది ఒక ఆరోగ్యకరమైన అలవాటు.
6. పెరటి తోటలకు స్థలము లేక పోయినచో కొన్ని కూరగాయలను చిన్నచిన్న కుండలలోనైనా పెంచుకొనవచ్చును.

పెరటి తోటలు ఎలా పెంచాలి?

సాధారణముగా ఇంటి పెరటి నందు కూరగాయలు పెంచుతాము కాబట్టి దీనికి పెరటి తోట అని పేరు వచ్చింది.

1. పెరటి తోట ఇంటికి దగ్గరగా వుండాలి. రోజు మనము మన తోటపై శ్రద్ధ తీసుకొనుటకు అనువుగా వుంటుంది.
2. తోటకు నీటి సౌకర్యము చాలా అవసరము, బావికి దగ్గరగా తోటలను వేయాలి. లేకపోయిన మన స్నానపు గదుల నీరును లేదా మురికినీరును తోటలోనికి మళ్ళించవచ్చును.
3. పెరటితోట వేయు స్థలము మనకున్నస్థలమును బట్టి నిర్ణయించుకొనవలెను. (3-5 సెంట్లు భూమి సరిపోతుంది)
4. పెరటితోటలకు కంచె ఏర్పాటు చేయాలి.
5. పెరటితోటలను చతురస్రాకారముగాను, దీర్ఘచతురస్రాకారముగాను వుండునట్లు లేదా పొడవుగానైనా తయారు చేయవచ్చు.
6. పెరటి తోటలను వేసే ముందు నేలను బాగా దుక్కిచేసి పెంట ఎరువును వాడాలి. మరియు రసాయనిక ఎరువులు కూడా అవసరమును బట్టి వాడవచ్చును.
7. మడులు మడులుగా తయారుచేసి ఆకుకూరలు, కూరగాయలు వేయాలి.

ఎన్. రమేష్ కాశరావు,

హార్టికల్చర్ ఆఫీసర్.

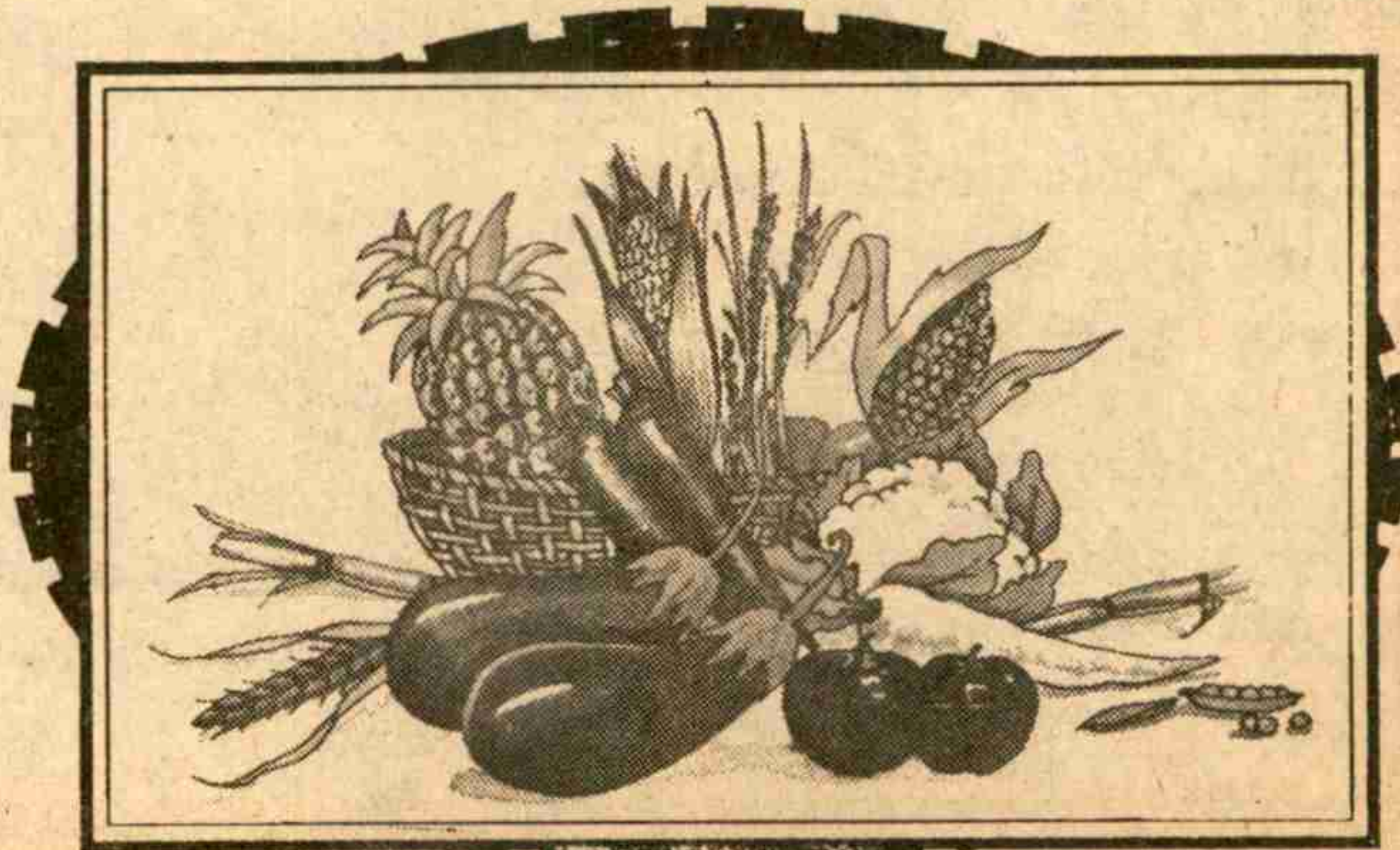
8. కంచె చుట్టూ చిక్కుడు లేదా కాకర, బీర, సొర, పొట్ల మొదలైన తీగలు పొగే కూరలు వేయాలి.

9. చుట్టూ అరటి, మునగ, బొప్పాయి, కరివేపాకు మొదలగు చెట్లను నాటాలి.

10. పెరటితోటలో రెండు మూలల్లో రెండు గొయ్యిలు తీయవలెను. (దానిలో చెత్త, తోటలో పనికిరాని మొక్కలు, ఇంటిలోని చెత్తను మరియు బూడిద మొదలగునవి వేయవలెను) ఇది మనకు ఎరువుగా ఉపయోగపడుతుంది.

కూరగాయపేరు	కాలము
ప్లాట్ 1 క్యబేజి గోరుచిక్కుడు	నవంబర్ - మార్చి మార్చి - అక్టోబరు
ప్లాట్ 2 క్యశీఫ్లవర్ అలసందలు	సెప్టెంబరు - ఫిబ్రవరి మార్చి - ఆగస్టు
ప్లాట్ 3 ఉల్లిపాయ రాడిస్	డిసెంబర్ - జూన్ నవంబర్ - డిసెంబర్
ప్లాట్ 4 వంగ	జూలై - మార్చి
ప్లాట్ 5 బెండ మరియు తోటకూర	ఆగస్టు - ఏప్రిల్
ప్లాట్ 6 మిరప	సెప్టెంబరు - మార్చి
ప్లాట్ 7 బమోట	నవంబర్
ప్లాట్ 8 కొత్తిమీర మరియు ఆకుకూరలు	జూన్-జూలై

దారికి రెండు వైపులా ఆకుకూరలు లేదా అల్లము వేసుకొనవచ్చును.

దీని నుండి రోజుకు ఒక కేజీ తాజా కూరగాయలు పొందవచ్చును. దీనికి అయ్యే ఖర్చు కేవలము రు. 20-30 వరకు వుంటుంది. కావున తక్కువ స్థలములో ఎక్కువ కూరగాయలు పండించుకొనుటకు పెరటి తోటలు ఉపయోగపడతాయి. కూరగాయలు ఎక్కువగా పోషక విలువలు కలిగి వుంటాయి. ముఖ్యముగా కూరగాయలలో విటమిన్లు విరివిగా వుంటాయి.

కూరగాయలు

విటమిన్లు

1. టమాట

క్యారెట్

విటమిన్ - ఎ (కెరీటిన్)

విటమిన్ - ఎ లోపించడము వల్ల రే చీకటి (అంధత్వము) వస్తుంది. (ఆకు కూరలలో కూడా విటమిన్ ఎ లభిస్తుంది) క్యారెట్లో అత్యధికంగా విటమిన్ ఎ కలదు.

2. అన్ని రకముల కూరగాయలు

(మరియు దంపుడు బియ్యములోను)

విటమిన్ బి

విటమిన్ బి లోపించడము వల్ల బెరి బెరి అనే వ్యాధి వస్తుంది.

3. తాజా పండ్లు మరియు కూరగాయలు విటమిన్ సి

విటమిన్ సి లోపించుట వలన స్కర్వి అనే వ్యాధి వస్తుంది. ఉసిరికాయలో విటమిన్ సి విరివిగా లభిస్తుంది.

4.

విటమిన్ డి

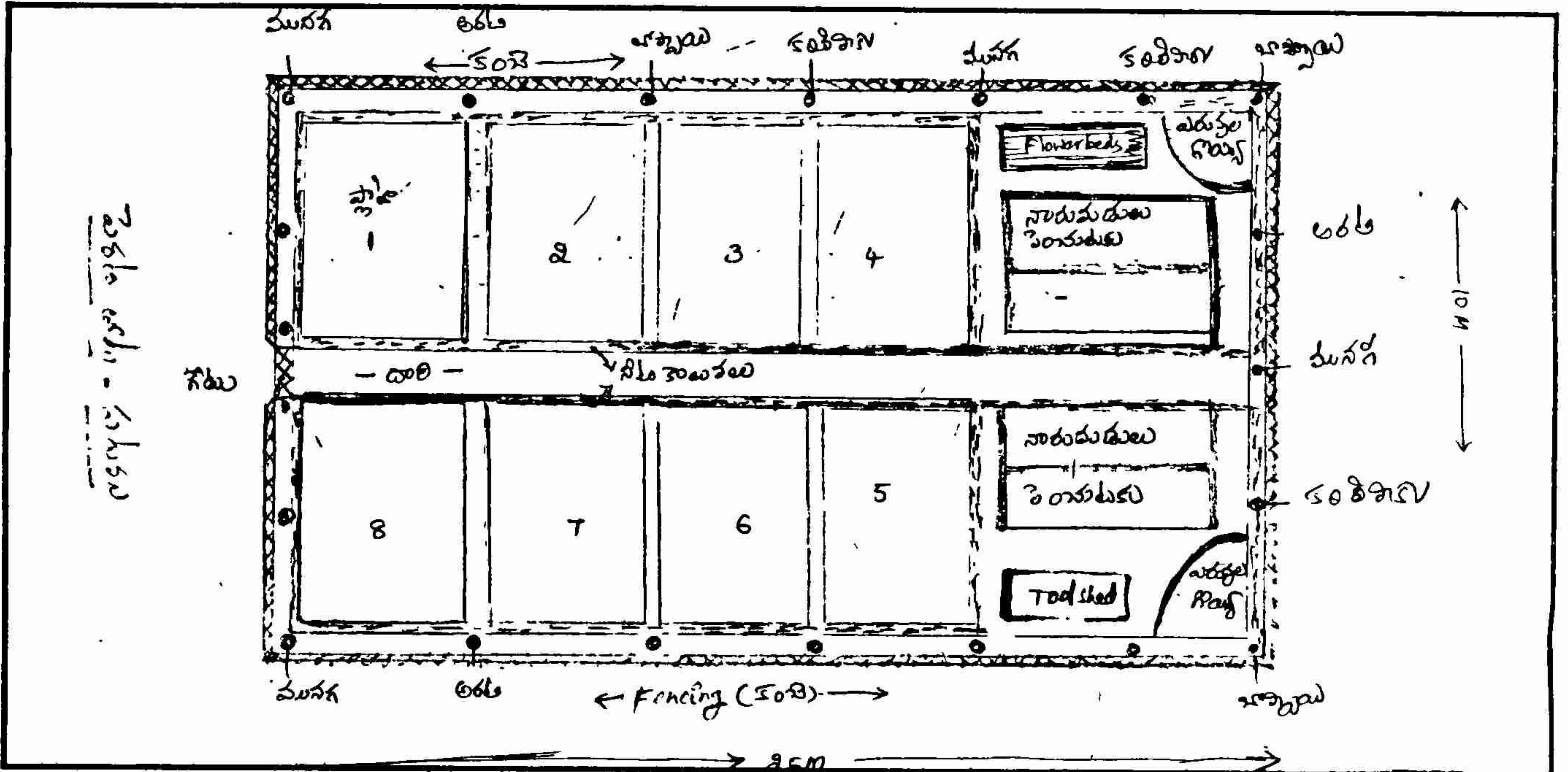
కూరగాయలలో వుండదు. ఇది సూర్యరశ్మి నుండి లభిస్తుంది. దీనిని సూర్యకాంతి విటమిన్ అని అంటారు.

ఇది లోపించడము వల్ల రికెట్స్ అనే వ్యాధి వస్తుంది.

కూరగాయల వలన మానవునికి చాలా ఆరోగ్యము ప్రాప్తిస్తుంది. కూరగాయలు లేకుండా భోజనము చేసేవారు చాలా తక్కువగా వుంటారు. కావున ప్రతి ఒక్కరూ కూరగాయలు పండించడానికి మీకు వున్న చిన్న స్థలములోనైనా ఒక కూరగాయ విత్తనము నాటినా మీకు ఒక పూట పోషక పదార్థములు లభిస్తాయి.

కూరగాయల సాగుకు మరియు పెరటి తోటల సస్యరక్షణ గురించి ఏదైనా వివరములు కావాలంటే ఉద్యానవన సహాయ సంచాలకులు, బీసెంట్ రోడ్, విజయవాడ వారిని సంప్రదించండి.

పెరటి తోటలు పెంచండి-పోషకాహారము పొందండి

సాగునీరు మరియు సమయం

వరికోత సమయంలోగానీ, నూర్చిడి సమయంలోగానీ వర్షం వస్తే దాన్యం పొడయ్యే ప్రమాదం వుంది. ఈ సమయాలలో కొన్ని జాగ్రత్తలు తీసుకుంటే చాలా వరకు దాన్యం నష్టపోకుండా చూసుకోవచ్చని మారుచేరు వ్యవసాయ పరిశోధనాస్థానం శాస్త్రజ్ఞుడు డాక్టర్ పి. శ్యామసుందరమూర్తి కొన్ని సూచనలు చేశారు. సాధారణంగా నూర్చిడి సమయంలో 2.5 శతం, గిడ్డంగి, మిల్లుల దగ్గరకు చేర్చేటప్పుడు 0.5 శతం, దాన్యాన్ని నిలవచేసేటప్పుడు 6 శతం, ఎలుకల వల్ల 2.5 శతం, పక్షుల వల్ల 2 శతం, పురుగుల వల్ల 2 శతం, తేమ వల్ల 0.5 శతం దాన్యం నష్టపోవటం జరుగుతుంది. అంతేగాక గింజ నాణ్యత, బరువు, పోషక విలువ తగ్గటం, గింజలో మొలకెత్తే శక్తి తగ్గిపోవటం మొదలైనవి కూడా నష్టాలే. ఇవేకాక కోస్తా జిల్లాలలో సార్వా సీజన్లో సెస్టెంబర్, అక్టోబర్ నెలల్లోకురిసే వానలు, నవంబర్, డిసెంబర్ నెలలో వచ్చే తుపానుల వల్ల కూడా ఏటా నష్టం జరుగుతుంది. ఇలాంటి సమయాలలో పైరుపైనా, కోత తర్వాత పనలపైనా గింజ మొలకెత్తే ప్రమాదం కూడా ఉంది. గాలిలో అధిక తేమవల్ల కూడా పైరు పై గింజ మొలకెత్తుతుంది.

పైరుపై గింజ మొలకను అరికట్టాలంటే 0.1-0.2 శతం (ఒక గ్రాముకి ఒక లీటరు నీటిని కలిపి) ఎసిటిక్ యాసిడ్ను పూత వచ్చిన 25 రోజుల తర్వాత పైరుపై పిచికారి చేయాలి. ఇందువల్ల మొలక తాత్కాలికంగా అరికట్టబడుతుంది. కోతకోయగానే వాన కురుస్తున్నట్లయితే పనలు తడిసి, గింజలు మొలకెత్తే అవకాశముంది. దీని నివారణకు ఒక కిలో ఉప్పును వంద లీటర్ల నీటిలో కరిగించి, ఆ ద్రావణాన్ని పనల మీద చల్లాలి. ఎండ రాగానే పనలు ఆరబెట్టుకోవాలి. ఇక పైరు కోసిన తర్వాత పనలు తడిస్తే గింజ మొలకెత్తటమేకాక, రంగు మారటం, బూజు పట్టడం కూడా జరుగుతుంది ఇలాంటి దాన్యం మరపట్టిస్తే నూకలవుతాయి. దీని నివారణకు తడిసిన పనలను ఉప్పు ద్రావణం (ఒక లీటరు నీటిలో 50 గ్రాముల ఉప్పు కలిపిన)లో 5 నిమిషాలు ఉంచి, తర్వాత కుప్ప వేసుకోవాలి. ఇందువల్ల మొలకరావటంగానీ, రంగు మారటంగానీ, బూజుపట్టటంగానీ జరగదు. బియ్యం నూకలు అవవు. అయితే ఈ దాన్యం విత్తనానికి పనికిరాదు

(ప్రజాశక్తి సౌజన్యంలో)

పాగాకు నాణ్యతను ప్రభావితం చేసే అంశాలు

పాగాకు ధరను ప్రభావితం చేసేది ఆకు నాణ్యత. నాణ్యత లేకుండా దిగుబడి అధికంగా వున్నారైతే లబ్ధిపొందలేరు. పాగాకు నాణ్యతలో దృశ్య, భౌతిక, రసాయనిక లక్షణాలను పరిశీలిస్తారు. కంటిలో చూసి, స్పృశించడం ద్వారా దృశ్య లక్షణాన్ని పరిశీలిస్తారు. నాణ్యమైన ఆకు పూర్తిగా విస్తరించి, నారింజ రంగులో వుంటుంది. ఆకండా ఒకే రకమైన మెరుపుతో, తెలస్పర్శ కలిగి మృదువుగా, కొద్దిపాటి గరుకుగా సాగే గుణము కలిగి వుంటుంది. భౌతిక లక్షణాలు సీగిరెట్టు తయారీకి కీలకమైనవి. ఆకులో తేమతుల్యత అధికంగా వుంటే సీగిరెట్టు తయారీలో ఆకు సరిగా కత్తిరించబడక చుట్టుకొని పోతుంది. అలాగని ఇది తక్కువగా వుంటే ఆకు పొడుముగా మారి వ్యర్థమైపోతుంది. ఏకావ భార పాగాకు ఖండాలతో తయారయ్యే సీగిరెట్లు సంఖ్యను నింపు నిలుపుగా భావించవచ్చు. రసాయనిక లక్షణాలు సీగిరెట్టు యొక్క సువాసననూ, రుచినీ ప్రభావితం చేస్తాయి. నత్రజని, నికోటిన్, చక్కెరలు, క్లోరైడ్, చక్కెరలు/నికోటిన్ నిష్పత్తి, చక్కెరలు/నత్రజని నిష్పత్తి, నత్రజని/నికోటిన్ నిష్పత్తి పాగాకు నాణ్యతను ప్రభావితం చేసే అంశాలు. నాణ్యమైన పాగాకును నిర్దేశించిన రసాయనిక, భౌతిక లక్షణాలు దిగువ విధంగా వుంటాయి. నత్రజని 1 నుండి 3 శాతం, నికోటిన్ 0.7 నుండి 3.0 శాతం, చక్కెరలు 8 నుంచి 24 శాతం వుండాలి. చక్కెర/నత్రజని నిష్పత్తి 7:13, చక్కెరలు/నికోటిన్ నిష్పత్తి 7:13, నత్రజని/నికోటిన్ నిష్పత్తి 1.0 కన్నా అధికంగా, క్లోరైడుల శాతం 1.5 శాతం కన్నా అధికంగా, తేమ తుల్యత 11 నుంచి 15 శాతం వుండాలి. నత్రజని, నికోటిన్ ఎక్కువగా వుంటే పాగఘాటుగా వుంటుంది. తక్కువైతే రంగుకోల్పోయి పలుచనై ఆకు వెల వెలపోతుంది. చక్కెరలు ఎక్కువైతే పాగ ఆమ్ల గుణము కలిగి వెగటు కలిగిస్తుంది. పాగాకు నాణ్యతను నిర్ణయించడంలో క్లోరైడుకు ప్రత్యేక స్థానమున్నది. క్లోరైడ్ ఒకటిన్నర శాతం దాటితే దానిని సెలెన్ పాగాకు అంటారు. ఇది ఎందుకూ పనికిరాదు. ధర కూడా పలకదు. పుల్లటి వాసన కలిగి, త్వరలో రంగుకోల్పోయి, బూజుపట్టి నాణ్యత దెబ్బతింటుంది. ఎట్టి పరిస్థితుల్లోనూ క్లోరైడ్ శాతం ఒకటిన్నర దాటకుండా రైతులు శ్రద్ధ తీసుకోవాలి. సాగు నీటిలోనూ, నేలలోనూ, ఎరువుల్లోనూ ఉన్న క్లోరైడ్లు ఆకులోని క్లోరైడు శాతాన్ని నిర్ణయించే అంశాలు. అందుకని తేలిక నేలల్లో పంటకు నీరు పెట్టేటప్పుడు నీటిలో క్లోరైడులు 40 పి.పి.ఎం. దాటకుండా చూసుకోవాలి. పాగాకు పండించే నేలల్లో క్లోరైడ్ 0.01 శాతం మించరాదు. ఈ విలువలు దాటిన నీరు, నేలలు పాగాకు సేద్యానికి ఎంతమాత్రం పనికిరావు. క్లోరైడ్ కలిగిన ఎరువులైన మ్యూరేట్

ఆఫ్ పొటాష్ ను ఎంత మాత్రం వాడరాదు. మాన రాష్ట్రంలోని నల్లరేగడి భూములలోనూ, ఉత్తర దక్షిణ ప్రాంతపు తేలిక నేలల్లోనూ పాగాకు అధికంగా సాగుచేస్తున్నారు. నల్లరేగడి నేలల్లో పండించే పాగాకు కన్నా తేలికనేలల్లో పండించే పాగాకు ఎక్కువ నాణ్యత కలిగి వుంటుంది. ఈ నేలల్లోపండే పాగాకుకు ముందు చెప్పిన భౌతిక రసాయనిక లక్షణాలు సమృద్ధిగా వున్నందున విదేశాలలోమంచి గిరాకీ వున్నది. భూమి ఉపరితలంలో 30 సెం.మీ. లోతు వరకు ఇసుక, ఒండ్రుకలిగి లోతట్టున మరింత తేలికపాటి మన్నుతో, మరింత ఆమ్ల లక్షణాలు కలిగిన తేలిక నేలలు నాణ్యమైన పాగాకు సేద్యానికి అత్యంత అనువైనవి. ఈ నేలలు గాలి చక్కగా ప్రసరించే లక్షణం కలిగి నీటిని, పోషక పదార్థాలను మొక్కకు తగిన మోతాదులో అందిస్తాయి. ఉత్తరాంధ్ర ప్రాంతపు తేలికనేలలు ఈ లక్షణాలను కలిగి వున్నాయి. ఇటువంటి నేలల్లో పండించే పాగాకు నారింజరంగు కలిగి, స్వాదవస్థితి స్థాపకంతో, స్వభావ సిద్ధమైన పాగాకు వాసన కలిగి మెరుస్తూ వుంటుంది. నాణ్యమైన పాగాకు దిగుబడికి వర్షపాతం, ఉష్ణోగ్రత, సూర్యరశ్మి, గాలిలో తేమ కీలకమైన అంశాలు. వర్షపాతం పాగాకు లక్షణాలపై రసాయనిక లక్షణాలపై అధిక ప్రభావం కలుగజేస్తుంది. వర్షపాతం అధికమైతే చక్కెరలు, స్థితిస్థాపకత, తేమతుల్యత విలువలు ఎక్కువై ఆకుపలుచగా, తేలికగా తయారై రుచి నాణ్యత తగ్గుతుంది. వర్షపాతం తక్కువగా వున్నప్పుడు నత్రజని నికోటిన్లు ఎక్కువగా వుంటాయి. సూర్యరశ్మి ఆకుమేలిమి రంగుకు, చకిందల తయారీకి దోహదం చేస్తుంది. సూర్యరశ్మి తక్కువగా ఉన్నా లేదా ఆకుకు సోకక పోయినా చక్కెరలు తక్కువై నత్రజని, నికోటిన్లు పెరిగి ఆకు నాణ్యత తగ్గుతుంది. వాతావరణ ఉష్ణోగ్రత తగు మోతాదులో వుండాలి. ఉష్ణోగ్రత ఎక్కువైతే నేలలో తేమ త్వరగా ఆవిరి అయిపోతుంది. మొక్కకు అందదు. ఆకులో సరిగా జీవరసాయనిక చర్యలు జరుగక చక్కెరలు తగ్గి, నికోటిన్, నత్రజనిలు ఎక్కువ పాళ్ళలో పేరుకొని నాణ్యతపడిపోతుంది. వాతావరణంలో తేమ ఎక్కువైతే పొలంలో వచ్చే ఉక్కపల్ల మొక్కకు వ్యాధులు, పురుగులు ఆశించి ఆకుదెబ్బతిని, తద్వారా ఆకు నాణ్యత నశిస్తుంది. తేమ తక్కువైతే క్యూరింగ్ లో సరైన

డా||జె.వి..వి.ప్రసాదరావు,
శ్రీ వి. హనుమంతరావు
('ప్రజాశక్తి' సాజన్యంలో)

రంగు రాదు. కనుక వాతావరణం, ఉష్ణోగ్రత, గాలిలో తేమ ఒకదానిపై ఒకటి ఆధారపడి వుంటాయి. కనుక ఈ మూడు అంశాల మేలు కలియక పాగాకు నాణ్యతను నిర్దేశిస్తుంది. నాణ్యమైన పాగాకు దిగుబడికి సాగు పద్ధతులు కూడా కీలకమైన అంశం. వేసవి దుక్కి, వాడే ఎరువులు, నాల్గు అడుగు, మొక్కల సాంద్రత, అంతర కృషి, నీరు పెట్టడం, తల కొట్టడం, పిలకలు తీయడం, క్రిమివ్యాధి నివారణ చర్యలు, పంట మార్పిడి ఇందులో ప్రధానమైన అంశాలు. వేసవిలో దుక్కిదున్నటం వల్ల నేల గుల్లబారి నీటిని పీల్చుకొని, పోషకపదార్థాలను కరిగించుకొని పంట కాలంలో మొక్కకు అవసరమైన తేమను, పోషకపదార్థాలను తగు మోతాదుల్లో అందిస్తుంది. ఇందువల్ల కలుపు మొక్కలను కూడా అరికట్టవచ్చు. నత్రజని, భాస్వరం, పొటాషియం ఎరువులను సిఫార్సు చేసిన మోతాదులో పొలంలో వేయాలి. నత్రజని మొక్క పెరుగుదలకు, నికోటిన్ తయారీకి తోడ్పడుతుంది. భాస్వరం ఆరోగ్యకరమైన వేళ్ళవృద్ధికి, మొక్క పెరుగుదలకు ఉపకరిస్తుంది. పొటాషియం పచ్చి ఆకులో తేమ సమపాళ్ళలో (మిగతా 10 పేజీలో)

అందరికీ ఆహారం

ప్రస్తుతం ఐదువందల కోట్ల ప్రపంచ జనాభాలో ఐదవ వంతు మందికి ఆహారం అందుబాటులో లేదనేది నేటి అంచనాలు తెలుపుతున్నాయి. ఈ ఆహారం అందని జనాభా ముఖ్యంగా అభివృద్ధి చెందుతున్న దేశాలలోనున్న ఆసియా, ఆఫ్రికా, లాటిన్ అమెరికా దేశాల్లోనే 90 శాతం వరకు ఉన్నారు. సుమారు 3,200 కోట్ల హెక్టార్ల ప్రపంచ సాగులాయక భూమిలో 14,00 కోట్ల హెక్టార్లు మాత్రమే సాగుచెయ్య చెయ్యబడుతున్నదంటే మనకు ఆశ్చర్యం కలగవచ్చు. భారత దేశంలోనే యింకా 75 మిలియన్ హెక్టార్లు సాగుచేసేందుకు పనికిరాచే భూమి ఉన్నదని అంచనా వేయబడింది. అదే విధంగా వాస్తవ స్థితిలో ఈనాటి ఆహార ధాన్యాల ఉత్పత్తి కూడా నేటి ప్రపంచ జనాభాకు చాలినంత జరుగుతూనే ఉన్నదని తెలిసి కొంటే మనకెంతో విచిత్రంగా ఉండవచ్చు ఎందుకంటే మనం ఆకలి చావుల సమాజంలో బ్రతుకుతున్నాం కాబట్టి.

ప్రముఖుల అంచనాల ప్రకారం గత రెండు దశాబ్దాల్లో ఆహార ధాన్యాల ఉత్పత్తి 1103 మిలియన్ టన్నులనుండి 1684 మి.ట. వరకు పెరిగినట్లు తెలుస్తున్నది. మనదేశంలోనే 52 మి. టన్నుల స్థాయినుండి 178 మి. టన్నుల స్థాయికి ఆహార ధాన్యాల ఉత్పత్తి పెరిగినట్లు మన లెక్కలు చెప్తూనే ఉన్నాయి. సుమారు భారతదేశంతో సమానంగా ఆహార ధాన్యాల సాగులాయక భూమి (140 మి. హె) గల చైనా దేశ ఉత్పత్తి 392 మి. టన్నుల స్థాయికి చేరిందంటే యింకా ఆశ్చర్యం కలగవచ్చు. అయితే ఈ ఉత్పత్తులు ఎక్కువ తలసరి భూమి, అధిక వనరులు ఉన్న స్థితిలో మాత్రమే సాధ్యమనేది తప్పభిప్రాయమనేది కూడా చైనా వ్యవసాయం నిరూపించింది. సుమారు 0.09 హెక్టార్లు మాత్రమే తలసరి భూమి, 47 మి. హె. సాగు నీటి సౌకర్యం గల భూమి కలిగిన స్థితిలో, 0.22 హెక్టార్ల తలసరి భూమి 52 మి. హె. నీటి వసతి కలిగిన భారత దేశం

కంటే రెండు రెట్లుకు మించి ఆహార ధాన్యాల ఉత్పత్తి సాధించడమే దీనికి తార్కాణం.

ఒక ప్రముఖ శాస్త్రవేత్త అంచనా ప్రకారం వేగంగా అభివృద్ధి చెందుతున్న శాస్త్ర పరిజ్ఞానంతో, సమతుల్యం గల సమాజ స్థితిగతుల్లో యిప్పటి ప్రపంచ జనాభాకు ఐదు రెట్లు ఎక్కువ మందికి సరిపడే ఆహార ధాన్యాల ఉత్పత్తి చెయ్యవచ్చును. ఆఫ్రికా వంటి అధిక వనరులు గల ఖండంలో యిప్పటికి 50 కోట్ల జనాభాకు మూడు రెట్లు మందికి సరిపడే ఆహారం సమీప భవిష్యత్తులోనే ఉత్పత్తి చెయ్యవచ్చును. ఈ అంచనాల ప్రకారం అభివృద్ధి చెందే దేశాలు గల ఆసియా, ఆఫ్రికా, లాటిన్ అమెరికా ప్రాంతాల ప్రస్తుత వనర్లతో సుమారు 3,600 కోట్ల టన్నుల ఆహార ధాన్యాలు ప్రతి సంవత్సరం ఉత్పత్తి చేయడం సాధ్యమనే విషయం మనకాశ్చర్యం కల్గించవచ్చును. అదేవిధంగా పెక్కు దేశాల్లో ముఖ్య ఆహారమైన చేపలు మరియు రొయ్యల ఉత్పత్తి కూడా పెంచవచ్చును. పది, పదిహేను సంవత్సరాల్లో ప్రస్తుత ఉత్పత్తి స్థితి 5.7 రెట్లు అధికంగా ఉత్పత్తి చెయ్యగలగటం పెద్ద విశేషంగా మనం భావించనవసరం లేదు. అయితే ఈ అంచనాల్ని మరియు ప్రస్తుత స్థితిని బట్టి ఆహారం అందరికీ భవిష్యత్తులో అందుబాటులో ఉండే స్థితి కల్గవచ్చని భ్రమ చెందకూడదు. దీనికి ముఖ్య కారణం ఆహార వ్యాపారం కూడా అమెరికా, కెనడా, ఆస్ట్రేలియా వంటి అభివృద్ధి చెందిన దేశాల్లో కేంద్రీకృతమై ఉన్నది. తద్వారా ఆహార పంటల వృద్ధివలెనే, ఆహార ధాన్యాల పంపకం అనేది పెద్ద అసమానతలకు దారితీసిందనేది మనముందున్న నగ్నసత్యం. యిప్పుడు ఉత్పత్తి చేయబడుతున్న 1684 మి. టన్నుల ఆహార ధాన్యాలు సుమారు 600 కోట్ల జనాభాకు సరిపోతుంది. అదేవిధంగా భారత దేశ ప్రస్తుత ఉత్పత్తి కూడా తన 80 కోట్ల జనాభాకు సరిపడేంత ఉన్నది. కాని వాస్తవంలో యిది మనం అనుభవంలోకి

ప్రాంతీయ వ్యవసాయ పరిశోధనస్థానం, లాం, గుంటూరు

తెచ్చుకోలేక పోతున్నాం. కాబట్టి ఉత్పత్తి కంటే పంపిణీ అతి ముఖ్యమైనది. పంపిణీ గమనించాలి. కొందరు ప్రముఖ ఆర్థిక శాస్త్రవేత్తల అంచనా ప్రకారం కంటే ఆహార ఉత్పత్తికి మధ్య ప్రస్తుత సమాజంలో సంబంధమున్నట్లు కనపడటం లేదు. యిచ్చి ఎన్నోసార్లు ఎన్నో అభివృద్ధి చెందుతున్న దేశాల్లో మనం గమనిస్తూనే ఉన్నాం. కానీ భవిష్యత్తులో అందరికీ ఆహారం అనేది కేవలం అభివృద్ధి చెయ్యవలసిన కొత్త శాస్త్ర పరిజ్ఞానం- నూతన వంగడాలు మరియు సాగు ప్రక్రియలు- మాత్రమేనని తలస్తే అది పెద్ద పొరపాటు.

“ప్రపంచ ఆహార సంస్థ” వారే రూపొందించిన ప్రస్తుత పథకాల ప్రకారం అందరికీ ఆహారమనేది ముఖ్యంగా రాజకీయ యాజమాన్యం, అంతర్జాతీయ సంబంధాలు, అందుబాటులోకి తెచ్చే ఆర్థికాభివృద్ధి అతి కీలకమైనవి. అంతేగాక పంపిణీ వ్యవస్థ మానవ సంబంధ బదుళ్ళు రూపంలో ఉండాలేగాని, పూర్తిగా వ్యాపార దృష్టితో బలహీన స్థితిని ఆసరా చేసికొని వనరులను కొల్లగొట్టే స్థితి దేశానికి దేశానికి, సమాజానికి సమాజానికి మధ్య ఉండకూడదనేది దీని సారాంశం.

అయితే అట్టి స్థితి ప్రపంచ దేశాల్లో వచ్చే వరకు భారత దేశం ప్రస్తుత రాజకీయ ఆర్థిక వాతావరణంలో చెయ్యగల తక్షణ కర్తవ్యం- ఆహార నిధిని ఏర్పరచి, సరైన పంపిణీ వ్యవస్థను నెలకొల్పడం తదనుగుణంగా జనాభా నియంత్రణ, సాగుభూమి రక్షణ, వృక్ష సంపద వృద్ధి చెయ్యటం ప్రభుత్వ పరంగా తక్షణం చేపట్టదగిన ముఖ్య కర్తవ్యాలు.

జనాభా నియంత్రణ

ప్రస్తుత జనాభా వృద్ధి లెక్కల ప్రకారం, (మిగతా 10వ పేజీలో)

అందరికీ ఆహారం

(8వ పేజీ తరువాయి)

భారతదేశ జనాభా కనీసం 120 కోట్ల వద్దైనా నిలకడగా ఉండేట్లు లేదు. ఒక అంచనా ప్రకారం మరొక పదేళ్ళలో ప్రపంచ అధిక జనాభా గల దేశంగా చైనా బదులుగా భారత దేశం గుర్తించబడవచ్చును. దీనికి ముఖ్య కారణం అవిద్య, అజ్ఞానం, రాజకీయంగా సామాజిక నిబద్ధత లేని దశ.

భూమికోత

ప్రతి సంవత్సరం సుమారు 26 మి. టన్నుల సారవంతమైన భూమిపై పొర కోతపడి పోతుందని మనదేశంలోని పెక్కు మంది నిపుణులు పదేపదే చెప్తూ వస్తున్నారు. అదేవిధంగా సాగుకి 2 లక్షల హెక్టార్లు భూమి సాగుకు పనికిరాని స్థితికి మారిపోతున్నదని అంచనా వేయబడింది. దీన్ని రక్షించుకోనే ప్రయత్నం చేసే దిశలో ప్రభుత్వం లేకపోవడం అతి విషాదకరం.

అధిక రసాయనాలు

పెక్కు అభివృద్ధి చెందే దేశాల ఆధునిక

వ్యవసాయంలో వివిధ రకాలైన కృత్రిమ రసాయనాల వాడకం తగ్గించే స్థితిలో ఉంటే, అభివృద్ధిలో యింకా మొదటి మెట్టులోనే ఉన్న భారత దేశంలో వీటి ఉత్పత్తికి, వాడకానికి యింకా ఎంతో ప్రాముఖ్యతనిస్తూ భయంకరమైన భవిష్యత్తుకు పునాదులు వేస్తున్నారు. యిది ఎంతో ఆందోళనకరమైన విషయం.

అంతరిస్తున్న అడవులు

క్రొత్త అడవుల్ని పెంచకపోగా, తరిగిపోతున్న అడవి భూమిని అదుపు చెయ్యలేక పోవడం, మనదేశం ఎదుర్కొంటున్న మరో గడ్డుస్థితి. ఈనాడు వ్యవసాయకంగా కూడా అడవుల అభివృద్ధి ప్రపంచ వ్యాపితంగా ఎంతో ప్రాముఖ్యత సంతరించుకొంటున్న విషయం. ఈ దిశలో మన ప్రయత్నాలు నామమాత్రమేనని చెప్పాలి.

ఈ కార్యక్రమాలన్నిటికీ కావలసిన

నిధుల సమకూర్పుకోవడం గడ్డు సమస్యగా మన ప్రభుత్వాలు భావిస్తున్నాయి. కాని ప్రపంచం మొత్తం మీద ఈ 'ఆహార నిధి' (ఫుడ్ బ్యాంక్) అన్ని దేశాల ప్రజలకు అందుబాటులోకి తేవడం అనే దానికి సుమారు 60,000 కోట్ల రూపాయల నిధితో సాధ్యమని అంచనా వేయబడింది. ఈ మొత్తం ఎంతో ఎక్కువని మనకనిపించవచ్చు. కాని యిది ప్రస్తుతం సాగుకి ఆయుధాలపై ఖర్చు పెట్టే దాంట్లో 5 శాతం కూడా ఉండదంటే అతిశయోక్తి కాదు.

కావున 'అందరికీ ఆహారం' కేవలం ఉత్పత్తిపైనేగాక ప్రపంచ దేశాల కార్యక్రమాలపై, నిబద్ధతలపై ఆధారపడుతున్నదనేది గమనించవలసిన ముఖ్యవిషయం. సామాజికస్పృహ మరియు రాజకీయ నిబద్ధత గల ప్రభుత్వాలు ఈ దిశలో ప్రపంచాన్ని తీసుకొని వెళ్ళే ప్రయత్నం చేస్తే తప్ప మానవ జాతికి మనుగడ లేదు.

★★
★★★★

పాగాకు సేద్యం-నాణ్యతకు సూచనలు

(8వ పేజీ తరువాయి)

పుండలానికి, శుద్ధి చేయబడిన ఆకు చక్కటి రంగు రావడానికి, కాల్పు సరిగా పుండలానికి తోడ్పడుతుంది. ఆంధ్రప్రదేశ్ లో పాగాకు నాట్లు విధిగా అక్టోబర్ నుండి నవంబర్ 15వ తేదీ లోపు పూర్తి చేయాలి. ఆలస్యమైతే పంటకాండ్ల ఏప్రిల్ వరకు పెరుగుతున్నందున ఏప్రిల్ తరువాత వాతావరణంలో ఉష్ణోగ్రత పెరిగి ఆకులోని తేమను దెబ్బతీస్తుంది. ఇందువల్ల ఆకు విస్తర్ణత తగ్గుతుంది. అలాంటి ఆకులో నత్రజని, నికోటిన్లు ఎక్కువై శుద్ధిలో రంగురాదు. మొక్క సాంద్రత అంటే హెక్టారుకు వేసే మొక్కల సంఖ్య కూడా నాణ్యతను నిర్ణయిస్తుంది. నిర్దేశిత మొత్తం కంటే అధికంగా వేస్తే పోషక పదార్థాలు పీల్చుకోవడంలో మొక్కల మధ్య పోటీ పెరిగి, అది తగినంతగా మొక్కలకు అందక నత్రజని, నికోటిన్లు తగ్గి నాణ్యత పడిపోతుంది. ఆకు విస్తరించదు. కనుక మొక్కల సాంద్రతను కేంద్ర పాగాకు పరిశోధనాలయ సిఫార్సుల మేరకు పరిమితం చేయడం అవసరం. అంతర కృషి వలన నేలగుల్లబారి, వేళ్ళకు గాలిబారి, బాగా ఎదిగి చక్కగా చొచ్చుకొనిపోయి మొక్క పంటగా పెరుగుతుంది. తేమతో బాటు నత్రజని, భాస్వరం, పొటాషియం మొదలైన పోషక పదార్థాలు మొక్కకు తగిన మోతాదులో అంది నాణ్యత పెరుగుతుంది. పాగాకు మొక్క పుష్పించినపుడు

లేత రంగు పంగడాలు వేసినపుడు, లేతక నేలల్లో పండించే పాగాకు అయినపుడు తప్పని సరిగా తలత్రుంచాలి. ఇందువల్ల పోషక పదార్థాలను తగిన మోతాదులో పీల్చుకొని ఆకునుంచి నాణ్యతను సంతరించుకుంటుంది. అయితే నల్లరేగడి నేలల్లో అవసరమైనప్పుడు మూత్రమే తలత్రుంచాలి. పంట బాగా ఆకుపచ్చగా వుండి, ఆకు మందము, విస్తరణ కలిగినప్పుడు తల త్రుంచరాదు. అలా త్రుంచితే ఆకు బిరుసెక్కి ముక్కలై పోతుంది. నికోటిన్ పెరిగి చక్కెరలు తగ్గి నాణ్యత కోల్పోవడమే కాకుండా దిగుబడి కూడా తగ్గిపోతుంది. అయితే తలత్రుంచిన తరువాత మొదళ్ళలో కాండం నుంచి పుట్టి పెరిగే పిలకలను ఎప్పటికప్పుడు తీసేవేయాలి. లేదా డెకనాల్ వంటి మందులు వాడి పిలకలు రాకుండా చూడాలి. నాణ్యత కలిగిన పాగాకు దిగుబడికి ఆవశ్యకతను బట్టి, అదును చూసుకొని నీరు పెట్టడం అత్యంతావశ్యకం. ఉదయాన్నే పంటను గమనించినప్పుడు మొక్కల ఆకులూ సోలివాడిపోయినప్పుడు వెంటనే నీరు పెట్టాలి. ఇలాంటి తడులు పంటపూర్తి వయస్సు కాలంలో సుమారు 6 నుండి 8 సార్లు అదనుచూసి పెట్టాలి. ఈ నీటిలో క్లోరైడ్ శాతం 40 పి.పి.ఎం.కు ఏ మాత్రం దాటనీయరాదు. అవసరానికి మించి నీరు పెడితే వేళ్ళు నేలలోపలి పొరలలోనికి

విస్తరించకపోవడంతో వేళ్ళు వృద్ధి చెందవు. నికోటిన్ వృద్ధికి తోడ్పడే వేళ్ళు వృద్ధి చెందకపోతే ఆకులో నికోటిన్ శాతం తగ్గుతుంది. అయితే నల్లరేగడి నేలల్లో వర్షాభాష పరిస్థితి ఏర్పడినప్పుడు మంచినీటిలో ఒక తేలికపాటి తడిగాని, తగు మోతాదులో కుండలతో కొంచెం. కొంచెంగా గాని మొక్కకు నీరు పెట్టాలి. పంట మార్పిడి వల్ల కూడా నాణ్యత దిగుబడి పెరుగుతుంది. పప్పుధాన్యాలైన మినుము, కంది, పెసర వంటి పంటలు, కాయధాన్యాలైన జొన్న, మెట్టవరి, నజ్జ, నువ్వులు వంటి పంటలు ఇందుకు ఉపయోగించవచ్చు. ఈ పంటలు నేలలోని సారాన్ని సమతుల్యం చేస్తాయి. నత్రజని తక్కువగా వున్న నేలల్లో పప్పు ధాన్యాలు, ఎక్కువగా వున్న నేలల్లో కాయ ధాన్యాలు, ఖరీఫ్ పంటగా సాగుచేసి తరువాత పాగాకు వేస్తే నాణ్యమైన పాగాకు దిగుబడి అవుతుంది. అదును చూసి అంటే చక్కటి లేత పసుపురంగు సంతరించుకున్న వరుసలలో వున్న ఆకులనే తెంచాలి. పండిన ఆకులకు శుద్ధిలో సరైన రంగురాదు. క్యూరింగ్ మొదలు గ్రేడింగ్ వరకు గల అన్ని దశల్లో ఆకునలగకుండా, ముక్కలై పోకుండా జాగ్రత్తపడాలి. మొక్కపై ఆకు స్థానాన్ని బట్టి కూడా నాణ్యత మారుతుంది. కనుక ఏ రెలుపు కా రెలుపు విడివిడిగా గ్రేడింగ్ చేయించాలి.

ఆరుగాలం కష్టపడొ...

❶ చావుకు వెళ్ళి తిరిగి వచ్చినటు తలను పె గుడ్డతో కప్పుకుని ముఖం చాలు చేసుకొని పల్లం దాలుకు పోతున్న గొడ్డను దాలుకుని తన వీధిలోకి వచ్చిన పరంధామయ్య సిగ్గుతోను, అవమాన భారంతోను కుంచించుకుపోయాడు.

అతడు ఒక వారంగా మాత్రమే ఊళ్ళో లేడు. కానీ ఓ యుగమే గడిచిపోయినట్లు అనిపిస్తోంది. తనను బట్టలాడదీసి గ్రామంలోకి తరిమేసినట్లు నిరాశతో కూడిన అసహ్యభావన అతణ్ణి బాధిస్తోంది. చేతిలో చిల్లిగవ్వలేని నిస్సహాయస్థితి. అతని జీవితంలో ఇలాంటి నిరాశ నిస్సహాయులు ఎన్నడూ అనుభవించి ఎరుగడు.

ఊళ్ళో వాళ్ళకు తన విషయం తెలిస్తే తల వేలాడిపోవలసిందే. ఇంట్లో వాళ్ళకు కూడా ఈ విషయం ఎలా చెప్పేది అని వీధిలో ఆలోచిస్తూ వెడుతున్నాడు పరంధామయ్య. అప్పుల వాళ్ళకు ఏ సమాధానం చెప్పాలనే దిగులు, కళ్ళకు గంతలు కట్టి నట్టడవిలో వదిలినట్లుంది అతని పరిస్థితి.

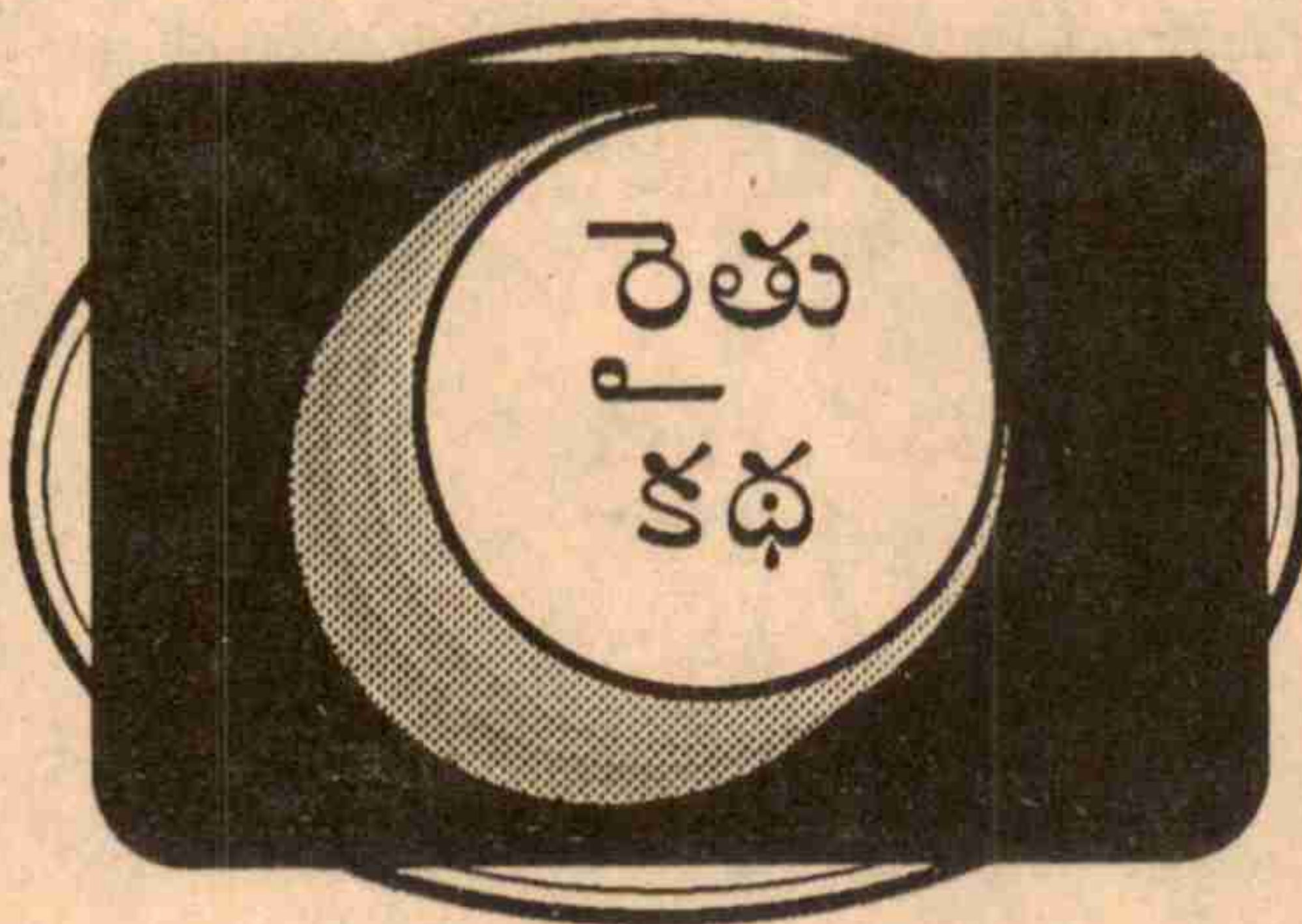
వాడుక ప్రకారం తన కర్మను నిందించుకుని, దేవుడి మీద భారంవేసి సందులోకి ప్రవేశించినపుడు

“మా అయ్య బవుజర్ తెచ్చినాడో చో అంటూ ఎలుగెత్తి అరుస్తూ, వీధిలోని పిల్లలందరినీ గొంతెత్తి పిలుస్తూ, వీధినిండా ఉపనదుల్లా పారుతున్న మురుగు కాలువలన్నింటినీ లంకా దహనానికై బయలుదేరిన హనుమంతునిలా గెంతుతూ తనవేపు పరుగెత్తుకొస్తున్న తనయుడు మాధవుని చూడగానే మనసులో గడ్డకట్టిన అవమాన క్రోధాన్ని అగ్నిపర్వతంలా పెల్లుబికింది.

“లంజకొడుకా నువ్వు పుట్టిన లచ్చనానికి కొత్త బవుజర్ కావాలా?” అంటూ అరుగు మీచున్న బండి కూసం తీసి కొడుకుపైకి బలంగా విసిరాడు. ఎదురుచూడని ఈ దాడికి బెంబేలెత్తిన మాధవ కర్రదెబ్బను తప్పించుకోవడానికి

పరుగెత్తుతూ మురుగు కాలువలోపడి, లేచి ఎదురింటి గోడనానుకుని నిలబడ్డాడు. యజమానిని చూడగానే వట్టరాని ఆనందంతో పరుగెత్తుకొచ్చిన ఇంటికుక్క ‘పంజా’పై కూడా బండి కర్ర వచ్చి పడగా అది చావు తప్పి కన్ను లొట్టబోయినంతగా ‘కుయ్...కుయ్’ మని అరుస్తూ కుంబుకుంటూ వీధిచివరకు దౌడు తీసింది.

కోపాన్ని దిగమింగి పరంధామయ్య తన ఇంటి అరుగుపై కూలబడ్డాడు. ఎదురింటి గోడనానుకుని దెబ్బతిన్న

పావురంలా గడగడ వణుకుతున్న తన ముద్దుల కొడుకు మాధవని చూడగానే అతడి తండ్రి హృదయం కరిగిపోయింది. అతని గుండెలో సూదితో గుచ్చినట్లు వేదన. “బవుజర్” అనే పేర కొడుకు నడుముకు వేలాడుతున్న చిరుగులు బొంత, చెమటతో నిండిన వాడి నల్లటి శరీరాన్ని చూచినపుడు-

‘పాపం పసివాడు ఎన్నాళ్ళీ చిరిగిన బవుజరును వేసుకుని తిరుగుతాడు. తాను వేరుశనగ బస్తాలను బవునులోని కమీషన్ మండికి వేసుకు బయలుదేరుతున్నప్పుడు మాధవకిచ్చిన వాగ్దానం గుర్తుకొచ్చింది.

“అయ్యోయ్ ఈ దీపావళి పండక్కి కూడా కొత్త బవుజర్ చొక్కా తెస్తానని మోసం చేసినావు. సంక్రాంతికెనా కొత్త బట్టలు తేవాలి” అని రాత్రి నిద్రలో నుంచి లేచి కొడుకు అతడ్ని అడిగాడు.

“ఈ సారి నీకు మాత్రమే కాదోయ్ మీ అమ్మకూ, అక్కకూ కూడా కొత్త బట్టలు తెస్తాలేరా” పరంధామయ్య కొడుకును సముదాయించినపుడే వేరుశనగ అమ్మగా వచ్చిన డబ్బులో మాధవకు స్టాల్ ఫారం

—టి. సెల్వరాజ్

మీద అమ్మే చౌకధర బ్రవుజరును, చొక్కాను కొనుక్కోవాలనీ, బజారులో పెళ్ళానికి, కూతురుకూ చౌకలో చీరెలు, రవికె గుడ్డలూ తీసుకోవాలనీ నిశ్చయించుకున్నాడు. తాను తెచ్చే కొత్తబట్టలను చూచి భార్య పూర్ణమ్మ, కూతురు ఎల్లమ్మా ఎంతో సంతోషిస్తారని కలలు గన్నాడు. అయితే అతని కలలు కల్లలయిపోయాయి.

‘పాపం పసివాడు ఎంత ఆశతో మన దగ్గరకు పరుగెత్తుకొచ్చినాడు. నేనో బుద్ధిలేని మొద్దు బండి కూసం తీసికొట్టినా. అది తగలరానిచోట తగిలివుంటే....

పరంధామయ్య ఆలోచిస్తూ దరిద్రావతారంలో తన ఎదుట నిలుచున్న మాధవనీ, తాను కర్రతో కొట్టినా మళ్ళీ తన కాళ్ళదగ్గరే నాలుక చాచి పడుకున్న కుక్కనూ మళ్ళీ మళ్ళీ చూచాడు. వస్తువులంటూ ఏమీ లేని తన పూరిపాకనూ, ప్రక్కన పశువుల కొట్టంలో ఎండిన వేరుశనగ తీగలను నెమరేస్తున్న ప్రియమైన ఎద్దుల జతనూ చూశాడు. కుటుంబం అందరూ ఈ ఎడ్లతో సహా కష్టపడి రాత్రింబగళ్ళు వనిచేసి వండించిన పంటనంతా ధర్మరాజు మాయాజూదం సర్వస్వం పోగొట్టుకున్నట్లు పట్టణంలో తాను మొత్తాన్ని పోగొట్టుకుని తిరిగి వచ్చినట్లు బాధపడ్డాడు పరంధామయ్య.

వర్షాలు లేక గట్టిపడిపోయిన బీడు భూములను దున్నడానికి ఈ నోరులేని మూగజీవాలు ఎంతకష్టపడ్డాయి. భరించలేని ఎండలో ఆ ఎడ్లు నురుగులు కక్కుతున్నా తాను దున్నేపని పూర్తి చేయాలనే తొందరలో వాటి నెలా బాది పనిచేయించాడు.

ముందుగా కురిసిన కొద్దివానకు తడి ఆరని భూమిలో అతను విత్తిన వేరుశనగ విత్తనాలు మొలకెత్తే అదునులో వర్షం కురవకనే పోయింది. మొలకెత్తిన చెల్లు ఎండ వడకు వాడి వత్తలై పోకుండా పెరిగి

పెద్దవై, ముదిరి, ఊడలు దిగి కాయలయ్యేవరకు భార్య, కొడుకులు దూరం నుంచి కడవల్లో నీటిని తెచ్చి పోసి రాత్రింబవళ్ళు కష్టపడ్డారే. బడిలో పెట్టే మధ్యాహ్న భోజనానికి కూడా వెళ్ళకుండా మాధవ చేసుకు జాగ్రత్తగా కాపలా కాశాడే.

ఇదిగో, కాళ్ళకాడ దీనంగా చూస్తూ పడుకున్న కుక్క 'పంజు' మాత్రం ఏం. ఎముకలు కొరికే చలిలో, ఈదరగాలిలో, ఆమెదాన ప్రాంతంలో రాత్రిళ్ళు తనతో పాటు ఎన్నో సార్లు కాపలా కాచింది. గుంట నక్కలు వచ్చి వేరుశనగ చేసును నాశనం చేయకుండా మిక్కిలి జాగరూకతతో రక్షించింది.

ఇందరి శ్రమ ఫలితాన్ని ఒక్క క్షణంలో పోగొట్టుకుని, సర్వస్వం కోల్పోయి ఇప్పుడు తలపై చేతులు పెట్టుకొని, విపణ్ణ వదనంతో అరుగుమీద కూర్చున్నాడు పరంధామయ్య.

ఈ పెను నష్టం అతని పోరబాటువల్ల కలిగిందా? కాదు. ఇది కాలం చేసిన కుట్ర! అతనికళ్ళ ఎదుటే లారీలు, లారీలుగా వడ్లబస్తాలు, వేరుశనగ బస్తాలు వెళుతున్నాయి. తానూ, తన కుటుంబంలోనివారూ కష్టించి పండించిన తమ కష్టాల్లితమేనా వారి కళ్ళల్లో పడ్డది?

నేను నా చేతులో పండిన పంటనేగా తీసుకెళ్ళాను? నా పంటనేగా అమ్మడానికి తీసుకెళ్ళాను? నా సొమ్ము నేనుగాక ఇంకెవరు అమ్మడానికి తీసుకెళ్ళారు? నా బస్తాలను లాక్కుని పరుగెత్తుకెళ్ళరా అని తరిమి కొట్టారే? కమీషన్ ఏజెంటుగాడు కూడా నా సహాయానికి రాలేదే అని అతను తనలోనే వాపోయాడు. అతనికా సంఘటన ఇంకా అర్థం కాకుండానే వుండిపోయింది.

దరిద్రుడు స్నానానికి పోతే వడగళ్ళవాన కురిసినట్లు ఆ సంఘటన జరిగింది. తాము రక్తాన్ని చెమటనూ ధారవోసి పండించిన పంటనంతా అపహరించుకోవడమే కాక, తనను లాక్ప్లో కూడా వుంచేశాడు. ఏదో ధర్మానికి భయపడి నహాయం చేసిన వానిలా పరంధామయ్యనీ, మరిద్దరినీ లాక్ప్ నుంచి వెలుపలికి తీసుకొచ్చిన కమీషన్ ఏజెంట్ 'ప్రతి వాయిదాకు తప్పక హాజరు కావాలన్నా, లేకపోతే జామీను రద్దుచేసి లోపల పడేస్తాడు. మళ్ళీ విడుదల కావడం

కష్టం' అంటూ హితోపదేశం చేశాడు.

ఈ హెచ్చరికతోనే పరంధామయ్య గ్రామానికి పంపబడ్డాడు. ఇప్పుడు కోర్టుకు నెలనెలా వెళ్ళిరావాలి. ఆ సంఘటనను తలుచుకున్నప్పుడు పరంధామయ్య రక్తం ఆవేశంతో పొంగింది.

చేను నుంచి ఇంటికి చేరవేసిన వేరుశనగ పంటను ఎలాగైనా తొందరగా అమ్మేయాలని పరంధామయ్య ఆరాటం చెందాడు. అతను చేయవలసిన పనులు కోకొల్లలుగా వున్నాయి. ఈ ఏడాదైనా కమీషన్ మండివాడికి అమ్మకుండా మిల్లుకు తీసుకువెళ్ళాలనుకున్నాడు. అయితే తాననుకున్నట్లు రైతు చేయగలడా? ఈ సారి కూడా ఎరువుల కోసం, పురుగుమందులకోసం అప్పులకు కమీషన్ ఏజెంట్ నే ఆశ్రయించవలసి వచ్చింది. ఒక నిజాయతీ పరుడైన రైతు రుణదాతను కళ్ళు గప్పి తన పంటను వేరు చోట అమ్ముకోగలడా?

కమీషన్ మండిలో గోతాలు తీసుకున్నప్పుడే "వేరుశనగ ధర ఇంకా తగ్గేట్టుంది. మీరు శుక్రవారమే మార్కెట్ కు తీసుకురండి! నేనే లారీని ఏర్పాటు చేసి, డెలివరీ రశీదును డ్రైవరుతో పంపుతాను" అని పరంధామయ్య మీద అత్యంత శ్రద్ధ కనబరుస్తన్న వాడిలా మండివాడు హెచ్చరించాడు.

కలుపు తీసిన ఆడకూలీలు మొదలు వేరుశనగ బస్తాలను ఇంటికి చేర్చిన వాడి వరకు అందరూ కూలి డబ్బుల కోసం అతణ్ణి వేదిస్తున్నారు. ఎన్నాల్లు వారికి సమాధానాలు చెప్పతూ వుండటానికి వీలవుతుంది? అదీ గాక డబ్బుతో ఇంకా ఎన్నో చిల్లర అప్పులు తీర్చవలసి ఉంది. కావున, కమీషన్ ఏజెంటు కన్నా పరంధామయ్యకే ఇప్పుడు తొందర ఎక్కువ.

అందువల్ల కమీషన్ ఏజెంట్ గుమస్తాతో కలిసి ఎక్కడెక్కడో తిరిగి నడిరాత్రి తర్వాత వచ్చి చేరాడు. ప్రక్క పల్లెలో కూడా తనలాంటి రైతులు వేరుశనగ బస్తాలను లారీ నెక్కించుకొని ఆ వేళకాని వేళకు వచ్చారు. లారీ "బాప్"లో ఆ రైతులు కోతుల్లా వేలాడుతున్నారు.

తాబేటి వేగంతో లారీని నడుపుకొచ్చిన డ్రైవరుకు ఇక్కడకు రాగానే ఎక్కడా లేని తొందర వచ్చేసింది.

పరంధామయ్యని చికాకు పరచేలా మాట్లాడసాగాడు.

"ఓరేయ్, ఎక్కువ మాట్లాడినావంటే బండిని ఇప్పుడే తీసుకు వెళ్ళిపోతానోయ్!" అని డ్రైవర్ అరిచాడు. మండి గుమస్తా పరంధామయ్య చెవిలో గుసగుసలాడాడు. దారిలో డ్రైవర్ నాలు సారాను బాగా త్రాగి గుర్రమెక్కాడట.

సరకు తొందరగా చేరుకోవాలనే ఆత్మతతో లారీ డ్రైవర్ తిట్లనూ, దుష్ప్రవర్తననూ ఓర్చుకున్నాడు. చివరకు డ్రైవర్ తాగిన కైపులో లోకాన్నంతటినీ, తన తల్లిదండ్రులనూ, దేవుణ్ణికూడా నోటికిచ్చినట్లు తిట్టిపోశాడు. తన దయనీయ స్థితికి ఏడ్చి మొత్తుకున్న తర్వాత లారీని స్టార్ట్ చేశాడు. డ్రైవర్ లాగానే ఆ లారీ కూడా పడుతూ లేస్తూ తాగుబోతు లాగానే పరుగెత్తుతోంది. పరంధామయ్య, ఇతర రైతులు ఇంకా కొన్ని గ్రామాలకు వెళ్ళివస్తున్న లారీ "బాప్"లో ఈ లారీ క్షేమంగా ఉదయం తొన్ చేరుకోవాలి. భగవంతుడా!' అని మనసులో దేవుణ్ణి ప్రార్థించుకుంటూనే వున్నారు. దీనికి తోడు ఈ దరగాలి నేరుగా వారి ప్రాణాలను తోడేస్తుంది.

నిర్మలాకాశంలో ధ్రువనక్షత్రం ప్రత్యక్షమై, ప్రపంచం ఉషఃకాలంవైపు కదులుతున్న నమయంలోనే పరంధామయ్య కలలన్నిటినీ చెల్లచెదురు చేసి ఆ సంఘటన జరిగింది.

లారీ టౌనుకు ప్రక్కనున్న బై పాస్ రోడ్డులో వెడుతోంది. ఆ లారీకి పట్టణ ప్రవేశం చేసామన్న సంతోషమో ఏమోగానీ, అమితోత్సాహంతో అతివేగంగా పరుగెత్తనారంభించింది. అప్పుడు లారీ లోపల ఓ వర్క్ షాప్ పని చేస్తున్నట్లు చెవులను తూట్లు పాడిచే రోదరాసాగింది. ఇలా వేగంగా పరుగెడుతున్న లారీ అకస్మాత్తుగా నడిరోడ్డున నిలిచిపోయింది.

ఎదురుగా నిలబడ్డ జీపులోంచి ఓ పోలీస్ మోటారు తన సిబ్బందితో దిగిరావడం చూడగానే లారీ డ్రైవరు కమీషన్ మండి గుమస్తా యిద్దరూ బండి నుండి దిగివచ్చి రోడ్డు వారగా వినయవిధేయతలతో వణుకుతూ నిలబడ్డారు. ఇంతలో ఓ కానిస్టేబుల్ తన చేతి లాఠీతో లారీని కొట్టుకుంటూ వచ్చి

జిల్లాలవారీ జనాభా లెక్కలు-1991

వ.నెం.	జిల్లా పేరు	కరం	జనాభా	వట్టణ జనాభా	మహిళలు	
1.	శ్రీశైలం	23,14,442	2,90,214	11,65,484	7,20,496	31.1
2.	విజయనగరం	21,01,394	3,60,119	10,50,721	6,17,195	29.3
3.	విశాఖపట్నం	32,72,110	13,00,659	16,15,805	12,89,202	39.3
4.	తూర్పుగోదావరి	45,41,306	10,80,130	22,68,094	18,78,630	41.3
5.	పశ్చిమగోదావరి	35,13,979	7,27,296	17,52,515	16,04,543	45.6
6.	కృష్ణా	36,93,179	13,18,954	18,15,533	16,91,917	45.8
7.	గుంటూరు	40,85,904	11,76,077	20,13,834	16,62,809	40.7
8.	ప్రకాశం	27,50,340	4,52,383	13,56,324	9,65,318	35.1
9.	నెల్లూరు	23,90,485	5,68,374	11,82,916	9,87,120	41.2
10.	చిత్తూరు	32,49,565	6,42,980	15,97,702	14,00,905	43.1
11.	కడప	22,59,154	5,43,484	11,05,026	9,38,093	41.5
12.	అనంతపురం	31,83,781	7,47,040	15,48,428	11,36,350	35.7
13.	కర్నూలు	29,73,709	7,63,904	14,53,069	9,99,055	33.5
14.	మహబూబ్ నగర్	30,71,765	3,41,083	15,14,549	7,66,338	24.9
15.	రంగారెడ్డి	25,28,208	11,89,266	12,23,545	10,60,645	41.9
16.	హైదరాబాద్	30,91,718	30,91,718	14,80,144	17,01,503	55.0
17.	మెదక్	22,64,124	3,27,431	11,16,410	6,22,871	27.5
18.	విజాపూర్	20,34,794	4,11,828	10,27,071	5,92,752	29.1
19.	అదిలాబాద్	20,80,231	4,80,029	10,29,490	5,77,996	27.7
20.	కరీంనగర్	30,43,228	6,23,751	15,11,180	10,04,893	33.0
21.	నరసంగల్	28,11,174	5,44,631	13,78,639	9,55,557	33.9
22.	ఖమ్మం	22,00,081	4,44,056	10,77,725	7,50,237	34.1
23.	నల్గొండ	28,50,183	3,38,359	13,96,912	9,16,081	32.1
	మొత్తం	66,304,854	177,64,266	32 681,116	24840456	

సంక్షేమ గణాంకాలు

వివరము	కాలం	కాలము	ఆంధ్రప్రదేశ్	భారత్
జనాభా	లక్షలలో	1991	663	8439
పెరుగుదల రేటు	శాతములో	1981-91	24	24
పురుషులు	లక్షలలో	1991	336	4376
జనాభాలో పని చేసేవారి శాతం శాతములో		1981	54.7	54.0
పట్టణ జనాభా	లక్షలలో	1981	177	-
సేద్యానికి ఉపయోగపడే				
నీటిపారుదల సౌకర్యంగల భూమి శాతములో		1986-87	37.3	31.4
ఆహారధాన్యాలు	లక్షలలో	1989-90	12630	1,70,627
-		1989-90	11978	158012
ధాన్యం		1989-90	10128	74053
పప్పుధాన్యాలు		1989-90	652	12615
హెక్టారుకు ఆహారధాన్యం దిగుబడి కేజీలలో		1988-89	1328	1190
ధాన్యం		1989-90	2403	1756
తలసరి ఎరువుల వాడకం		1988-89	22.2	13.9
తలసరి పురుగుమందుల వాడకం గ్రాములలో		1987-88	732	377
విద్యుదీకరణ గ్రామాలు సంఖ్యలో		1990 మార్చి	27,358	4,66,955
విద్యుదీకరణ గ్రామాలు శాతంలో			100	80.6
గ్రామాలలో అక్షరాస్యత శాతములలో		1981	23	30
పట్టణాలలో		1981	52	57

దేశంలో ఎరువుల వినియోగం

లక్షల టన్నులలో

సంవత్సరం	వినియోగం
1950-51	0.69
1960-61	2.92
1970-71	21.77
1980-81	55.16
1981-82	60-64
1982-83	63.88
1983-84	77.10
1984-85	82.11
1985-86	84.74
1986-87	86.45
1987-88	87.84
1988-89	110.40
1989-90	115.68
1990-91	125.76

రాష్ట్రంలో కులమత ఘర్షణలు

సంవత్సరం	మృతులు	గాయపడినవారు
1973	2	38
1974	1	32
1975	2	9
1976	2	7
1977	0	45
1978	10	384
1979	10	329
1980	9	157
1981	45	382
1982	10	225
1983	75	474
1984	63	584
1985	20	229
1986	12	101
1987	4	150
1988	9	83
1989	6	209
1990	223	861

ఆధారం: పోలీస్ ఎడ్మినిస్ట్రేటివ్ రిపోర్ట్స్
1973-74 నుంచి 1990-91 వరకు

వ్యవసాయంలో యంత్రీకరణ దేశంలో మొత్తం ఉత్పత్తి-అమ్మకం

సంవత్సరం	ట్రాక్టర్ల అమ్మకం	మరనాగళ్ళ అమ్మకం	మార్పిడి యంత్రాల అమ్మకం
1987-88	93,157	3097	144
1988-89	1,10,323	4678	110
1989-90	1,22,098	5442	218
1990-91	1,39,699	6316	353

1991-92 రాష్ట్ర బడ్జెట్‌లో నీటిపారుదల ప్రాజెక్టులకు కేటాయింపులు లక్షలలో

వ.నెం. ప్రాజెక్టు పేరు	1990-91	1991-92	
	కేటాయింపు	పునః కేటాయింపు	కేటాయింపు
1. నాగార్జునసాగర్	2,200-00	2350-00	2000-00
2. శ్రీరాంసాగర్ దశ-I	4,400-00	3900-00	4000-00
3. శ్రీశైలం కుడి కాలువ	4,400-00	2000-00	4000-00
4. శ్రీశైలం ఎడమ బ్రాంచ్ కాలువ	1,000-00	730-00	500-00
5. తెలుగు గంగ	5,000-00	4700-00	5000-00
6. సోమశిల	500-00	529-00	1000-00
7. గోదావరి బ్యారేజి	500-00	500-00	500-00
8. వంశధారప్రాజెక్టు మొదటిదశ	250-00	250-00	250-00
9. వంశధార క్రింది నేరడి బ్యారేజి రెండవ దశ	20-00	30-00	30-00
10. తుంగభద్రప్రాజెక్టు కాలువ-II	1,000-00	1300-00	1000-00
11. విజాంసాగర్ అభివృద్ధికి	50-00	70-00	50-00
12. ఏలేరు రిజర్వాయర్	1,000-00	1238-00	900-00
13. సింగూర్	500-00	500-00	750-00
14. పోలవరం బ్యారేజి	10-00	1-00	10-00
15. జూరాల ప్రాజెక్టు	2,400-00	1800-00	2500-00
16. పులివెందుల బ్రాంచి కాలువ	100-00	200-00	
17. ఇతరములు	29-00	29-00	-
మొత్తము	23259-00	20027-00	22690-00
కొత్తభారీనీటిపారుదల ప్రాజెక్టులు:			
18. భీమ	10-00	-	10-00
19. పులిచింతల	10-00	22-00	10-00
20. సుంకేశుల	400-00	50-00	200-00
21. శ్రీరాంసాగర్ రెండవ దశ	50-00	-	50-00
22. గాలేరు నగర సుజల స్రవంతి	50-00	50-00	1000-00
23. అంగనూర్ రిజర్వాయర్	100-00	5-00	100-00
24. అఖండగోదావరి క్రింద పనులకు	-	188-00	20-00
25. ప్రాజెక్టుల ఆధునికీకరణకు	150-00	100-00	150-00

వ్యవసాయ పంటలకు కేంద్ర ప్రభుత్వం ప్రకటించిన మద్దతు ధరలు

వ.నెం.	పంట	రకం	1988-89	1989-90	1990-91	1991-92
1.	ధాన్యం	సాధారణ	160-00	185-00	205-00	230-00
	"		170-00	215-00	240-00	
		సుచర్మఫైన్	180-00	205-00	225-00	250-00
2.	చిరుధాన్యాలు	సాధారణ	145-00	165-00	180-00	205-00
3.	గోధుమ	సాధారణ	173-00	183-00	215-00	225-00
4.						
5.	చెరకు	సాధారణ	19-50	22-00	23-00	24-00
6.	వ్రత్తి	F-414/H777	500-00	570-00	620-00	695-00
	"	I H 4	600-00	690-00	750-00	840-00
7.	వేరుశనగ	సాధారణ	430-00	500-00	580-00	645-00
8.	పొద్దు తిరుగుడు	సాధారణ	415-00	440-00	550-00	670-00
10.	పొగకు	F2 నల్లరేగడి	1175-00	1250-00	1325-00	
		L2 "	1280-00	1350-00	1425-00	

టన్ను చెరకుకు రు. 340 ఇవ్వాలి

రాష్ట్ర అఖిలపక్ష చెరకు రైతుల సదస్సు డిమాండ్

అక్టోబర్ 28వ తేదీన విజయవాడలోని తుమ్మలపల్లి వారిశ్రేయ్యకళాక్షేత్రంలో రాష్ట్ర అఖిలపక్ష చెరకు రైతుల సదస్సు జరిగింది. సదస్సులో ఆమోదించిన తీర్మానాలను దిగువ పేర్కొంటున్నాం:

- చెరకు ధర టన్నుకు 8.5 రికవరీ రు. 340 లు యివ్వాలని, ప్రత్యేక ప్రోత్సాహం, రవాణా సబ్సిడీలు పైవేటు మిల్లులకు కూడా వర్తించాలని, గత సంవత్సరం కొనుగోలు పన్ను మొత్తం చెరకు రైతులకు యివ్వాలని యిప్పటి వరకూ అన్ని ఫ్యాక్టరీలు రైతులకు పున్న

చేయవలసిందిగా సదస్సు తీర్మానించింది.

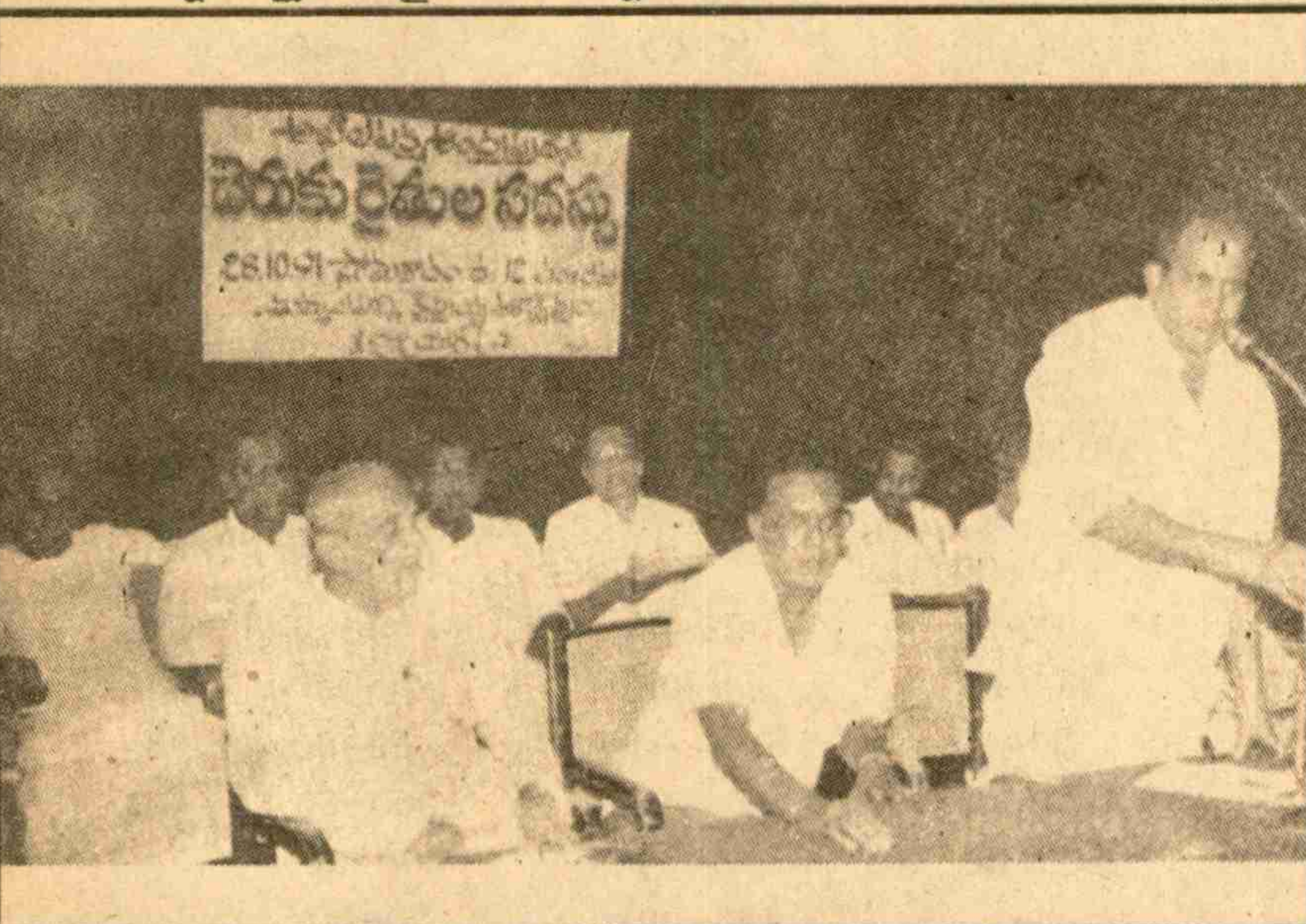
- సహకార చెక్కర ఫ్యాక్టరీలకు వెంటనే ఎన్నికలు జరిపి పాలక వర్గాలను ఏర్పాటు కావడానికి అవసరమైన చర్యలు తీసుకోవాలి.

- ప్రభుత్వానికి ఫ్యాక్టరీలు పున్న బకాయిలను వాటాధనం క్రిందకు మార్చాలి. ఆ అప్పులపై వడ్డీ రద్దు చేయాలి.

- గుంటూరు, నంద్యాల, కడప మొదలగు ఫ్యాక్టరీలకు చెరకు ఉత్పత్తికి అవసరమైన నీటి వనరులు కలిగించాలి.

- చెరకు సరఫరాకు మించి పున్న కోపూరు

ముఖ్యమంత్రి వద్దకు, యితర అధికారుల వద్దకు రాయబారం వెళ్ళాలని నిర్ణయించారు. రాయబారం అనంతరం ప్రభుత్వ వైఖరిని బట్టి ఆందోళనా కార్యక్రమాలను కమిటీ రూపొందిస్తుంది. ఈ సదస్సులో పార్లమెంట్ సభ్యులు శ్రీ వడ్డే శోభనాద్రీశ్వరరావు, శ్రీ యలమంచిలి శివాజీ, శ్రీ ఉమ్మారెడ్డి వెంకటేశ్వర్లు ప్రసంగించారు. రైతు నాయకులు శ్రీ ఎం. పద్మనాభం, పాలేరు, జంపని మాజీ చౌరూన్లూ శ్రీ యూతూలూ వనమా నరసింహారావు, ఎం. వెంకట సుబ్బయ్య, యింకా వలపురు రైతు నాయకులు ప్రసంగించారు. ఈ సదస్సులో 10 ఫ్యాక్టరీల నుండి రైతులు పాల్గొన్నారు.

అఖిలపక్ష చెరకు రైతుల సదస్సులో ప్రసంగిస్తున్న రైతుసంఘ ఉపాధ్యక్షులు శ్రీ పుతుంబాక వెంకటపతి

బకాయిలను వెంటనే చెల్లించాలని తీర్మానించింది.

- చెరకు పంటకు ప్రకృతి వైపరీత్యాలు, తెగుళ్ళు, అగ్ని ప్రమాదాలు తదితర అన్నింటికీ వర్తించే విధంగా భీమా పథకం ప్రవేశపెట్టాలని, భీమా ప్రీమియం ఫ్యాక్టరీ యాజమాన్యాలు చెల్లించాలని ప్రభుత్వాన్ని కోరింది.

- చీడ పీడలకు, గాలులకు నీటి ముంపు నీటి ఎద్దడి, తట్టుకొనగలిగి అధిక దిగుబడి యివ్వగలిగే రకాలను రూపొందించాలని, అందుకు అవసరమైన పరిశోధనా స్థానాలను మంజూరు చేయాలని డిమాండ్ చేస్తున్నది. సుగర్ కేన్ టెక్నాలజీ ఇన్ స్టిట్యూట్ ను దక్షిణాది ప్రాంతాలకు అందుబాటులో వుండే విధంగా

మొదలైన ఫ్యాక్టరీలను విస్తరించాలి. హనుమాన్ జంక్షన్ మగర్స్ డిస్టలరీ నిర్మాణం వెంటనే ప్రారంభించాలని తీర్మానం చేశారు.

సదస్సుకు ఆంధ్రప్రదేశ్ రైతు సంఘం రాష్ట్ర ఉపాధ్యక్షులు శ్రీ పుతుంబాక వెంకటపతి, కృష్ణాజిల్లా రైతు సంఘం అధ్యక్షులు శ్రీ పర్వూరు శ్రీనివాసరావు, కృష్ణాజిల్లా తెలుగు రైతు కన్వీనర్ ఎం. బాలకృష్ణారావులూ అధ్యక్ష వర్గంగా వ్యవహరించారు. కార్యచరణ కమిటీగా రాష్ట్ర తెలుగు రైతు విభాగం కన్వీనర్ శ్రీ యల్లపాటి వెంకటరావు, ఆంధ్రప్రదేశ్ రైతు సంఘ కార్యదర్శి శ్రీ కొరటాల సత్యనారాయణ, ఆంధ్రప్రదేశ్ రైతు సంఘం (హైదరాబాద్) కార్యదర్శి శ్రీ వల్లూరి గంగాధరరావులతో ఏర్పడింది.

1990-91 సం॥లో

రాష్ట్రాలవారీగా

ట్రాక్టర్ల అమ్మకం

జిల్లా	అమ్మకం
ఆంధ్రప్రదేశ్	8404
అస్సం	330
బీహార్	6781
గుజరాత్	7460
హర్యానా	17269
హిమాచల్ ప్రదేశ్	151
జమ్మూ-కాశ్మీర్	251
కర్ణాటక	3408
కేరళ	379
మధ్యప్రదేశ్	10260
మహారాష్ట్ర	7538
మణిపూర్	42
ఒరిస్సా	735
పంజాబ్	17269
రాజస్థాన్	10295
తమిళనాడు	5043
ఉత్తరప్రదేశ్	39,352
బెంగాల్	1382
ఇతరములు	462
మొత్తం	1,39,699

“టాప్”పై ఉన్న పరంధామయ్య ఇతర రైతులనూ క్రిందకి దింపేశాడు. పోలీసులు తననిలా ఎందుకు ఇబ్బంది పెడుతున్నారో పరంధామయ్యకు ఏమీ బోధపడలేదు.

పోలీస్ ఇన్ స్పెక్టర్ ఓ సారి లారీని ప్రదక్షణం చేసి అక్కడి నిలబడ్డ వారందరినీ ఒక విధంగా గుడ్లరిమి చూశాడు.

“డెలివరీ రశీదు అంతా వున్నాయండీ” అని చెప్పిన గుమస్తా మాత్రం లారీకి, ఇన్ స్పెక్టర్ నిలబడ్డ చోటుకు వదేవదే తిరుగుతున్నాడు. ఏవేవో కాగితాలను ఇన్ స్పెక్టర్ కు చూపిస్తున్నాడు.

భళ్ళున తెల్లవారుతోంది. గుమస్తా చూపుతున్న కాగితాలన్నింటినీ ఇన్ స్పెక్టర్ అసంతృప్తితో చూస్తున్నాడు. ఇంతలో జీపులోంచి దిగివచ్చిన ఖాకీలు లారీనెక్కి వరిశీలిస్తున్నారు. అందులో వున్న బస్తాలను లెక్కగట్టుకున్నారు.

ఈ తతంగమంతా ఏమీ అర్థం గాక రోడ్డువార నిలబడివున్న పరంధామయ్య, ఇతర రైతుల వైపు అధికార దర్పంతో నడచి వచ్చిన ఇన్ స్పెక్టర్ వారిలో ఒక్కక్కరిపేరూ, అడ్రస్ అడిగినపుడు...

“వీళ్ళ వేరుశనక్కాయలేనండీ” అని హీన స్వరంతో అన్నాడు గుమస్తా.

“అవునండీ మా కాయలేనండీ! మార్కెట్ కు తీసుకెళుతున్నాం” అని పరంధామయ్య ఇన్ స్పెక్టర్ తో అన్నాడు. ఇతర రైతులు కూడా యిదే చెప్పినపుడు, ఇన్ స్పెక్టర్ వారిని అనుమానంతో చూచి, “మీ వేరుశనక్కాయలే అని చెప్పడానికి ఏమిటో ఆధారం” అని ప్రశ్నించాడు.

“నా పాలంలో వండిన శనక్కాయలేనండీ” అని ఓ రైతు అన్నాడు.

ఇన్ స్పెక్టర్ అనంగీకారానికి సూచనగా తల అడ్డంగా తిప్పగా-

“ఆధారం ఎలా ఉండాలండీ” అని మరో రైతు అడిగాడు.

“నీపాలం లోని పండిందనీ మీ గ్రామాధికారి సర్టిఫికేట్ వుందా?”

“కావాలంటే తీసుకోస్తామండీ”, అని పరంధామయ్య చెప్పగా, ఇన్ స్పెక్టర్ పళ్ళ సందుల్లోంచి నవ్వాడు.

“ఓరెయ్ తప్పుడు సర్టిఫికేట్ రాయించుకోస్తే ఒప్పుకోడానికి మేమేమైనా మూర్ఖులమనుకున్నావురా వెధవా! కమీషన్

మండ వాడ మనుషులా మరందరూ? కానిస్టేబుల్, వీల్లందరినీ లారీ ఎక్కించు! అని ఆజ్ఞాపించి, బండిని స్టేషనుకు తీసుకురారా!” అని లారీ డ్రైవర్ తో అన్నాడు.

ఇన్ స్పెక్టర్ ఆజ్ఞాపించిన వెంటనే ఓ పోలీసు పరంధామయ్యను ఇతర రైతులను లారీతో బాది లారీ ఎక్కించి, తానూ లారీలో ఎక్కి కూర్చోన్నాడు.

అప్పటికి బాగా తెల్లారిపోయింది. పరంధామయ్యకి ఏమీ పాలుపోలేదు. కళ్ళకు గంతలు కట్టి నట్టడివిలో వదలినట్లయింది. ఇంత క్రితం ఎన్నోసార్లు అతను ఇదే బై పాస్ రోడ్డులో తన వేరుశనక్కాయ బస్తాలను తెచ్చాడు. ఇంత వరకూ అతణ్ణి ఎవరూ అడ్డగించిందీలేదూ! ఇబ్బంది పెట్టిందీలేదూ! భయపెట్టిందీ లేదు.

అతనితో పాలు వున్న యితర రైతులనూ విచారించాడు. వాళ్ళకు ఏమీ అర్థం కాలేదు. లారీ స్టేషను వైపు వెడుతోంది.

జీపు, లారీ రెండూ పట్టణంలో వూరేగుతున్నాయి. వాటిని ఎక్కడెక్కడో ఆపారు. చివరకు మధ్యాహ్నానికి కలెక్టరాఫీసుకు లారీని, వారిని తీసుకెళ్ళారు. తెల్ల మొఖంతో చూస్తున్న పరంధామయ్యనీ, ఇతరులను అందరూ విచిత్రంగా చూచినట్లు చూసి వెళ్ళారు. వేరుశనగ బస్తాలను ఇచ్చివేయమని అందర్నీ వేడుకొన్నాడు పరంధామయ్య. కానీ ఫలితం మాత్రం లేదు.

పొద్దుగూకే వేళలో చేతినిండా కాగితాలతో ఉత్తర్వులు తీసుకొచ్చాడు. పోలీసాధికారి వేరుశనగ అనే నిత్యావసర సరుకును దొంగతనంగా చేరవేయడానికి వారందరూ కుట్ర పన్నారనీ, నిత్యావసర వస్తువులను ఆ విధంగా చేయడం చట్ట విరుద్ధమనీ, కావునా పరంధామయ్యనీ ఇతర రైతులను అరెస్ట్ చేశామనీ, అక్రమ సరుకులు ప్రభుత్వ గిడ్డంగులకు తరలించబడ్డాయని ఆ అధికారి చెప్పారు.

ఇది విని భీతి చెందిన పరంధామయ్య ఇతర రైతులూ పోలీస్ స్టేషన్ కు తీసుకుపోబడి ఇంకేవేవో కాగితాలను పూరించిన తర్వాత ఎంత మొత్తుకున్న ఫలితం లేక లాకప్పులో తోయబడ్డారు. వారికేకలన్నీ అరణ్య రోదనలే అయ్యాయి.

చివరకు కమీషన్ వ్యాపారి ఇతనికి

అప్పిచ్చిన సాపానికి ఎక్కడెక్కడో తిరిగి, ఎవరెవరినో చూచి క్షామ వేళ్ళాడడం మూడు రోజుల తర్వాత పరంధామయ్యని మాత్రం విడుదల చేయించి బయటకు తీసుకు రాగలిగాడు. వేరుశనగ బస్తాలు మాత్రం కరిమింగిన వెలగ పండ్లలయ్యాయి. ఆకమీషన్ వ్యాపారి వద్దే బస్సు చార్జీలకు డబ్బు తీసుకొని గ్రామానికి వచ్చి చేరాడు పరంధామయ్య. ఇప్పుడేలా ఏమీ పాలుపోక కూర్చున్నాడు.

ఇంటి చూరును చూస్తూనే అతసలా ఎంతసేపు కూర్చున్నాడో తెలియదు.

“వట్టవగలే కలలు గంటున్నావయ్యా?” ఏ కోలాసు పట్టకోబోతావు? చేతికి డబ్బు వస్తేనే ఇంతేకదా? అని భార్య పూర్ణమ్మ మెత్తగా చీవాట్లు పెట్టింది. ఆనెనూ, ప్రక్కనే నిలబడిన కూతురు ఎల్లమ్మనూ పిచ్చాడిలా చూస్తూ వుండిపోయాడు పరంధామయ్య.

“ఎంత డబ్బుచ్చినారు? పైసలు తెచ్చే దానికి ఇన్ని రోజులా?” అని భార్య ఆత్రంగా అడిగింది.

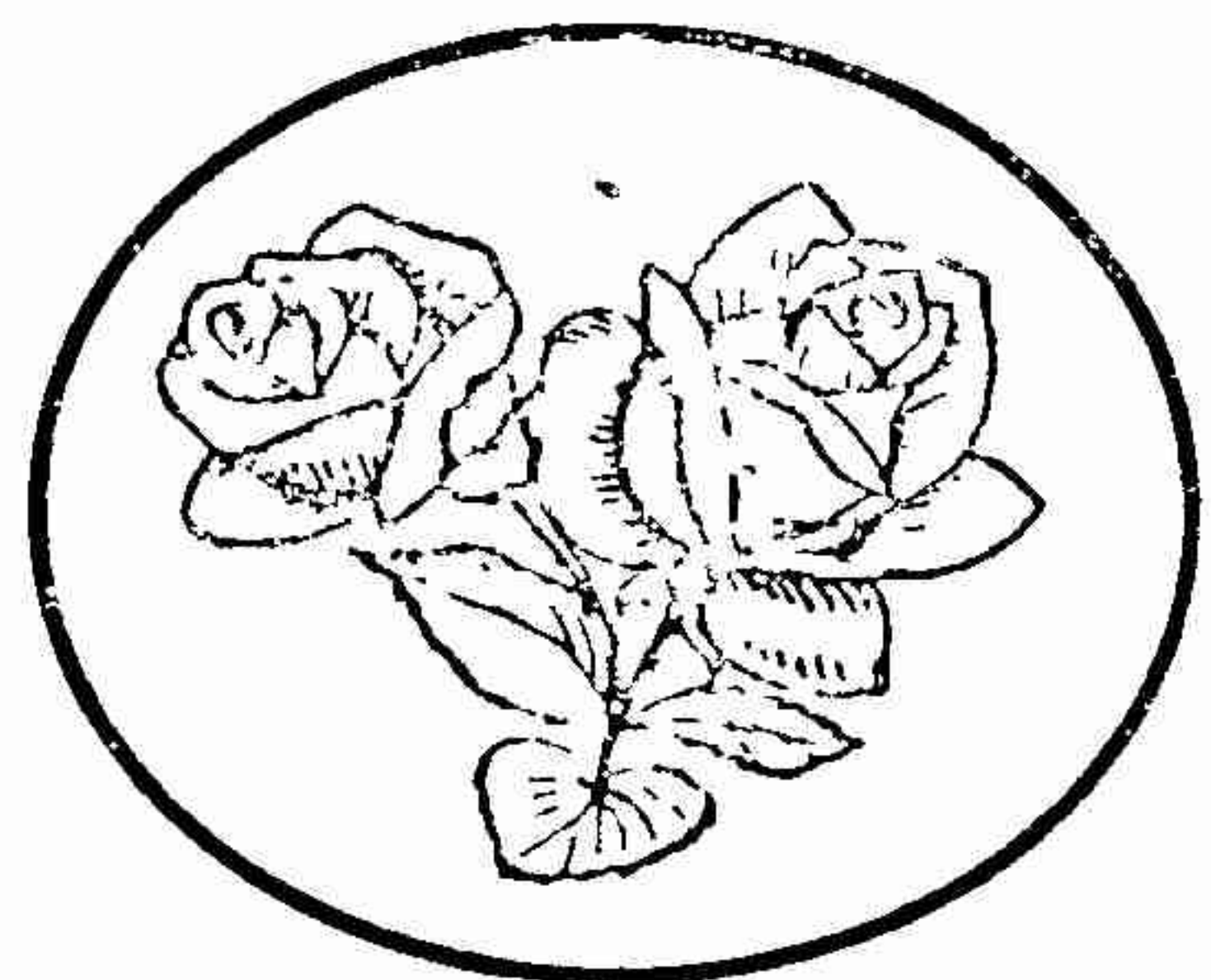
ఎన్నో ఆశలను కళ్ళలో నింపుకొన్న కూతురునూ, పెళ్ళాన్నీ అరుగువారగా భయపడుతూ నిలబడున్న కొడుకునూ చూస్తూవుంటే అతనిలో అవశులు లేని ఆవేదన కట్టలు తెంచుకుని పెల్లుబెక్కుతోంది.

పరంధామయ్య చెంపలపై లా... తెలియకుండానే కన్నీరు భాగకడుగులు.

“ఏంటయ్య ఇది? ఏంటి కన్నీళ్ళు పెట్టుకుంటావో? భార్య ఆందోళన చెందింది.

“ఆరుగాలాలు కళ్ళపడి పండించిన పంటను పోలీసాడి నోట్లో వేసినా పూర్ణమ్మా...” అని చేతులతో తన కొట్టుకుంటూ గొల్లమన్నాగన పరంధామయ్య.

ఏమీ అర్థం గాక నోరెళ్ళబెట్టింది పూర్ణమ్మ.

మిరప - సస్యరక్షణ

మిరప పైరును ఆశించు కీటకములలో ఆకుముడత, తెల్లనల్లి, పేనుబంక, పిందె పురుగు మరియు కాయతొలుచు పురుగులు ముఖ్యమయినవి.

1. ఆకుముడత : ఈ పురుగులు గోధుమ వర్ణంగా వుండి, గుంపులు గుంపులుగా ఆకుల అడుగు భాగమున చేరి రసాన్ని పీల్చడం వలన ఆకులు పైకి ముడుచుకొని పోతాయి. ఈ పురుగుల తాకిడి పూతకు, మొగ్గలకు కూడా విస్తరిస్తుంది. అందువలన పూత నిలువక పైరుకు తీరని నష్టం కలిగి పంట దిగుబడి తగ్గుతుంది.

వివరణ : దీని నివారణకు ఫాసలోన్ 3 మి.లీ. లేదా కార్బరిల్ 50 శాతం 3 గ్రాములు లేదా మోనోక్రోటోఫాస్ 1.5 మి.లీ. ఒక లీటరు నీటిలో కలిపి పిచికారీ చేయవలెను.

2. తెల్లనల్లి : ఈ పురుగులు తెలుపు రంగులో రెక్కలు లేకుండా వుండి ఆకు అడుగు భాగములో గుంపులుగా చేరి రసాన్ని పీల్చడం వలన ఆకులు దోవెల వలె వెనుకకు వంగి ముదురాకు పచ్చగా మారుతాయి. అందువలన దీనిని "వెనుక ముడత" అంటారు. ఆకుల కాడలు పాడవుగా మారతాయి. పూత దశలో ఉధృతంగా వుండటం వల్ల పూతరాలి కాపు గణనీయంగా తగ్గుతుంది.

వివరణ : దీని నివారణకు డైకోఫాల్ 5 మి.లీ. లేదా టెట్రాడిఫాస్ 5 మి.లీ. లేదా నీటిలో కరిగే గంధకము 3 గ్రాములు ఒక లీటరు నీటిలో కలిపి పిచికారీ చేయాలి.

3. పేనుబంక : ఈ పురుగులు పసుపుపచ్చగాను లేదా లేత ఎరుపురంగులో ఆకు అడుగుభాగాన లేత కొమ్మల మీదచేరి

విపరీతంగా రసాన్ని పీల్చటంవల్ల మొక్కలు నీరసించి పోయి గిడసబారి పోతాయి. ఈ పురుగులు తేనెవంటి పదార్థాన్ని విసర్జించటం వలన మొక్కలపై చీమలు చేరుతాయి. ఈ విధంగా విసర్జించిన పదార్థము పెరిగిన కొలది "బూజు" తెగులు వచ్చి ఆకులు నల్లబడి కీరణజన్య సంయోగక్రియ ద్వారా పండి పదార్థము తయారుచేయు శక్తిని కోల్పోతాయి. ఈ పురుగుల బెడద నవంబరులో మొదలై జనవరి మాసంలో ఉధృతంగా వుండి తరువాత తగ్గుతుంది.

వివరణ : ఈ పురుగుల నివారణకు ఎసిఫెల్ 1 గ్రాము లేదా మొనోక్రోటోఫాస్ 1.5 మి.లీ. లేదా మిథెల్ డిమిటాల్ 2 మి.లీ. ఒక లీటరు నీటిలో కలిపి పిచికారీ చేయాలి.

4. పిందెపురుగు : దోమ జాతికి చెందిన ఒక ప్రత్యేకమైన పురుగు మిరిపూత సమయంలో ఆశించి అండాశయములో పెరిగి, గిడస బారిన పిందెగా మార్చివేసి మిరప పంటకు తీరని నష్టం కలిగించును. ఈ తరగతికి చెందిన ఉల్లికోడు, పువ్వు పూత పురుగుల యొక్క ప్రాముఖ్యతను గమనిస్తే దీనియొక్క ప్రత్యేకత మనకు అర్థం అవుతుంది. ఈ పిందెపురుగు వరంగల్, ఖమ్మం, కృష్ణా జిల్లాలో ఎక్కువ నష్టం కలిగించుచున్నది. దీని జీవిత చరిత్ర ఎక్కువ భాగం పువ్వులేక పిందె అంతర భాగములలో జరుగును. కావున దీనిని అదుపు చేయటం కొంత కష్టసాధ్యము.

వివరణ : పెద్ద పురుగులు గ్రుడ్లు పెట్టకముందే దీనితెరను అదుపు చేయాలి. దీని నివారణకు ఎసిఫెల్ 1 గ్రాముల లేదా మొనోక్రోటోఫాస్ 1.5 మి.లీ. లేదా ట్రైజోఫాస్ 1.25 మి.లీ. ఒక లీటరు నీటికి కలిపి పిచికారీ చేయాలి.

5. వేరుపురుగు : ఈ పురుగులు నాటిన మిరపమొక్క వేరును తింటాయి. ఈ పురుగులు లులావుగా తెల్లగావుంటాయి. ఇవినేలలో పెరుగుతూ మొక్కలను కొట్టివేస్తుంటాయి. కొట్టి వేయబడిన మొక్కలు వెంటనే వాడి పోతుంటాయి. ఇవి ఆశించిన మొక్కల దగ్గర

ఖాలీద్ అహ్మద్,

యాంటిమాలజిస్ట్,
మిర్చి విభాగం
ప్రాంతీయ వ్యవసాయ పరిశోధనా స్థానం
లాం., గుంటూరు.

త్రవ్వి చూస్తే తెల్లని వేరు పురుగులు కనిపిస్తాయి.

వివరణ : ఈ పురుగుల నివారణకు బాగా చీకిన పశువుల ఎరువును వేయాలి. పశువుల ఎరువుతో పాటు హెక్టారుకు 500 కిలోల వేప పిండిని వేయాలి. జూలై నెలలో 50-50 కిలోల బి. హెచ్.పి. 10 శాతం పొడిని ఎదపెట్టాలి. నాటిన తరువాత యీ పురుగు ఉధృతి ఎక్కువగా వుంటే ఫోరేట్ (10 శాతం) గుళికలను హెక్టారుకు 25 కిలోలు వేయాలి.

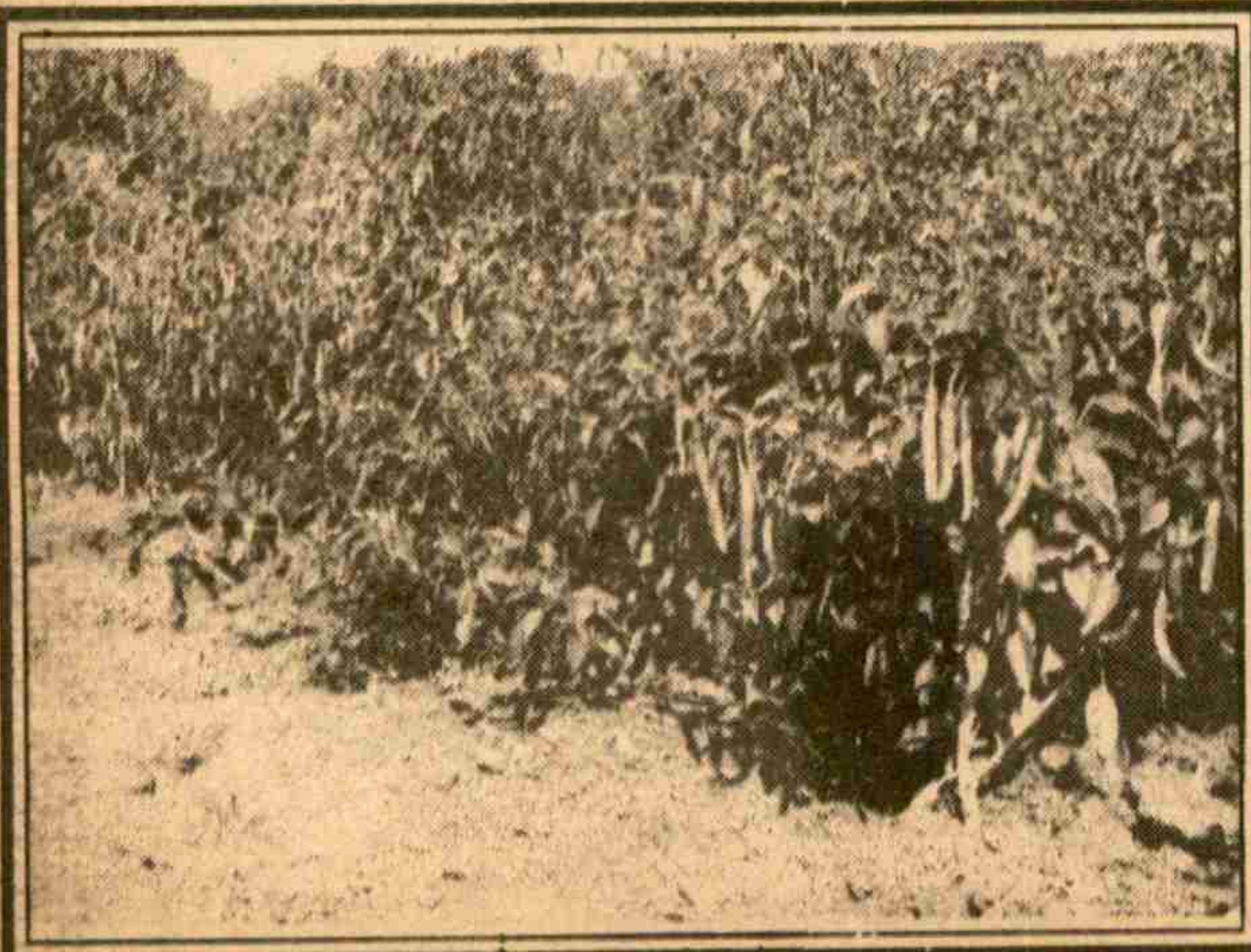
6. కాయ తొలుచే పురుగులు : మిరప కాయను ఆశించే పురుగులలో పొగాకు లద్దెపురుగు మరియు శనగపచ్చ పురుగు ముఖ్యమైనవి. ఈ పురుగుల తాకిడికి పంట దిగుబడి గణనీయంగా తగ్గుతుంది. ఈ రెండు పురుగులు పైరు కీలక దశలో ఆకులకు రంధ్రములు చేసి తింటాయి. కాపు దశలో కాయలను తొలిచి లోపలి గింజలను, గుజ్జును తింటాయి. నష్టపడిన కాయలు డొల్లలుగా మారిరాలిపోతాయి. కాయలు తెల్లబడతాయి.

వివరణ : ఈ కాయదొలుచు పురుగుల నివారణకు సమగ్ర సస్యరక్షణ అవలంబించటం వల్ల యీ పురుగుల ఉధృతిని అరికట్ట వచ్చును.

నిసా కార్యక్రమము : ముందుగా యీ కాయ తొలుచు పురుగుల ఉధృతిని గమనించాలి. వీటి ఉధృతిని గమనించడానికి "ఫెరమోన్ ట్రాప్స్" ఎకరాకు 4 చొప్పున చేనులో పెట్టాలి. ఈ లింగాకర్షణ బుట్టలను పెట్టే ఎరను కనీసం నెలకొకసారి మార్చవలసి వుంటుంది. ఈ ట్రాప్స్ లో పొగాకు లద్దె పురుగు అయితే 25 (ఒక ట్రాపుకు శనగపచ్చ పురుగు అయితే 5) ఒక ట్రాపు మించినట్లయితే రెండు సోదరులు వెంటనే నివారణ చర్యలు చేపట్టాలి. ఇలా వునికిని గుర్తించితే విచక్షణా రహితంగా మందులు వాడే బెడద వుండదు.

భౌతిక, యాంత్రిక పద్ధతులు : పొగాకు లద్దె పురుగుల గ్రుడ్ల సముదాయాలను మరియు శనగపచ్చ పురుగు, లద్దె పురుగుల పిల్ల పురుగులను ఏరి చంపవలెను.

(మిగతా 27 వ పేజీలో)

చె రకు క్షింగ్ సీజన్ వచ్చింది. పంచదార ఫ్యాక్టరీలన్నీ క్షింగ్ ప్రారంభించడానికి సమాయత్తమవుతున్నాయి. అరుగాలం శ్రమించి చెరకు పండించిన రైతాంగం చెరకు దిగుబడి ఎలా వుంటుందోనని, ప్రభుత్వం ఎంత ధర ప్రకటనస్తోందోనని ఆదుర్దాగా ఎదురుచూస్తుంటారు.

ఈ తరుణంలో చెక్కరశాఖామూత్యులు రాష్ట్రంలో పంచదార పరిశ్రమ రు. 130 కోట్ల నష్టంతో వున్నదని సహకార రంగంలో వున్న నాలుగు మిల్లులు మాత్రమే లాభాలతో వున్నాయని, పది మిల్లులు ఒక మోస్తరుగా నడుస్తన్నాయని, నాలుగు మిల్లులు నడపగలిగిన స్థితిలో లేవని వాటిని ప్రయివేటు యాజమానులకు అప్పగించాలని పదే పదే ప్రకటిస్తున్నారు.

మన రాష్ట్రంలో ఏటా నాలుగు లక్షల ఎకరాలలో చెరకు పండిస్తున్నారు. సహకార రంగంలో 18, పబ్లిక్ రంగంలో 8, ప్రయివేట్ రంగంలో 7 మొత్తం 33 ఫ్యాక్టరీలు వనిచేస్తున్నాయి. రాష్ట్రంలో పంచదార పరిశ్రమ అభివృద్ధికి తగిన సూచనలు చేయటానికిగాను రాష్ట్ర ప్రభుత్వం శ్రీ బాగరెడ్డి కమిటీని నియమించింది. ఆ కమిటీ మన రాష్ట్రంలోను, మన పొరుగు రాష్ట్రములలోను చెరకు ఫ్యాక్టరీల పనితీరును పరిశీలించింది. మన పొరుగు రాష్ట్రాలైన మహారాష్ట్ర, తమిళనాడు, కర్ణాటక రాష్ట్రాలలో సహకార రంగంలోని ఫ్యాక్టరీలు రాష్ట్రంలో కంటే బాగా పనిచేస్తున్నాయని చెప్పింది. మన రాష్ట్రంలోని సహకార ఫ్యాక్టరీలు 86-87లో తమ క్షింగ్ సామర్థ్యంలో 88 శాతం క్షింగ్ చేయగా నేడు 70 శాతం మాత్రమే క్షింగ్ చేస్తున్నాయని, అత్యధిక ఫ్యాక్టరీలు నష్టాలకు కారణం తగినంత చెరకు క్షింగ్ చేయకపోవటమేని భావించింది. రాష్ట్రంలో పంచదార పరిశ్రమ అభివృద్ధికిగాను, యాజమాన్య వద్ద తులను, చెరకు పెంచటానికి, పలు సూచనలు చేసింది. అంతిమంగా చెరకు పండించే రైతులు ఇతర పంటలకు మారిపోయినా, తమ చెరకును ఇతర పరిశ్రమలకు తరలించినా పంచదార పరిశ్రమ తీవ్రమైన నష్టాలకు గురికావటంతో పాటు, ప్రభుత్వ ఖజానాకు

కూడా చాలా నష్టం వాటిల్లుతుందని అందువల్ల చెరకు పండించే రైతులకు న్యాయమైన, గిట్టుబాటైన, ఆకర్షణీయమైన ధర ఇవ్వాలని విశదీకరించింది.

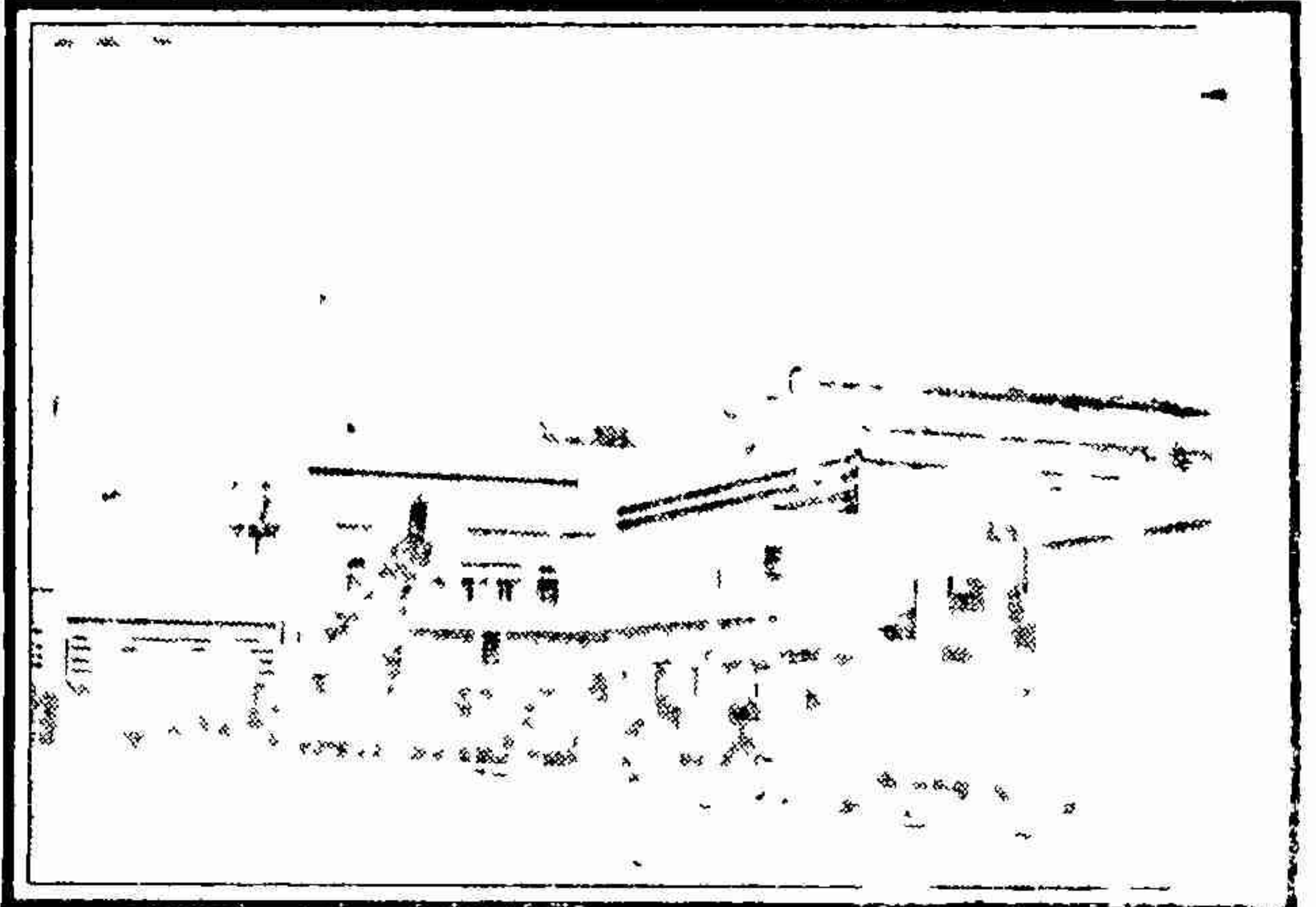
90-91 సీజన్లో బాగరెడ్డి కమిటీ సిఫారసులు చెరకు ధర బన్ను 1కి 8.5 రికవరీపై రు. 310 రూపాయలు, కొనుగోలుపై ముదరా రు. 16లు, చెరకు సరఫరా సబ్సిడీ రు. 15లు చెరకు రవాణా సబ్సిడీ రు. 20లు, విత్తనం సబ్సిడీ 45లుగాను సూచించింది. తన నివేదికలో ఎర్లీరకాలకు ఇచ్చే సబ్సిడీలు వాస్తవానికి ప్రోత్సాహకాలు కావని, ఎక్కువ దిగుబడినిచ్చే పురాతన రకాల కన్నా ఎర్లీ రకాలు దిగుబడి తక్కువని, అలా తగ్గిన దిగుబడికి ఇచ్చే తేడా మాత్రమేనని కమిటీ చెప్పింది. అయినా ఆచరణలో సబ్సిడీలకే ప్రాధాన్యత ఇచ్చారు. పొరుగు రాష్ట్రాలలోను, ఉత్తరాది రాష్ట్రాలలోను ఇప్పటికే బన్ను ఒకటికి రు. 350 నుండి రు. 460ల వరకు ఇస్తుండగా న్యాయమైన గిట్టుబాటైన, ఆకర్షణీయమైన ధర ఇవ్వాలని సూచించిన కమిటీ ఆచరణలో బన్ను ధర 8.5 రికవరీపై రు. 310లు మాత్రమే సూచించింది.

రాష్ట్ర ప్రభుత్వం మాత్రం ఆ సూచనలను కూడా అమలు చేయటానికి తీరస్కరించింది. రైతాంగం ఆందోళన చేయటంతో కొన్ని సూచనలు అమలుపర్చింది. అయినా చెరకు ధర బన్ను ఒకటికి 8.5, రికవరీపై రు. 285లుగా నిర్ణయించింది. రవాణా సబ్సిడీ, ప్రత్యేక సబ్సిడీలు ప్రయివేట్ మిల్లుల నుండి ఇప్పించలేదు. కొనుగోలు పన్ను జనవరి తరువాత తొలిన చెరకుకు మాత్రమే ఇస్తానన్నది. రాష్ట్ర ప్రభుత్వం అనుసరించిన ఈ విధమైన వైఖరికి బాగరెడ్డి కమిటీ చేసిన కనీస సూచనలకు కూడా పొంతనలేదు. ప్రభుత్వం యొక్క చెరకు పంట విస్తీర్ణాన్ని పెంచటానికి ఏ విధంగాను తోడ్పడదు. ప్రభుత్వం వైఖరి మారకుండా సహకార మిల్లులు ప్రయివేటు యాజమాన్యానికి

కృష్ణా జిల్లా రైతు సంఘం

ఇచ్చినందున ఫలితం ఏమిటి? గతంలో నష్టంలో వున్న రెండు ప్రయివేట్ ఫ్యాక్టరీలను ప్రభుత్వం తీసుకున్న విషయం తెలిసిందే. యాజమాన్యలో పాలను సవరించుకొనటం, చెరకు విస్తీర్ణం పెంచటం ద్వారా మాత్రమే ఫ్యాక్టరీలు నడుస్తాయి.

ఈ సంవత్సరం కేంద్ర ప్రభుత్వం లెవీ పంచదార ధరను ఒక్కసారిగా క్వంటాలుకి 70లు పెంచింది. అందులో ప్రభుత్వ వాటాగా ఫ్రీ సేల్ పంచదారపై ఎక్సైజ్ డ్యూటీ రు. 21లు పెంచుకొంది. రాష్ట్ర ప్రభుత్వం కొనుగోలు బన్నుకు రు. 30లుగా పెంచింది. వీటికి అనుగుణంగా లెవీ ధరను పెంచింది మొలాసిస్ ధర బన్నుకి రు. 120ల నుండి రు. 150లుగా పెంచింది. కేంద్ర, రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలకు వందలాది కోట్ల రూపాయలు ఈ పరిశ్రమవల్ల ఆదాయం వస్తుంది. ఇంకా తమ ఆదాయాలు పెంచుకోవటానికి, ప్రయివేట్ యాజమానుల ఆదాయాలు పెంచటంలోను చూపుతున్న ఆసక్తి, చెరకు పండించే రైతులకు న్యాయమైన ధర ఇవ్వటానికి చూపటంలేదు. ఈనాటి ధరవరలతో పోల్చినప్పుడు చెరకు కనీస ధర బన్నుకి 8.5 రికవరీపై రు. 340లు ఇవ్వటం న్యాయంగా వుంటుంది. కావున ఫ్యాక్టరీలు క్షింగ్ ప్రారంభించడానికి ముందుగానే న్యాయమైన ధర కోసం, బాగరెడ్డి కమిటీ చేసిన రవాణా సబ్సిడీ, ప్రత్యేక సబ్సిడీలు అన్ని ఫ్యాక్టరీలు ఇవ్వటం కోసం ఆందోళన సాగించవలసివుంది.

ఎరువుల ధర పెంపుదలకు వ్యతిరేకంగా

బడ్జెట్లో ఎరువుల ధర పెంచకముందే రాష్ట్రంలో ఎరువులన్నీ బ్లాక్ మార్కెట్లో అమ్మడం ప్రారంభించారు. బడ్జెట్లో 40 శాతం ధర పెంపుదల చేయడంతో రైతులకు ఎరువులే దొరకలేదు. సరిగ్గా ఇది వ్యవసాయ సీజన్ కావడంతో రైతుల్లో ఎరువుల కోసం తొక్కిడి పెరిగింది. వేలాది మంది పట్టణాల్లో షాపుల ముందు పడిగాపులు వేశారు. వ్యాపారస్తులు, అధికారులతో కుమ్మక్కై ఎరువులేదని చెప్పడం ప్రారంభించారు. దీనితో రైచ్చిపోయిన రైతాంగం ఎక్కడికక్కడ యాదృచ్ఛికంగా ఆందోళనలకు పూనుకున్నారు. గుంటూరు, కృష్ణా, నల్గొండ, ఖమ్మం, కరీంనగర్, వరంగల్, నిజామాబాద్ వంటి జిల్లాలలో ఇది మరింత ఉద్యతంగా సాగింది. దొంగస్వాకునంతా బయటకు లాగడానికి కృషి జరిగింది. ప్రభుత్వం వ్యాపారస్తులకు సహకరించి రైతులపై బలప్రయోగానికి పూనుకున్నది. 200 ప్రాంతాల్లో లాఠీఛార్జీ జరిగింది. నకిరేకల్లు, మిర్యాలగూడా, నర్సరావుపేట, చిలకలూరిపేట వరంగల్లో కాల్పులు జరిగాయి. చిలకలూరిపేటలో ఇద్దరు చనిపోయారు. ఈ ఉద్యమానికి మద్దతుగా జూలై 31న రాష్ట్రంలో బంద్, రాస్తారోకోలు జరిగాయి. ఆగస్ట్ 18న తిరిగి కోదాడలో రాష్ట్ర రైతు సదస్సు జరిగింది. కేంద్ర కమిటీల పిలుపుపై ఆగస్ట్ 24న ప్రభుత్వ కార్యాలయాల వద్ద పికిటింగ్లు జరిగాయి. ఈ ఉద్యమంలో మన రైతు సంఘ కార్యకర్తలు చాలా మరుగ్గా పాల్గొన్నారు. మనతోపాటు తెలుగుదేశం, సి.పి.ఐ. పార్టీలు కూడా ఉద్యమంలో భాగస్వాములయ్యారు. ఇటీవల 10 సంవత్సరాల తర్వాత రాష్ట్రంలో ఇదే పెద్ద ఉద్యమం. తొలుత రాష్ట్ర ప్రభుత్వం పంటలకు సరిపోను ఎరువులు స్టాక్కు వున్నవని ప్రకటించింది. కాని ఆచరణలో నేటికీ ఎరువులు దొరక్క రైతులు ఆందోళనపడుతున్నారు. కేంద్ర ప్రభుత్వం తొలుత చిల్లర వ్యాపారస్తుల దగ్గర వున్న సరుకును పాత రేటుకే అమ్మాలని బోకు వ్యాపారస్తులు కొత్త రేట్లకు అమ్మాలని ప్రకటించింది. దానితో చిల్లర వ్యాపారస్తుల

వద్ద నున్న కొద్దిపాటి సరుకు కూడా బ్లాక్లోకి పోయింది. ఇప్పుడు పూర్తిగా సరుకు బాక్ మార్కెట్ పోయిన తర్వాత హోల్సేల్ డీలర్లు కూడా జూలై 24 వరకు వున్న స్టాక్కును పాత ధరకే అమ్మాలని ప్రకటించింది. ఈ నిర్ణయం చాలా ఆలస్యంగా వెలువడినందున పూర్తిగా నిరుపయోగమైంది.

తీవ్ర ప్రతిఘటననంతరం పార్లమెంట్లో 10 శాతం ధర తగ్గినట్లు ప్రకటించి, సన్న, చిన్నకారు రైతాంగానికి పెరిగిన ధర పూర్తిగా తగ్గినట్లు ప్రకటించారు. కాని ఇది అమలు జరిగే విధానం కాదని రాష్ట్ర రైతు సంఘం ప్రకటించింది. తొలుత పేద రైతులు కూడా 30 శాతం అదనంగా చెల్లించి కొని, రశీదు తీసుకోవాలి. ఆ తర్వాత వ్యవసాయశాఖ అధికారి వద్ద ఆ రైతు ఎరువు కొనడానికి అర్హుడే అని స్టర్టిఫికేట్, ఎం.ఆర్.ఓ. వద్ద పేద రైతు కింద స్టర్టిఫికేట్ తీసుకొని ఆ కాగితాలన్నింటినీ సబ్ ట్రెజరీలో ఇవ్వాలి. ఆ తర్వాత ఎప్పటికో డబ్బులు తిరిగి ఇస్తారట. ఇది చిన్న రైతులను ఇబ్బంది పాల్పేసే పద్ధతి. తిరిగి వచ్చే డబ్బుకన్నా దానికోసం అయ్యే ఖర్చు ఎక్కువ అవుతుంది. కావున దాన్ని దృష్టిలో వుంచుకొని రాష్ట్ర రైతు సంఘం క్రింద డిమాండ్లను చేసింది.

1. ఈ సీజన్ వరకు పూర్తిగా ఎరువులన్నీ పాత ధరకే అమ్మాలి.

2. చిన్న చిన్నకారు రైతులను గుర్తించేందుకు ప్రభుత్వం వద్ద సరైన రికార్డులు లేవు. అందువలన అవినీతి పెరుగుతుంది. భూస్వామి కూడా చిన్నకారు రైతుకింద నర్టిఫికేట్ తెచ్చుకోగలడు. ఆచరణలో ఇది పేద రైతులకు ఉపయోగపడదు.

3. రాష్ట్రంలో ప్రాంతాలవారీ భూమిలో తేడాలున్నవి. ఉదాహరణకు రాయలసీమ నిత్య కరువుప్రాంతం. అక్కడ 10

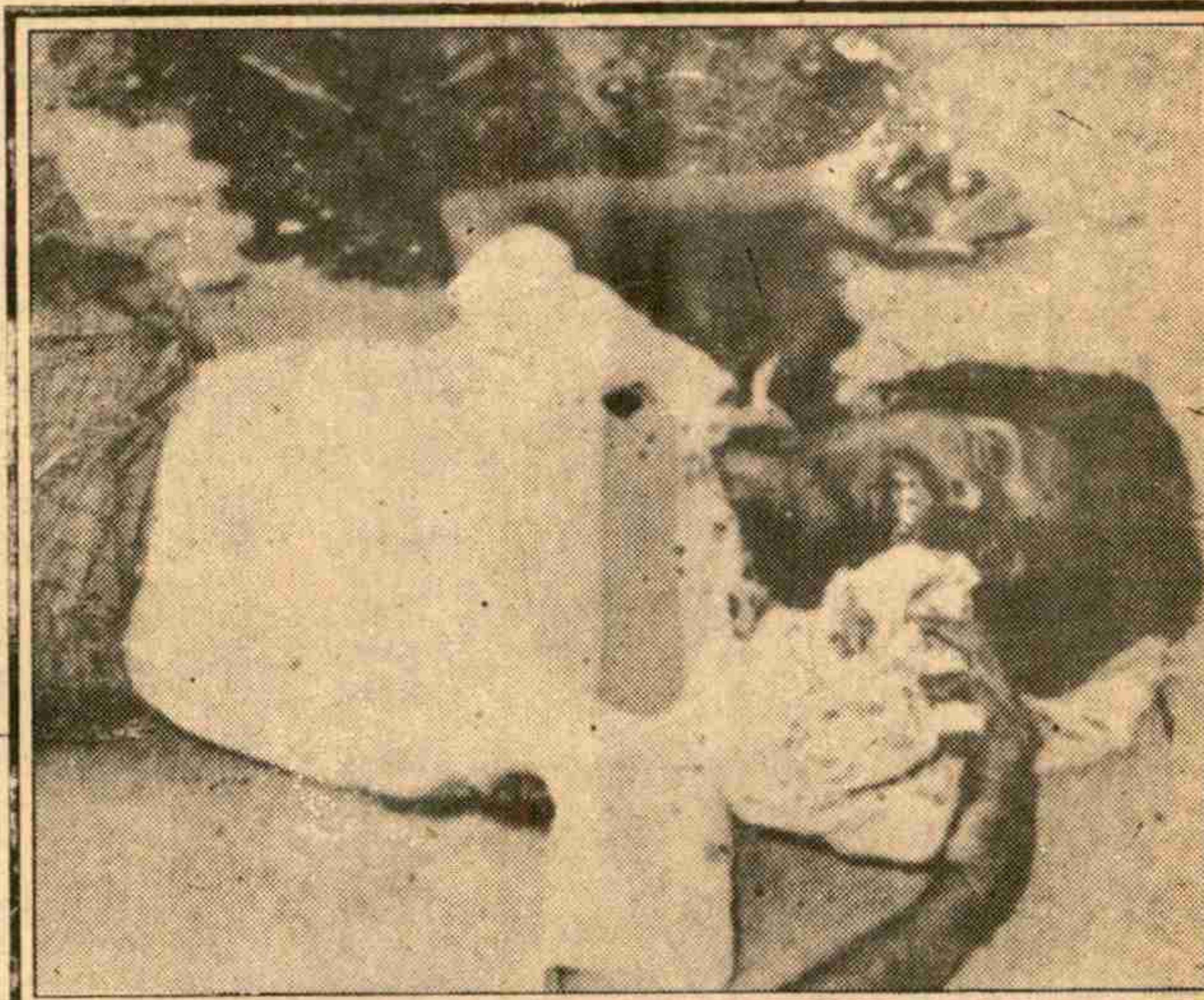
ఎకరాలున్న రైతుకూడా పేద రైతుకిందే లెక్క. దీని ప్రకారం రాష్ట్రమంతా ఒకే కొలబద్దకాకుండా ఏరియాను బట్టి స్టాండర్డ్ ఎకరాలను నిర్ణయించాలి.

4. డెల్టా ప్రాంతాల్లో వేల సంఖ్యలో పేద కౌలుదార్లున్నారు. వారికి రికార్డులు లేవు. ఎరువులు రాయితీ వారికి వర్తించదు.

5. తిరిగి వచ్చే సంవత్సరం ఎరువుల ధర పెంచాలని ప్రభుత్వం ఆలోచిస్తున్నది. దీన్ని ప్రతిఘటించాలి.

చెరకు రైతుల సదస్సు

చెరకు రైతుల సమస్యపై చర్చించి, గిట్టుబాటు ధర కోసం డిమాండ్ చేసి సాధించుకునేందుకు ఆంధ్రప్రదేశ్ రైతు సంఘం, ఆంధ్రప్రదేశ్ రైతు సంఘం హైదరాబాద్ తెలుగు రైతు సంఘం తరఫున నవంబర్ 28వ తేదీన విజయవాడలోని తుమ్మలపల్లి కళాక్షేత్రంలో రాష్ట్ర చెరకు రైతు సదస్సు జరిగింది. ఇందులో వివిధ సంఘాల నాయకులు శ్రీ కొరటాల సత్యనారాయణ, యడ్లపాటి వెంకట్రావు, యలమంచలి శివాజీ, వల్లూరి గంగాధరరావు, తదితరులు పాల్గొని ప్రసంగించారు.

చిలకలూరిపేట కాల్పుల్లో ఇద్దరు రైతులు మరణించారు. వారి కుటుంబ సహాయార్థం రాష్ట్ర రైతు సంఘం చెరి వెయ్యి రూపాయల చొప్పున సహాయాన్ని అందించింది

నేటి బాలురు రేపటి పౌరులన్నట్లు ఈనాటి దూడలే రేపటి పశువులని రైతులు గుర్తించాలి. ప్రత్యేక శ్రద్ధ చూపితేనే అవి శ్రేష్ఠమైన పాడిపశువులుగానూ, ఉత్తమమైన దుక్కిపెద్దులుగానూ మారతాయి. సాధారణంగా సంవత్సరం లోపు పశువులని దూడలని పిలుస్తాం. వీటి ఆరోగ్యం కోసం మనం తల్లిగర్భంలో వున్నప్పుటినుంచే జాగ్రత్త పడాలి.

మన దేశంలో పశువులు ఎక్కువే కాని వాటి పోషణ చాలా తక్కువ. పశువులు ఇచ్చే పాలుదూడకు, కుటుంబానికి చాలవు. కాబట్టి చాలా మంది దూడకు పాలు సరిపడినంతగా వదలరు. దాని వలనే అవి చనిపోవటం, నాశిగా పెరగటం, లేక పెరిగాక ఎదకు రావటానికి ఎక్కువ సంవత్సరాలు పట్టటం జరుగుతుంది. సాధారణంగా గేదెలు జూలై మాసం నుండి ఈనటం మొదలెడతాయి. ఆవులు సంవత్సరం పాడవునా ఎప్పుడు పడితే అప్పుడు ఈనుతాయి. తల్లి గర్భంలో వున్నప్పుడు చివరి మాసాల్లో తల్లిని బాగా మేపితే, పుట్టే దూడ ఆరోగ్యంగా, బలిష్ఠంగా వుంటుంది. ఈనినప్పుడు దూడల్లో రకాలను బట్టి 20 నుంచి 30 కిలోల వరకూ బరువు వుంటాయి. చూడిగా వున్న పశువులకు పచ్చిగడ్డి, దాణా అన్నీ సమపాళ్ళల్లో పెడితే దూడలు ఆరోగ్యంగా వుంటాయి. ఈనటానికి సిద్ధంగా వున్న పశువుకు తేలికపాటి ఆహారం ఇస్తూ, కాళ్ళదగ్గర గడ్డిపరిచి మెత్తగా వుండేటట్లు చూడాలి. రైతులు కొంత మంది పుట్టిపగేదే దూడకు బొడ్డు కోయటానికి కొడవలిగానీ, తుప్పు పట్టిన బ్లేడునుగానీ ఉపయోగిస్తారు. దాని వలన టెటనస్ అనే జబ్బు వచ్చే ప్రమాదం వుంది. దానికి బదులుగా ఒక కొత్త స్టీలుబ్లేడుతోగానీ, లేక కత్తెరతోగానీ బొడ్డును కోయాలి. తర్వాత టింక్చర్ అయోడిన్ వేసి, బొడ్డును కవరుచేస్తూ గుడ్డతో వీపు మీదుగా బెల్టు కట్టాలి. వాపు వున్నట్లయితే డాక్టరుకి చూపించాలి. ముక్కు రంధ్రాలని, లోపల వున్న పుమ్మనీటిని పిండివేసి, శుభ్రంగా తుడవాలి.

పుట్టగానే తల్లిదూడను నాకుతుంది. అలా నాకినప్పుడు తల్లి నోటి దగ్గర దూడను పెట్టాలి. ఇది దూడకి సరియైన శ్వాస తీసుకోవడానికి సహాయపడుతుంది. ఊపిరి తిత్తులు బాగా పనిచేస్తాయి. దూడనేలపై పడగానే ముక్కు, కళ్ళు, చెవుల మీద, ఏమైనా పొరలుంటే వేళ్ళతో తొలగించాలి. దూడని నాకలేని పరిస్థితిలో తల్లి వుంటే వరిగడ్డితోగానీ, గోనెసంచితోకాని, పాడి గుడ్డతోకానీ వాటి శరీరాన్ని శుభ్రంగా రుద్ది తుడవాలి. దీని వలన

దూడల పోషణ

దూడ మీదున్న జిగట ఆరిపోయి దూడకు వెచ్చదనం వస్తుంది. దూడ పుట్టగానే ఊపిరి పీల్చలేకపోతే కృత్రిమంగా శ్వాస కలిగించాలి. రొమ్ము భాగాన్ని మర్దన చేస్తూ, పైకి, క్రిందకు చేతులతో వత్తితే నీరు, జిగురు బయటకు పోతాయి. దూడ నాలికను బయటకు లాగి, ముందరి వేళ్ళను ముందుకు వెనుకకు ఆడించాలి.

దూడ సాధారణంగా అరగంట లోపే లేచి నడుస్తుంది. తనంతట తను నడవకపోతే అందుకు సహాయపడాలి. తల్లి దగ్గర పాలు త్రాగేముందే, తల్లి పొదుగును శుభ్రంగా డెబ్బాల్ లోషన్ తో కడిగి శుభ్రంచేసి ముందుగా నాలుగైదు దారలు క్రిందకు పిండివేసి, తర్వాత త్రాగించాలి.

అన్నిటికన్నా ముఖ్యం దూడకు జున్నుపాలు త్రాగించడం, జున్నుపాలల్లో మాంసకృత్తులు, విటమిన్ 'ఎ' అధికంగా వుంటాయి. అంతేకాక వ్యాధి నిరోధక శక్తి నిచ్చే పదార్థాలు కూడా వుంటాయి. మొదటి మూడు, నాలుగు రోజుల్లో దూడ త్రాగినన్ని జున్నుపాలు పట్టించాకే, మిగతావి తీసుకోవాలి. ఈ పాలు దూడకి మలబద్ధకం లేకుండాను, రోగ నిరోధక శక్తిని యిస్తాయి. ఏ కారణంచేతనైనా దూడకు జున్నుపాలు లభ్యంకాకపోతే టీస్పూన్ ఆముదం, గ్లాసుడు వేడి నీటిలో ఒక కోడిగుడ్డు తెల్లసాన వేసి, దానికి రెండు గ్లాసులు వేడిపాలు కలిపి మూడురోజులు త్రాగించాలి. కాడ్లివర్ ఆయిల్ కూడా యివ్వడం మంచిది. సాధారణంగా జున్నుపాలు త్రాగిన తర్వాత మలబద్ధకం వుండదు. అలా పేడ వెయ్యకపోతే ఏనీమా చెయ్యాలి.

ఇక పోతే ఆహారం గురించి తెలుసుకుందాం. దూడ పుట్టగానే నాలుగు రోజులు రోజుకు మూడుసార్లు జున్నుపాలు త్రాగించాలి. 5వ రోజు నుండి 30వ రోజు వరకు బరువును బట్టి బరువులో 10 శాతం వరకు పాలు ఇవ్వాలి. రెండవ నెలలో

డాక్టర్ పోలవరపు అరుణ

వెలూర్ లిసిస్టెంట్ సర్జన్, పశు ఆరోగ్య పశు ఆరోగ్య కేంద్రం, విజయవాడ.

15 శాతం, మూడవ నెలలో 20 శాతం వంతున పాలివ్వాలి. ముద్రాజాతి దూడలు ఎక్కువ బరువు వుంటాయి కాబట్టి ఎక్కువ పాలివ్వాలి. రెండవ నెలనించి కాస్త రాగులు గంజి పాలలో కలిపి యిస్తే మంచిది.

దూడ పుట్టక మొదటి వారం నుంచి నాలుగవ వారం వరకూ అనగా మొదటి నెలలో వారానికి రెండుసార్లు విటమిన్ ఏ ఇంజక్షన్ యిప్పించాలి.

పాలతోపాలు రెండో నెలనుండి తేలిగ్గా జీర్ణమయ్యే దాణా, గడ్డిపరకలు మేపడం అలవాటు చెయ్యాలి. తల్లి వట్టి పోయేదాకా దూడలకు పాలుతీసే ముందు, పాలు తీసిన తర్వాత వదలడం మనకు అలవాటు. కానీ దానివలన దూడలకు పుష్కలంగా పాలు దొరకవు. అసలు దూడకు మూడు నెలలు పాలు ఎక్కువ అవసరం. కాబట్టి ఆ కాలంలో దూడకు ఎక్కువ పాలు వదలడం మంచిది. పాలతోపాలు మూడవవారం నుంచి దూడల దాణా 50 గ్రాములలో ప్రారంభించి నెమ్మదిగా ఆరోగ్యాన్ని బట్టి పెంచుకుంటూ, మూడవ నెలలో రోజుకు 750 గ్రాములకు పెంచవచ్చు. పోషణ, పాలన బాగుంటే రోజుకు 600 గ్రాముల చొప్పున బరువు పెరుగుతుంది. మూడవ నెలలో, 3 లీటర్ల పాలు, 300 గ్రాముల రాగిపిండి

(మిగతా 27 పేజీలో)

వ్యవసాయాభివృద్ధి సాధ్యమా?

మన రాష్ట్రంలో దాదాపు 70 శాతం పైన ప్రజలు గ్రామీణ ప్రాంతాల్లో నివసిస్తూ, వ్యవసాయమే ప్రధానవృత్తిగా చేపట్టిన్నారు. మిగతా వ్యవసాయేతర వృత్తిగా జీవించే వారి ఆదాయం కన్నా వ్యవసాయమే ప్రధానవృత్తిగా జీవించే వారి ఆదాయాలు చాలా తక్కువ. వ్యవసాయ రంగంలోనే ఎక్కువగా పేదవారు వున్నారు. ఇట్టి వారి జీవన స్థాయి అభివృద్ధికి వారి సమస్యల వరిష్కారానికి ఇటీవల శాసనసభ ఆమోదించిన 1991-92 రాష్ట్ర వార్షిక బడ్జెట్లో ఏమాత్రం న్యాయం చేయడానికి ప్రయత్నం చేయడం జరిగిందా అని పరిశీలించడం అవసరం. అయితే, ఈ సందర్భంలో మూడు ముఖ్య విషయాలు గమనంలో ఉంచుకోవాలి. మొదటిది ప్రభుత్వం లోటు బడ్జెట్ విధానం మీద ఆధారపడి పనిచేస్తుంది. అందువల్ల ధరలు ప్రతి సంవత్సరం పెరుగుతున్నాయి. అందువల్ల గత సంవత్సరాలలో, సహజంగా ప్రతిరంగానికి రూపాయిల్లో అధిక మొత్తాలను కేటాయించి ఖర్చు చేస్తూన్నట్లు కనబడుతుంది. కాని ఇది వాస్తవాన్ని ప్రతిబింబించదు. ప్రభుత్వ పని విధానాన్ని అంచనాకట్టేటప్పుడు భౌతిక లక్ష్యాలను ఏమాత్రం సాధించగలిగిందో, సాధించగలదో దృష్టిలో పెట్టుకోవాలి. కాని ఈ గణాంక వివరాలు చాలా సందర్భాలలో దొరకవు అందువల్ల గత సంవత్సరాలలో పోల్చినప్పుడు ప్రాధాన్యతలు ఎలా మారుతున్నవి అనేదాన్ని బట్టి ప్రభుత్వ విధానాలను విశ్లేషించాల్సి వుంటుంది. ఇక రెండవ విషయం ఒక రంగానికి చేసిన కేటాయింపులు ఆ రంగ అవసరాలకు ఎంత వరకు సరిపోగలవు అని విశ్లేషణ జరపాల్సిన అవసరం వుంది. ఉదాహరణకు మన ప్రణాళికలోని వివిధ పద్దులు చూసినప్పుడు అవి దాదాపు అరచేతిలో వెక్కుంథంగా కనిపిస్తాయి. కాని ఫలితాలు ఏకొద్దీ మందికో, అది కొంతమేరకు మాత్రమే వుంటాయి. ఇక మూడో విషయం బడ్జెటులో కేటాయింపులు జరిగినంత మాత్రాన, ప్రభుత్వం విధిగా ఖర్చు పెడుతుందని రూలు

లేదు. చాలా సందర్భాలలో కేటాయించిన దానిలో పాక్షికంగా మాత్రమే ప్రభుత్వం ఖర్చు పెడుతుంది. గత అనుభవంలో ఇలా ముఖ్యంగా అభివృద్ధికి పనికి వచ్చే పెట్టుబడి ఖాతా క్రింద పేదవారికి ఉపయోగపడే సంక్షేమ కార్యక్రమాల క్రింద (ముఖ్యంగా ఎలక్షన్లు కనుచూపులో లేనప్పుడు) ఇలా జరుగుతుంది. అది ప్రభుత్వ వర్గ స్వభావం. అందువల్ల కేవలం బడ్జెటు కేటాయింపులను చూసి సామాన్యుడు సంతోషపడాల్సిన అవసరం లేదు. సాధించబడిన సాధించబోయే వాస్తవ లక్ష్యాల ఆధారంగా మాత్రమే ప్రభుత్వ పని విధానాన్ని అంచనా వేయాలి.

వ్యవసాయరంగం

రాష్ట్రంలో ప్రధాన ఉత్పత్తి ఇప్పటికీ వ్యవసాయ రంగం నుండే వస్తుంది.

1980-81 ధరల ఆధారంగా రాష్ట్రంలో 1989-90 అయిన మొత్తం రు.10,861 కోట్ల స్థూల ఉత్పత్తిలో దాదాపు 40.6 శాతం వ్యవసాయ రంగం నుండే వచ్చింది. మొదట్లో చెప్పినట్లు మన రాష్ట్రంలో దాదాపు 70 శాతం ప్రజలు ఈ రంగం మీదే ఆధారపడి తమ జీవనాన్ని గడుపుతున్నారు. సహజంగా యీ రంగానికి అత్యధిక ప్రాధాన్యత ఆశిస్తాం. కాని ప్రభుత్వం 1991-92 బడ్జెట్లో పెట్టే ఖర్చు మొత్తం రు.7477.11 కోట్లలో వ్యవసాయం మరియు సంబంధిత రంగాలకు కేటాయించింది కేవలం రు.362.33 కోట్లు మాత్రమే అంటే కేవలం 4.85 శాతం మాత్రమే ఇది 1990-91 సవరించిన రు.254.30 కోట్ల అంచనాలతో పోలితే, ఎక్కువగా అనిపించినా, అధికోత్పత్తికి అవసరమైన కీలక రంగాలకు కేటాయింపులు గణనీయంగా తగ్గించబడ్డాయి.

అధిక దిగుబడి నిచ్చే పంగడాల విత్తనోత్పత్తిగా 1989-90లో రు.24.50 కోట్లు ఖర్చు చేయగా 1990-91 సవరించిన అంచనాలలో దాన్ని రు.23.60 కోట్లకు తగ్గించారు. 1991-92 బడ్జెట్లో దాన్ని కేవలం రు.11.74 కోట్లకు కుదించారు. ఇదే విధంగా సస్యరక్షణ మరియు క్వాలిటీ కంట్రోలుకు 1989-90లో

స.పి.ఎం.శాసనసభా పక్ష నాయకులు

దాదాపు రు.9.00 కోట్లు ఖర్చు చేయగా 1991-92లో దాన్ని కేవలం రు.2.14 కోట్లు ఖర్చు చేయ తలపెట్టారు. వ్యాపార పంటలకు 1989-90లో రు.11.50 కోట్లు ఖర్చుచేయగా 1991-92లో కేవలం రు.9.45 కోట్లు కేటాయించారు. ముఖ్యంగా చెరుకు ఉత్పత్తికి 1989-90లో రు.11.4 లక్షలు 1990-91లో సవరించిన అంచనాలలో రు.12.8 లక్షలు ఖర్చుచేయగా దీనికి 1991-92లో కేవలం ఒక లక్షకు కుదించారు. రైతుశిక్షణా కార్యక్రమాలకు 1989-90లో రు.8.43 కోట్లు ఖర్చుచేయగా 1991-92లో కేవలం రు.1.66 కోట్లు కేటాయించారు. ఇక ఆపత్కర పరిస్థితుల్లో రైతులను ఆదుకొనే పంటల భీమా పథకానికి 1988-90లో రు.7.34 లక్షలు ఖర్చుచేయగా 1990-91 సవరించిన అంచనాలలో దాన్ని కేవలం రు.2.50 లక్షలకు తగ్గించారు. 1991-92లో దానికి కేటాయించింది కేవలం రు.3 లక్షలు మాత్రమే. అయితే అధిక దిగుబడి పంగడాల కార్యక్రమానికి 1990-91 సవరించిన అంచనాలలో కేవలం రు.3.54 కోట్ల ఖర్చుచేయగా 1991-92లో దానికి రు.13.41 కోట్లు కేటాయించారు. ఎరువుల విషయంలో 1991-92లో ఎక్కువ అంటే రు.8.22 కోట్ల కేటాయించబడింది. 1990-91 సవరించిన రు.6.40 కోట్లు కన్నా ఎక్కువ. అయితే డైరెక్షన్ అడ్మినిస్ట్రేషన్కు 1990-91 సవరించిన అంచనాలలో రు.20.75 కోట్లు ఖర్చుకాగా 1991-92లో రు.35.91 కోట్లు కేటాయించారు.

ఇక ప్రణాళికా కేటాయింపులో 1990-91లో ప్రణాళిక సంఘం రు.55 కోట్లు (మొత్తం ప్రణాళిక ఖర్చులో 4.16 శాతం) అంగీకరించగా, ప్రభుత్వం

సవరించిన అంచనాలో దాన్ని రు.49.26 కోట్లు(3.40శాతం)కు తగ్గించింది. 1991-92లో దాని కేటాయింపును రు.61.17 కోట్లకు పెంచినా, ఇది మొత్తం ప్రణాళికా ఖర్చులో కేవలం 3.55 శాతం మాత్రమే. అందువల్ల పై బడ్జెట్ వివరాలను బట్టి చూస్తే ప్రభుత్వం బడ్జెట్ కేటాయింపులో వ్యవసాయ రంగానికి ఏమాత్రం ప్రాధాన్యత ఇవ్వకపోగా, అధికోత్పత్తికి అవసరమయ్యే విత్తనోత్పత్తికి, న న్యరక్షణకు, వ్యాపారపంటలు, పంటల భీమా పథకాలకు 1991-92లో కేటాయింపులు గణనీయంగా తగ్గించబడ్డాయి. మిగతా కేటాయింపులు రూపాయిల్లో ఎక్కువగా కనిపించినా, పెరిగిన ధరలు లెక్కలోకి తీసుకొంటే, వాస్తవంగా తగ్గించినట్లే అందువల్ల, ఒక్క మాటలో చెప్పాలంటే, బడ్జెట్ కేటాయింపులో ప్రభుత్వం ఏమాత్రం న్యాయం చేయలేదనే చెప్పాలి.

గ్రామీణాభివృద్ధి

వివిధ పద్ధతుల క్రింద గ్రామీణాభివృద్ధికి పంచాయతీరాజ్ సంస్థలకు ప్రభుత్వం 1991-92 సంవత్సరంలో రు.1209.55కోట్లు కేటాయించింది. దీనిలో రు.493.98కోట్లు పంచాయతీరాజ్ శాఖ నిర్వహించే ప్రాథమిక మరియు సెకండరీ విద్యాసంస్థల నిర్వహణకు ఖర్చు అవుతాయి. మిగతా గ్రామీణాభివృద్ధి పథకాల ప్రణాళికేతర ఖర్చు క్రింద రు.298.82కోట్లు, ప్రణాళికా ఖాతా క్రింద రు.403.04 కోట్లు 1991-92లో కేటాయించబడ జరిగింది. అయితే ప్రణాళికేతర కేటాయింపు దాదాపు మొత్తం రు.9.83 కోట్లు మినహా పంచాయతీరాజ్ సీబిబి, జిల్లా పరిషత్, మండల గ్రామ పంచాయతీల మెంబనన్స్ గ్రాంటుగా ఖర్చుగా పెడతారు. రు.9.83కోట్లు మాత్రం నీటి సరఫరా మరియు పారిశుధ్య కార్యక్రమాలకు వినియోగిస్తారు. ఫలితంగా గ్రామీణాభివృద్ధి అత్యధిక భాగం ప్రణాళిక కేటాయింపుల మీద ఆధారపడి వుంటుంది.

గ్రామీణాభివృద్ధి పథకాలను ప్రణాళికల్లో ప్రాధాన్యతను క్రమంగా తగ్గిస్తూ వచ్చారు. 1990-91 సంవత్సరానికి ప్రణాళిక సంఘం గ్రామీణాభివృద్ధికి రు.119.50 కోట్లు (ప్రణాళికా ఖర్చులో 9.03శాతం) అంగీకరించగా, బడ్జెట్లో దీని ప్రాధాన్యతను 7.80శాతానికి తగ్గించారు. సవరించిన అంచనాలలో దీన్ని ఇంకా 7.04 శాతానికి(రు.102.04కోట్లు)కు దించారు. ఇక 1991-92 తాత్కాలిక బడ్జెట్లో ఈ

రంగానికి రు.113కోట్లు కేటాయించగా (6.58 శాతం) పూర్తి బడ్జెట్లో దీన్ని ఏమాత్రం పెంచలేదు. ఫలితంగా యీ రంగానికి, ప్రాధాన్యత ఇంకా కొద్దిగా(అంటే 6.5శాతం) తగ్గింది. ఇక పెకాలంలో పెరిగిన ధరలను పరిగణనలోకి తీసుకొంటే గ్రామీణాభివృద్ధికి 1991-92లో కేటాయింపులు 1990-91 కన్నా కనీసం 15శాతం తగ్గించినట్లుగా పరిగణించాలి.

ప్రణాళికా ఖర్చులో అత్యధిక భాగం అంటే రు.200కోట్లు (జవహర్ రోజ్ గార్ నిధులతో నహా) గ్రామీణ వృత్తి కల్పనారంగానికి 1991-92లో కేటాయించారు. జవహర్ రోజ్ గార్ యోజనలోని నిధులు అత్యధిక భాగం అజమాయిషీలేక దుర్వినియోగం అయ్యాయి. అవుతున్నాయి. తరువాత ప్రాధాన్యత గ్రామీణాభివృద్ధి ప్రత్యేక కార్యక్రమాలకు(ఐ.ఆర్.డి.పి., డి.పి.ఎ.పి. మొదలయినవి) ఇవ్వబడింది. దీనికి రు.98.35కోట్లు కేటాయించారు. గ్రామీణ ప్రాంతాల్లో నీటి సరఫరాకు రు.60.13 కోట్లు లేబరు మరియు ఉద్యోగాలకు రు.10కోట్లు కేటాయించారు. ఈ కేటాయింపులు ఇలానే కొనసాగితే గ్రామీణ పేదలకు ఉద్యోగ కల్పన అటుంచి గ్రామీణ ప్రాంతాలలో రక్షిత మంచినీటి సరఫరా కనుచూపు మేరలో కూడా అందుబాటులో లేదనే చెప్పాలి. గ్రామీణ నిరుద్యోగ నిర్మూలన అటుంచి, కనీసం వారికి పని లేని నమయంలో నహాయకారిగా వుండటానికి ప్రస్తుత కేటాయింపులు (1991-92) ఏమాత్రం సరిపోవు.

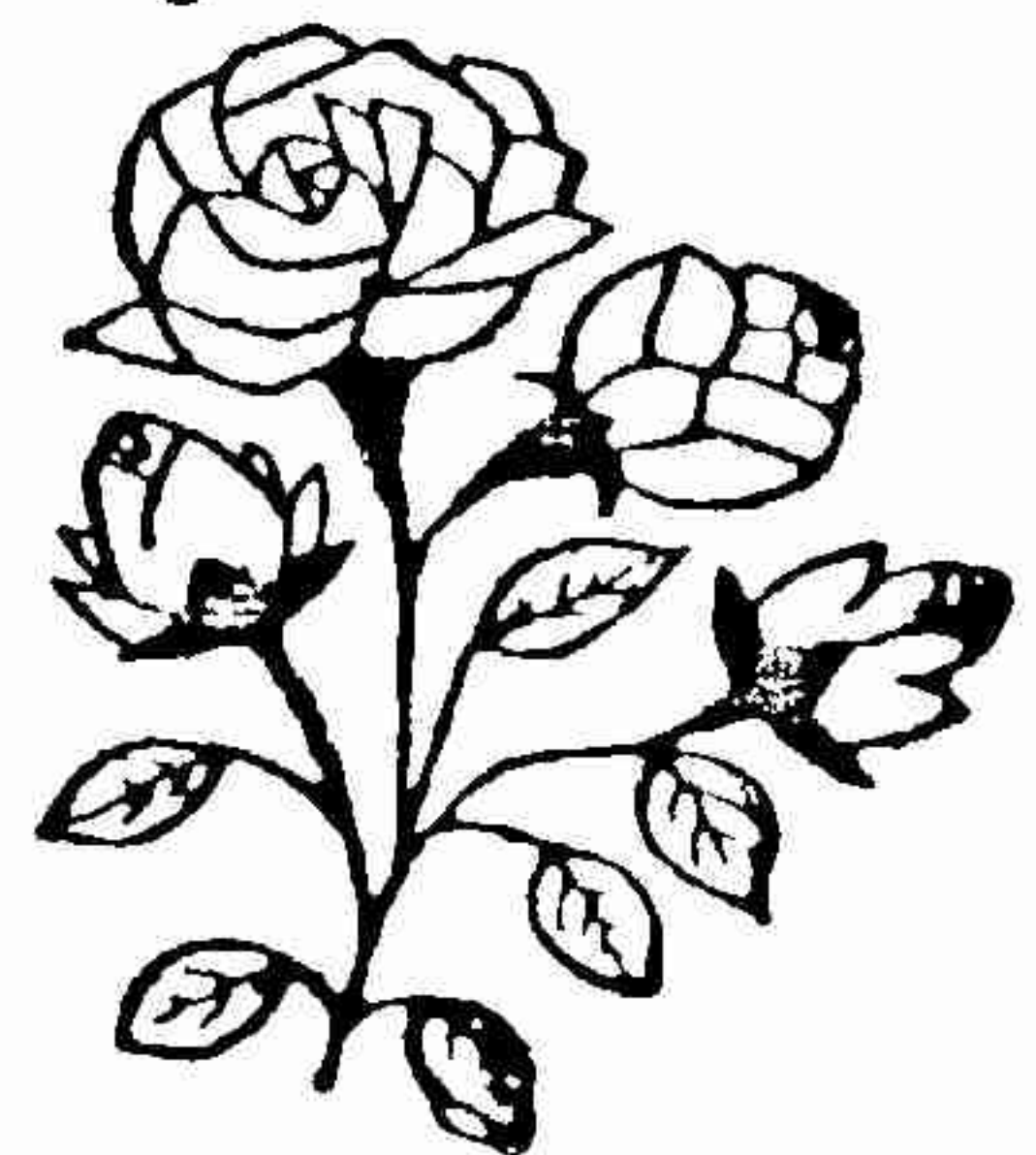
నీటిపారుదల ప్రాజెక్టులు

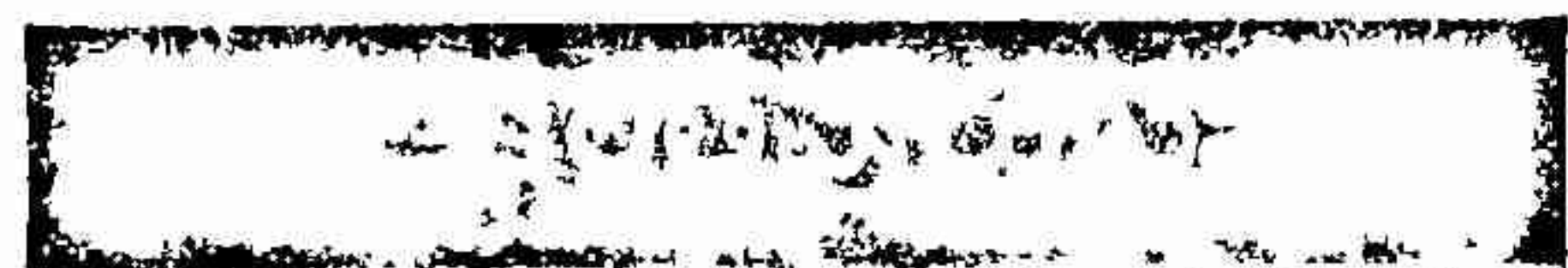
నీటిపారుదల, కమాండ్ ఏరియా డెవలప్ మెంట్ మరియు నీటి ముంపు నియంత్రణ పథకాలకు 1991-92లో రు.480.85కోట్లు కేటాయించారు. ఇది 1990-91లోని అంచనా ఖర్చు రు.401.65కన్న ఎక్కువ అయితే 1988-89లో ఈ పద్ధతి క్రింద రు.428.88 కోట్లు ఖర్చు చేశారు. పెరిగిన ధరలను దృష్టిలో వుంచుకొంటే 1991-92 కేటాయింపులు 1988-89ల కన్నా తక్కువ అని భావించాలి. ఈ పథకాలకు ప్రభుత్వ రెవిన్యూ, క్యాపిటల్ ఖర్చులో మొత్తంలో చూస్తే 1984-85లో 14.5శాతంగా వున్న ఖర్చు క్రమంగా 1990-91కు 11.5శాతంకు పడిపోయింది. 1991-92లో ఇదే పరిస్థితి కొనసాగుతుంది.

అందువల్ల నీటిపారుదల ప్రాజెక్టుల నిర్మాణం నత్తనడకగా కొనసాగుతుంది.

ప్రస్తుతం నిర్మాణంలో వున్న భారీ, మధ్యతరహా ప్రాజెక్టుల నిర్మాణానికి పూర్తి అయిన ప్రాజెక్టుల ఆధునీకరణకు 1989-90రేల్ల ప్రకారం రు.12241కోట్లు అవసరం కాగా, ఇప్పటివరకు కేవలం రు.3115కోట్లు మాత్రమే ఖర్చుపెట్టారు. ప్రస్తుతం యీ రంగానికి చేస్తున్న కేటాయింపులు చూస్తే, ప్రస్తుతం నిర్మాణంలో వున్న ప్రాజెక్టులు ఎప్పుడు పూర్తయ్యేది ఊహకైనా అందని విషయం. ప్రతివడ్డాలూ, ముఖ్యంగా సి.పి.యం. యీ విషయంలో ప్రత్యేక అభివృద్ధి బాండ్ల ద్వారా నిధులు సేకరించాలని కేంద్రం ఇతోధికంగా సహాయం చేయాలని డిమాండ్ చేసినా, రాష్ట్ర కేంద్ర ప్రభుత్వాలు పట్టించుకోవటం లేదు. శ్రీశైలం ఎడమ కాల్య నిర్మాణం సారంగం పేరుతో పనిని దాదాపు పూర్తిగా నిలిపివేసింది. పులిచింతల, శ్రీరాంసాగర్ ప్రాజెక్టు 2వ దశ, గాలేరు-నగరి శ్రీశైలం కుడికాల్య లాంటి భారీ ప్రాజెక్టులు కేవలం కాగితాలకే పరిమితమైనాయి.

ఇక నీటిపారుదల ప్రాజెక్టుల నిర్వహణ ఏమాత్రం సంతృప్తికరంగా లేదు. పలు ఆందోళనల ఫలితంగా గతంలో ఎకరానికి రు.15ల మెంటెనెన్సు గ్రాంటును 1986-87లో రు.20కి పెంచారు. 1990-91లో దాన్ని రు.30లకు సవరించారు. యీ గ్రాంటులను సీబిబి జీతాలతో ముడిపెట్టడం వల్ల నిర్వహణ పనులకు ఏమాత్రం డబ్బు మిగలటం లేదు. నాగార్జున సాగరు కుడి, ఎడమ కాల్యాలకు గత వేసవిలో కాల్య మరమ్మతులకు విడుదల చేసినా, పని జరగక కాల్యాల పలుసార్లు గండిపడటం వల్ల నీటి సరఫరా సరిగా లేక పొలాలు ఎండిపోయి పంట దిగుబడి తగ్గిపోయింది. ఇదే విధంగా, తెలంగాణా ప్రాంతాలలో వందల చెరువుల తెగిపోయినా మర్మతులకు నిధుల విడుదల చేయక పోవటం వల్ల నిరుపయోగంగా వున్నాయి. అందువల్ల 1991-92 యీ కీలకరంగానికి గూడా ఏమాత్రం న్యాయం చేయలేదు.

కాక్సినెల్లడ బిట్ట అనబడ ఈ అక్షంత పురుగులు మన మిత్ర వర్గ జీవుల్లో అతి ముఖ్యమైనవిగా వర్గీకరించవచ్చు. ఈతరగతిలోని వివిధ రకాల పురుగులు పెక్కు పైర్లలో నష్టకరమైన అనేక పురుగుల్ని అదుపులో పెడుతున్నట్లు అర్థమౌతుంది. కావున వీటిని, వీటి అలవాట్లను తెలుసుకొని రక్షించుకొనే ప్రయత్నం చేస్తే మంచిది.

ఆకట్టుకొనే రంగులో వుండే ఈ పెంకు జాతి పురుగులు "లేడి బర్డ్ బీట్స్"గా విప్పబడుచు మనకు తెలుసు. దీనికి తార్కాణంగా ఆంగ్లంలో వీటి గురించి రెండు వందల సంవత్సరాల క్రితమే వద్యాలు వ్రాయబడ్డాయి. అయితే మన వాతావరణంలో కొన్ని రసం పీల్చే జాతి పురుగులూ నమన్యగా పరిణమించినప్పుడు, వేరే దేశాల్లో పెరిగే జాతి పెంకు పురుగుల్ని తెచ్చుకొని కృత్రిమంగా వృద్ధిచేసి వదిలి, ఆసమస్య పురుగుల్ని అదుపులో పెట్టినప్పుడు మాత్రమే వీటి విలువ తెలిసింది. ఈ విధంగా ఆపిల్, ద్రాక్షతోటల్లో, చెరకు వంటి పైరుపై మనకు ఎంతో నష్టం కల్గించే పురుగుల్ని అదుపు చేసేందుకు వీటిని వాడగలిగినట్లు దాఖలాలున్నాయి. అయితే రానురాను మనం పూర్తిగా కృత్రిమ రసాయనిక మందుల ద్వారా పురుగుల్ని సమూలంగా నాశనం చేసి అధిక దిగుబడి సాధించవచ్చనే భ్రమలోపడి సహజసిద్ధంగా వరుగుల అదుపుకు లోడ్చడే విధంగా పురుగుల మరియు ఇతర జీవుల ఉనికిని మరిచిపోతున్నాం.

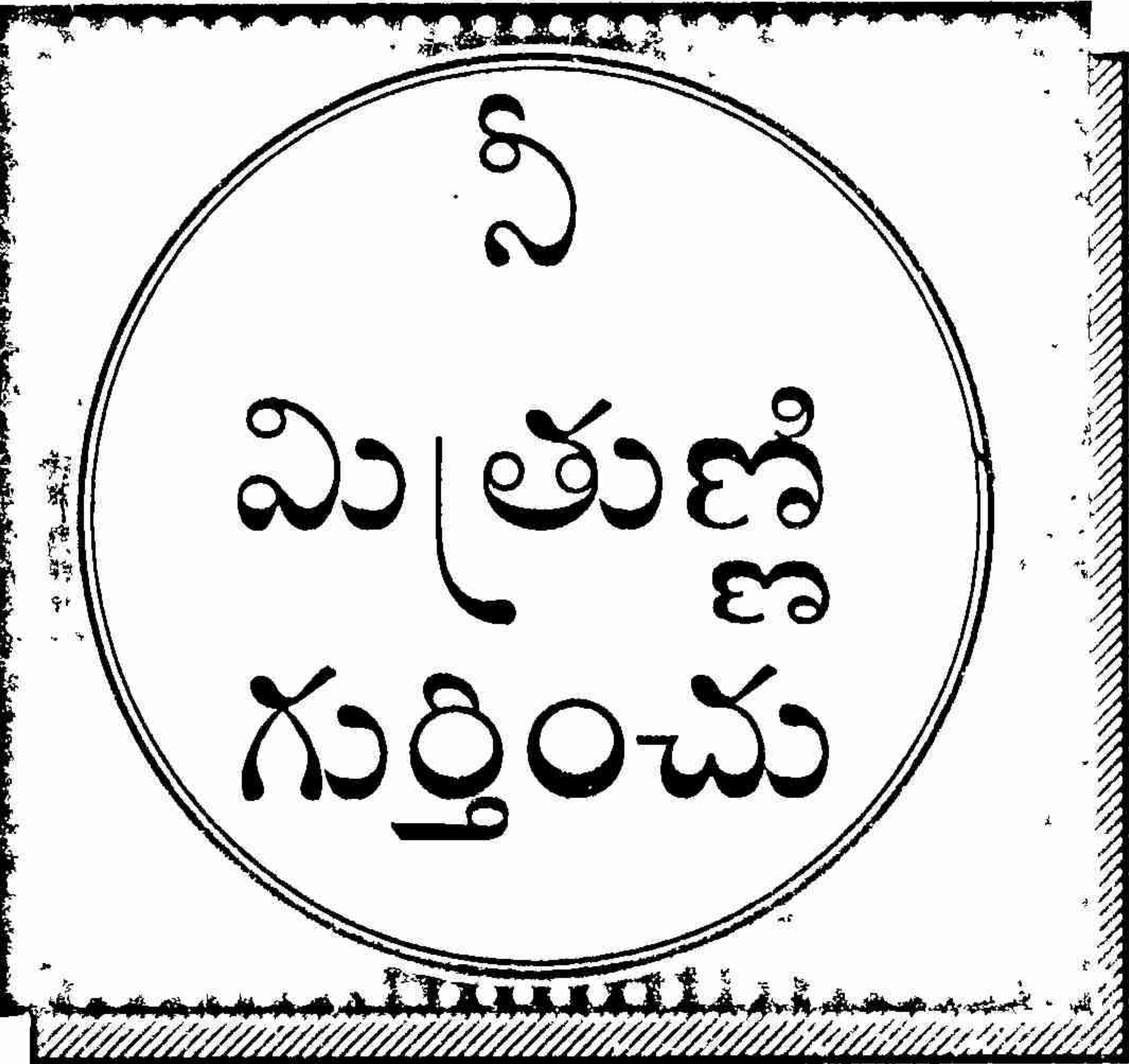
ప్రత్తి, వరి, వేరుశనగ, పెసర, మినుము చెరకు, వంగ, బెండ, జొన్న, మొక్కజొన్న వంటి వివిధ రకాల పైర్లపై వేగంగా తిరుగుతూ కనబడే ఎర్రరంగు నల్ల మచ్చల పెంకు పురుగుల్ని, మనం బెడద పురుగుగా భ్రమచెందే అవకాశం వుంది. దీనికి ముఖ్యకారణం ఈజాతికి చెందిన కొన్ని పురుగులు వంగ, చిక్కుడు, బంగాళదుంప వంటి పైర్లపై బెడద పురుగులుగా అభివృద్ధి చెందడమే. అయితే ఈ మిత్రపురుగులు వేగంగా చలించడం, బలమైన నోటి భాగాలుండడం మనం ప్రత్యేక లక్షణాలుగా గుర్తించాలి.

సుమారు 1/8 అంగుళం పొడవు మరియు 1/2 అంగుళం వెడల్పు పరిమాణంలో వుండే పెంకు రెక్కలు ఎర్రటి, నల్లటి, గోధుమరంగుల్లో వుండే వీటి శరీరంపై వివిధ ఆకారాల్లో వుండే మచ్చలు/ పొరలు వుండి తమ ప్రత్యేకతను మనకు తెలుపుతాయి. యివి వివిధ పైర్లలో అతివేగంగా అభివృద్ధి చెందే ప్రక్రియలు కల్గిన పాలుసు పురుగులు, నాగజెముడు పురుగులు పేనుబంక, తెల్లదోమ, సుడితెగులు, వచ్చదోమ వంటి వాటిపై బ్రతగ్గల్గడమే కాకుండా కొన్ని, సమస్యాస్థాయి పురుగుల గ్రుడ్లను కూడా భక్షించి ఎంతో మేలు చేయును. ఈ అలవాట్లు వీటి పెద్ద మరియు పిల్లపురుగు దశల్లో ఉండటం మరొక ప్రత్యేకత. ఈ పురుగులు మొక్కల లేక చెట్ల

రోజుల తరువాత ఆకులపైనే నిద్రదశ స్థితికి వెళ్తాయి. దీని ఆకారంకూడా ప్రత్యేకంగా ఉంటుంది. శరీర చివరి భాగం మాత్రం ఆకునకు అతుక్కొని ఉండి కదిలించగానే మళ్ళీ క్రిందకు పడిపోయే చర్యను గమనించగలం. ఈ నిద్రదశ నుండి 3-4 రోజుల్లో మళ్ళీ పెద్ద పురుగు (పెంచురెక్కల దశ) వెలువడును.

అయితే అతి ఎక్కువగా పురుగుమందులు వాడబడే స్థితిలో ముఖ్యంగా ప్రత్తి వంటి పైర్లపై వీటిని మనం అరుదుగా చూడగలము. కొన్నికొన్ని పరిస్థితుల్లో అనగా జొన్న, మొక్కజొన్న, పిల్లి పెసర, వేరుశనగ వంటి పైర్లు ప్రత్తి పరిసరాల్లో ఉన్నప్పుడు ప్రత్తిరైతులు కూడా వీటిని గమనించగలరు.

ముఖ్యంగా పిచికారీ చేయబడే పురుగులు మందులు వీటి ఉనికికి మరియు అభివృద్ధికి నష్ట దాయకమని గ్రహించి వీలున్నస్థితిలో విత్తన శుద్ధి మందులను లేక గుళిక రూపంలో భూమిద్వారా వాడకం చేయవచ్చు. పురుగుమందులను వాడి వాటిని కొంత వరకు రక్షించుకొన వచ్చినాది తెలుసుకోవల్సిన ముఖ్యవిషయం. పైరుల్లో వీటి సంఖ్య అతి తక్కువగా ఉన్నప్పుడు మాత్రమే, పేనుబంక, తెల్లదోమ వంటి బెడద పురుగుల అదుపుకు సిఫార్సు చేసిన మందులు వాడవలెను. ద్రాక్ష తీగలపై వచ్చే మెలిబగ్గ అదుపుకు మరియు చెరకులో వచ్చే పాలుసు

వివిధ మారుమూల భాగాల్లోకి చొరబడి (పైరుపై చల్లబడే మందులు వెళ్ళలేని భాగాలకు కూడా) బెడద పురుగుల ఉనికిని గమనించి వెతికి పట్టుకొనగలిగే శక్తి గలవనేది ముఖ్య విషయం.

పెద్ద పురుగుల్లో మగవీచిన్నవిగా ఆడవి పెద్ద పరిమాణంలో ఉండటం సహజం. యివి ఆకు అడుగు భాగాల్లో గుంపులుగా పసుపులేక ఆరంజి రంగులో ఉండే గ్రుడ్లను నిలుపుగా పెట్టును. సామాన్యంగా యివి పేనుబంక/ తెల్లదోమ/ పాలుసు పురుగులు అభివృద్ధి జరగబోయే ఆకులపై యివి గ్రుడ్లు పెడతాయి. వీటినుండి 4-6 రోజుల్లో గొగ్గులపై చర్మంతో అతి వేగంగా కదిలే పిల్ల పురుగులు వచ్చి పేనుబంక తెల్లదోమ పాలుసు పురుగులను వేగంగా తిని వృద్ధి చెందును. యివి 6-7

పురుగుల నిర్మూలనకు రైతులు ఈ "కాక్సినెల్లడ బీట్స్" వాడవచ్చును. వీటిని కృత్రిమంగా వృద్ధిచేసి వేల సంఖ్యలో పైర్లపై బెడద పురుగులున్న స్థితిని గమనించి వదిలితే మంచి ఫలితం వస్తుందని నిరూపించబడినది. అదే విధంగా మిగిలిన పైర్లలో బెడదగా మారుతున్న సుడితెగులు దోమ, తెల్లదోమ, పేనుబంక, నాగజెముడు పురుగుల అదుపుకూడా అట్టి ప్రక్రియల్ని ఆచరణలోకి తేవాలని కోరుకుందాం.

డా॥ ఎన్. వేణుగోపాలరావు,
ఎంటమాలజిస్ట్,
ప్రాంతీయ వ్యవసాయ పరిశోధనా స్థానం,
లాం, గుంటూరు.

కోళ్ళ పెంపకము - ప్రాముఖ్యత

అనాదిగా దేశవాళి కోళ్ళను ఇంటి ఆవరణలోనే స్వంత అవసరాలకు పెంచటము మనకు తెలిసినదే. అటువంటి కోళ్ళ పెంపకము కాలక్రమేణా వస్తున్న మార్పులతో అభివృద్ధిచెందుతూ కోళ్ళ పరిశ్రమగా రూపొంది అనేక మంది జీవనోపాధికి మార్గదర్శకమయినది. ప్రపంచములో గ్రుడ్ల ఉత్పత్తిలో మనదేశం 5వ స్థానములో ఉన్నది. మన దేశములో ఆంధ్రప్రదేశ్ అగ్రస్థానంలో వున్నది. దేశంలో గ్రుడ్లను ఎగుమతి చేయు రెండు రాష్ట్రాల్లో ఆంధ్రప్రదేశ్ ఒకటి. మన రాష్ట్రములో హైదరాబాద్, నెల్లూరు, చిత్తూరు మరియు కోస్తా జిల్లాలలో కోళ్ళ పెంపకము బాగా అభివృద్ధి చెందుతున్నది. ఈ కోళ్ళ పెంపకము వలన గ్రామీణ ప్రాంతములలో అనేక మందికి జీవనోపాధిని ప్రసాదిస్తున్నది. అనేక మంది నిరుద్యోగ పట్టభద్రులు కోళ్ళ పెంపకము చేపట్టి స్వశక్తితో జీవనం సాగిస్తూ మరెందరికో జీవనోపాధి కల్పించగలగటం చాలా సంతోషించతగినది. తొలి దశలో వ్యవసాయమునకు అనుబంధముగా ప్రారంభించబడిన కోళ్ళ పెంపకము ఈ రోజున అనేక మందికి ప్రధాన వృత్తిగా రూపొందినది.

దేశ ఆర్థిక స్థితిగతులకు పట్టుకొమ్మలైన పల్లెలలో కోళ్ళ పెంపకము ద్వారా ఆదాయ అభివృద్ధి జరిగి ఆర్థికస్థితి పెంపొందుటకు దోహదపడుచున్నది. కృత్రిమ ఎరువుల వాడకమునకు ప్రత్యామ్నాయంగా కోళ్ళ ఎరువును ఉపయోగించుకొనుట ద్వారా వ్యవసాయ రంగమునకు కూడా లోడ్పడుచున్నది. తొలిరోజులలో దేశీయ కోళ్ళ ఉత్పత్తి 60 నుండి 70 గ్రుడ్లు మాత్రమే ఉండగా ఈరోజున మనకు లభ్యమవుతున్న కోళ్ళు 300 గ్రుడ్ల వరకు ఉత్పత్తిని ఇస్తున్నాయి. గ్రుడ్లలో లభించే పోషక విలువలను ఇతర పదార్థముల పోషక విలువలతో పోల్చినట్లయితే అతి తక్కువ ధరకు అత్యంతమైన పోషక విలువలను మనకు అందిస్తున్నట్లు గ్రహించగలము. అయితే గ్రుడ్ల పోషక విలువల ప్రాముఖ్యతను ప్రజలకు ముఖ్యముగా గ్రామీణ ప్రజలకు తెలియజేయటంలో చేస్తున్న కృషి నామమాత్రమే. అన్ని రంగాలలో అభివృద్ధి చెందుతున్న ఈ రోజులలో ఇంకనూ అనేక గ్రామాలలో కోడి గ్రుడ్లు లభ్యముకావటములేదు. ప్రస్తుతము మనకు నగటున మనిషికి 28 గ్రుడ్లు మాత్రమే లభ్యమవుతున్నాయి. నేషనల్ ఇన్స్టిట్యూట్ ఆఫ్ న్యూట్రీషన్ వారి సలహా ప్రకారము మన దేశములో నగటున మనిషి 180 నుండి 190 గ్రుడ్లు

తినవలెను. దీనితో పోల్చిన ఇప్పుడు మనకు లభిస్తున్న గ్రుడ్ల సంఖ్య చాలా తక్కువ. పాశ్చాత్య దేశములలో ఈ గ్రుడ్ల వాడకము నగటున 300 వరకు ఉన్నది. గ్రుడ్ల వాడకము పెరగాలంటే ఉత్పత్తి పెరగాలి. గ్రుడ్ల ఉత్పత్తి పెరుగుటకు రైతులు సరైన యాజమాన్య పద్ధతులను పాటించవలెను. యాజమాన్య నిర్వహణ పద్ధతుల యొక్క ప్రాముఖ్యతను గుర్తించక అనేక మంది రైతులు నష్టపోతున్నారు. నిర్వహణపద్ధతుల గురించి కోడిపిల్లల సరఫరాదారులు సూచనలను రైతులకు అందిస్తున్నప్పటికీ అవి ఆచరించటం దుర్లభమగుచున్నది. ఈ విషయములలో ప్రభుత్వపరముగా లభిస్తున్న సహాయము తుంగ. కోళ్ళ దాణా తయారీలో అవసరమైన ముడి నరుకుల అందుబాటు కూడా కొన్ని సమయములలో ఇబ్బందికరముగా ఉన్నది. వాటి నాణ్యత విషయములో సరిమైన నియంత్రణలేకపోవటం కూడా విచారకరం.

అయితే ఈ పరిశ్రమ అభివృద్ధికి ప్రభుత్వము నుండి తగిన ప్రోత్సాహము కొరవడటము విచారించతగినది. ప్రభుత్వము కోళ్ళ పెంపకమును వ్యవసాయంతో సమానముగా గుర్తించి కొన్ని రాయితీలు ఇచ్చినట్లయితే ఈ పరిశ్రమ మరింత పుంజుకొని దేశ ఆర్థిక పరిస్థితి పెరుగుటతోపాటు ఆహార అవసరములను తీర్చుటకు దోహదపడగలదు. గిట్టుబాటు ధర రైతుకు లభించుట కూడా దుర్లభమగుచున్నది. ఎన్.ఎ.ఎఫ్.ఇ.డి. వారు హామీ ఇచ్చినప్పటికీ ధరల నియంత్రణలో మార్పులేకపోయినది. ఈ విషయములో నేషనల్ ఎగ్ కో ఆర్డినేషన్ కమిటీ పాత్ర ప్రశంసనీయమైనది.

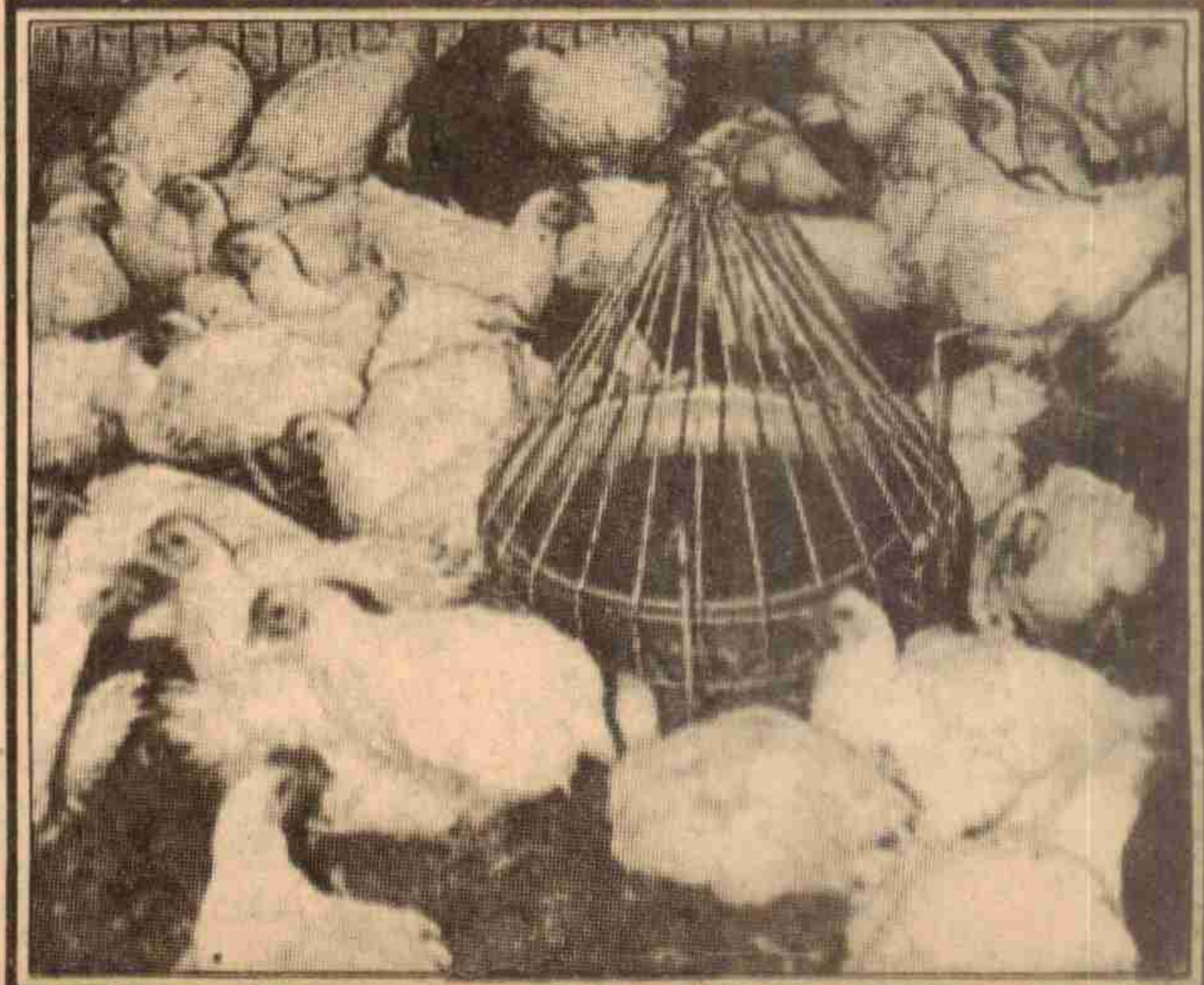
కోళ్ళ పరిశ్రమలో గ్రుడ్లతోపాటు ముఖ్యమైనది మాంసము జాతి (బ్రాయిల్) కోళ్ళ పెంపకము. పూర్వము మనకు గొర్రెలు, మేకలూ, వందల ద్వారా మాంసము లభించేది. అయితే ప్రజలలో వస్తున్న ఆహారపు అలవాట్లలోని మార్పులు మరియు గొర్రెలు, మేకల సంతతి కూడా తగ్గుల వలన మాంసము మన అవసరములకు చాలినంతగా లేదు. ఈ దశలో బ్రాయిల్ కోళ్ళ మాంసము అందుబాటు లోనికి తీసుకురావటము ద్వారా

-డాక్టర్ తుమ్మల రమేష్ బాబు

ఎం.వి.యస్సీ. శ్రీనివాసా హేచరీస్ ప్రైవేట్ లిమిటెడ్ విజయవాడ.

మన అవసరములను కోళ్ళ పరిశ్రమ ఆదుకొన్నది. శరీర ఆరోగ్యమనకు, దృఢత్వ మునకు కావలసిన మాంస కృత్తులు బ్రాయిల్ కోళ్ళ మాంసము నుండి సమృద్ధిగా లభ్యమవుతాయి. వప్పు దినుసులలోని మాంసకృత్తులలో 50 శాతం మాత్రమే శరీర అవసరములకు లభ్యమగును. కాగా గ్రుడ్ల లోని మాంసకృత్తులు నూరు శాతము మరియు మాంసములోని మాంసకృత్తులు 80 శాతం శరీరమునకు ఉపయోగపడును.

కోళ్ళ పెంపకము ఈనాడు చాలా ప్రాముఖ్యత సంతరించుకున్నది. గ్రామీణ వాతావరణములో ఈ పెంపకము వలన చిన్నకారు, సన్నకారు రైతులు మరియు వ్యవసాయ కూలీలు, నిరుద్యోగులూ ఆర్థిక స్థితి గతులను మెరుగుపరుచుకోగలుగుచున్నారు. ఈ పరిశ్రమ వలన అనుబంధముగా ఉన్న పరిశ్రమలలో కూడా అనేక మంది జీవనోపాధిని పొందగలుగుచున్నారు. అదే విధముగా సామాన్య మానవునకు అతి తక్కువ ధరలో అత్యధిక పోషక విలువ కలిగిన ఆహార పదార్థాలను అందిస్తున్నది. కావున ఇటువంటి ప్రాముఖ్యత కలిగిన కోళ్ళ పెంపకమునకు ప్రభుత్వము తగు రాయితీలు ఇచ్చి ప్రోత్సహించుటకు అందరూ కలిసికట్టుగా ప్రయత్నిస్తారని ఆశిద్దాము.

మిరప - సస్యరక్షణ

(14వ పేజీ తరువాయి)

జీవవైద్య వర్తమానము : న్యూక్లియర్ పాకి హైడ్రాసిస్ అనబడే వైరస్ తెగులు సోకిన పిల్ల పురుగుల ద్వారా కాయ దొలుచు పురుగులను నివారించవచ్చును. 200 జబ్బు చేసిన పిల్ల పురుగుల ద్రావణాన్ని, 500 గ్రాముల బెల్లములో కలిపి యీ మిశ్రమములో దీపాల్ (50 మి.లీ) కలిపి సాయంత్రం వేళలో పిచికారి చేయాలి. అవసరమయితే మనము ఆనవాయితీగా వాడే క్లోరిపెరిఫాస్, ఎసిఫేట్ తో యీ ఎన్.పి.వి.తో కలిపి పిచికారి చేసుకుంటే ఎక్కువ ఫలితాలను పొందవచ్చును.

రసాయనిక వర్తమానము : ఈ కాయ దొరిచే పురుగులను ఎసిఫేట్ 1 గ్రాము లేదా క్లోరిపెరిఫాస్ 3 మి.లీ లేదా ఎకలాక్స్ 2 ఎం.ఎల్ ఒక లీటరు నీటిలో కలిపి పిచికారి చేయవలెను. మిరప పైరులో సింథటిక్ పైరిత్రాయిడ్ మందులను 2 సార్లు మించి వాడరాదు. ఈ క్రొత్త మందులు అనవసరంగా ఎక్కువసార్లు వాడిన యెడల రసాన్ని పీల్చే పురుగులు గణనీయంగా వృద్ధిచెంది పంట దిగుబడి తగ్గుతుంది.

తెగుళ్ళు

మిరప నాశించే తెగుళ్ళలో నారుకుళ్ళు, బ్యాక్టీరియా ఆకుమచ్చ తెగులు, కాయకుళ్ళు, ఎండుకొమ్మ తెగులు, బూడిద తెగులు మరియు సర్కోస్పోరా ఆకుమచ్చ తెగులు ముఖ్యమైనవి.

1. నారుకుళ్ళు : ఈ తెగులు ఆశించిన నారుమడిలో మొక్కలు గుంపులుగా చచ్చిపోతాయి. ఈ తెగులు నారుమడి వేసినప్పుడు వర్షాలు ఎక్కువగా పడటం వల్లగాని లేదా నారుమడి ఒత్తుగా వుండటం వల్లగాని ఆశిస్తుంది.

వివరణ : రాగి ధాతులు సంబంధమైన (బ్లూకాపర్, బ్లై లాక్స్) మందులను, ఒక లీటరు నీటికి 3 గ్రాముల చొప్పున కలిపి విత్తిన 13వ రోజు మరియు 26వ రోజున మొక్కలు బాగా తడిచేటట్లు పిచికారి చేయవలెను. నారుమడి ఎత్తు ప్రదేశములో వేసి నీటి పారుదల బాగుండునట్లు చేయవలెను. మడిలో నీరు నిలవరాదు. ఒకసెంటు నారుమడికి 600 గ్రాములు విత్తనములు మించి వాడరాదు.

2. బ్యాక్టీరియా ఆకుమచ్చ తెగులు : ఈ తెగులు సాధారణంగా అక్టోబరు నెలలో వర్షములు పడుతూ ముసురుగా వున్నప్పుడు ఉధృతంగా కనిపించును. ఆకుల మీద గోధుమ వర్ణముతో కూడిన మచ్చలు ఏర్పడును. ఆ తరువాత ఆకులు పసుపురంగులో మారుతాయి.

వివరణ : పోషామైసిన్ 2 గ్రాములు, కాపర్ ఆక్సిక్లోరైడ్ (బ్లూకాపర్) 30 గ్రాములు 10 లీటర్ల నీటికి కలిపి 15 రోజులకొకసారి 2 లేక 3 సార్లు పిచికారి చేయవలెను.

3. సర్కోస్పోరా ఆకుమచ్చ : ఈ తెగులు అక్టోబరు నుండి ఫిబ్రవరి మాసము

వరకు వర్షాధిక్యము. ఈ తెగుల పోతిన మొక్కలు ఆకులపై గుండ్రముగా, నల్లగా వుండి, మధ్యలో తెల్లగా వుండు మచ్చలు ఏర్పడును.

వివరణ : కార్బండిజీమ్ (బావిప్టిన్) 1 గ్రాము లేదా మాంకోజిబ్ (డెథెల్ ఎం. 45) 2.5 గ్రాములు ఒక లీటరు నీటికి కలిపి 15 రోజుల వ్యవధిలో 2 లేక 3 సార్లు పిచికారి చేయవలెను.

4. కాయకుళ్ళు, కొమ్మ ఎండు తెగులు : ఈ తెగులు వర్షాకాలంలో మొదలై పంట చివరిదశవరకు కనిపించును. పండు కాయల మీద నల్లటి మచ్చలు ఏర్పడును. కొమ్మల మీద గోధుమ వర్ణపు మచ్చలు ఏర్పడి క్రమేపి మొక్కలు పై నుండి ఎండుబ ప్రారంభించును.

వివరణ : కాప్టాన్ 1.5 గ్రాములు లేదా డెథెల్ ఎం. 45 2.5 గ్రాములు ఒక లీటరు నీటికి కలిపి 2 లేక 3 సార్లు పిచికారి చేయవలెను.

5. బూడిద తెగులు : ఈ తెగులు డిసెంబరు - జనవరి నెలలో కనిపించును. ఈ తెగులు సోకిన మొక్కలు ఆకులు అడుగు భాగమున బూడిద వంటి మచ్చలు ఏర్పడును. దీనివల్ల పూతపుట్టక, ఉన్న పూత నిలవక కాపు తగ్గును.

వివరణ : కేరథాన్ 1 గ్రాము లేదా సల్ఫాక్స్ 2.5 గ్రాములు ఒక లీటరు నీటిలో కలిపి 2 లేక 3 సార్లు పదిరోజుల వ్యవధిలో పిచికారి చేసి యీ తెగులను అరికట్టవచ్చును.

ఈ విధంగా సరైన సస్యరక్షణ విధానాన్ని పాటించి మిర్చిలో అధిక దిగుబడులను సాధించవచ్చును.

దూడల పోషణ - మన బాధ్యత

(21వ పేజీ తరువాయి)

జూన లేదా అవిసెపిండి జూన, 750 గ్రాముల దూడల దాణా, 1500 గ్రాముల ఎండుగడ్డి, 1000 గ్రాముల పచ్చగడ్డి యివ్వవచ్చు. మూడు మాసాలకు రూమెన్ బాగా పెరుగుతుంది కాబట్టి పాలు ఆపివేసి దాణా, గడ్డి మేపితే చాలు. పీచు పదార్థమున్న గ్రాసాన్ని బాగా జీర్ణించుకోగలవు. ప్రతి దూడకు మూడు మాసాల్లో కనీసం 250 లీటర్ల పాలు త్రాగించాలి.

దూడలకు ఇచ్చే ఆహారం సమీకృత ఆహారంగా వుండాలి. మాంసకృత్తులు 20 శాతం వుండాలి. మూడు మాసాలలోపు ముతక పదార్థము మిక్కిలి తక్కువగా పెట్టాలి.

100 కిలోల దాణాలో 23 కిలోల వేరుశనగ పిండి, 72 కిలోల గోధుమ తవుడు లేక మంచి రకం వరితవుడు, 50 కిలోల మొక్కజొన్న, 7 కిలోల చేపపొడి, 2 కిలోల

మినరల్ మిక్చర్ (అవణాల మిశ్రమము) 300 గ్రాముల ఉప్పు వుండాలి. ఈ విధంగా తయారుచేసే దాణాగానీ, ప్రభుత్వం వారు విక్రయించే దూడల దాణాగానీ వాడవచ్చును. అధికాకుండా, ఆవులకిచ్చే దాణా వుంటే కొన్ని మార్పులు చేసుకొని అది కూడా వాడవచ్చు. ఆవుల దాణాలో వంద కిలోల దాణాకు, 25 కిలోల మొక్కజొన్న పిండి, 7 కిలోల చేపపొడి కలిపి మూడు మాసాల వయస్సున్న లేగ దూడలకు యివ్వవచ్చు. ఈ దాణాకు విటమిన్ ఎ, డి, బి 2 తగిన మోతాదులో కలపాలి. యాంటీ బయటిక్స్ మందులు కూడా కలిపితే మంచిది.

దాణా తయారుచేసుకునే విధానం తెలుసుకున్నాం కదా. ఇక ఇవి ఎలా వాడాలో తెలుసుకుందాం. మొదటగా, మూడవ వారంలో 50 గ్రాములతో ప్రారంభించాలి. నెల

వయస్సుకి 200 గ్రాముల చొప్పున 2వ నెలలో రోజుకు 400 గ్రాముల చొప్పున, మూడవ మాసంలో 750 గ్రాముల చొప్పున యివ్వాలి. ఆ తర్వాత 1000 గ్రాములు అంటే కిలో 4 మాసాల వయస్సు వచ్చిన దూడలకు మేత కూడా పెట్టవచ్చు. పచ్చిమేత యివ్వాలి. లూసర్స్ ఎండుమేత దూడలకు చాలా మంచిది. ఎండబెట్టిన పిల్లి పెసర, అవిశ ఆకులు కూడా పెట్టవచ్చు.

దాణా మోతాదు 4వ నెలలో కేజీ, 5వ నెలలో 1.5 కేజీలు, 6వ నెలలో 1.750 కిలోలు, 7 నుంచి 18 నెలల వరకు 2 కేజీలు, 19 నుంచి 28 నెలల వరకు 2.5 కేజీలు వాడాలి. వచ్చే నంచికలో దూడల్లో సాధారణంగా వచ్చే వ్యాధుల గురించి, వాటి రక్షణకు తీసుకోవాల్సిన చర్యల గురించి, దూడల గృహవసతి గురించి తెలుసుకుందాం.

రైతు సోదరులారా!

ప్రత్తిమిరప వేరుసనగ వరి కూరగాయలు
మొ పంటలపై వచ్చు జింక్ లోప నివారణకు
సరికొత్త సూత్రీకరణ

మెటాజింక్

చిలేటెడ్ జింక్

గ్రీన్ మైక్రో లేబొరేటరీస్ హైదరాబాద్

చరిత్ర సాక్షిగా.....

-డా॥ సి. నారాయణరెడ్డి

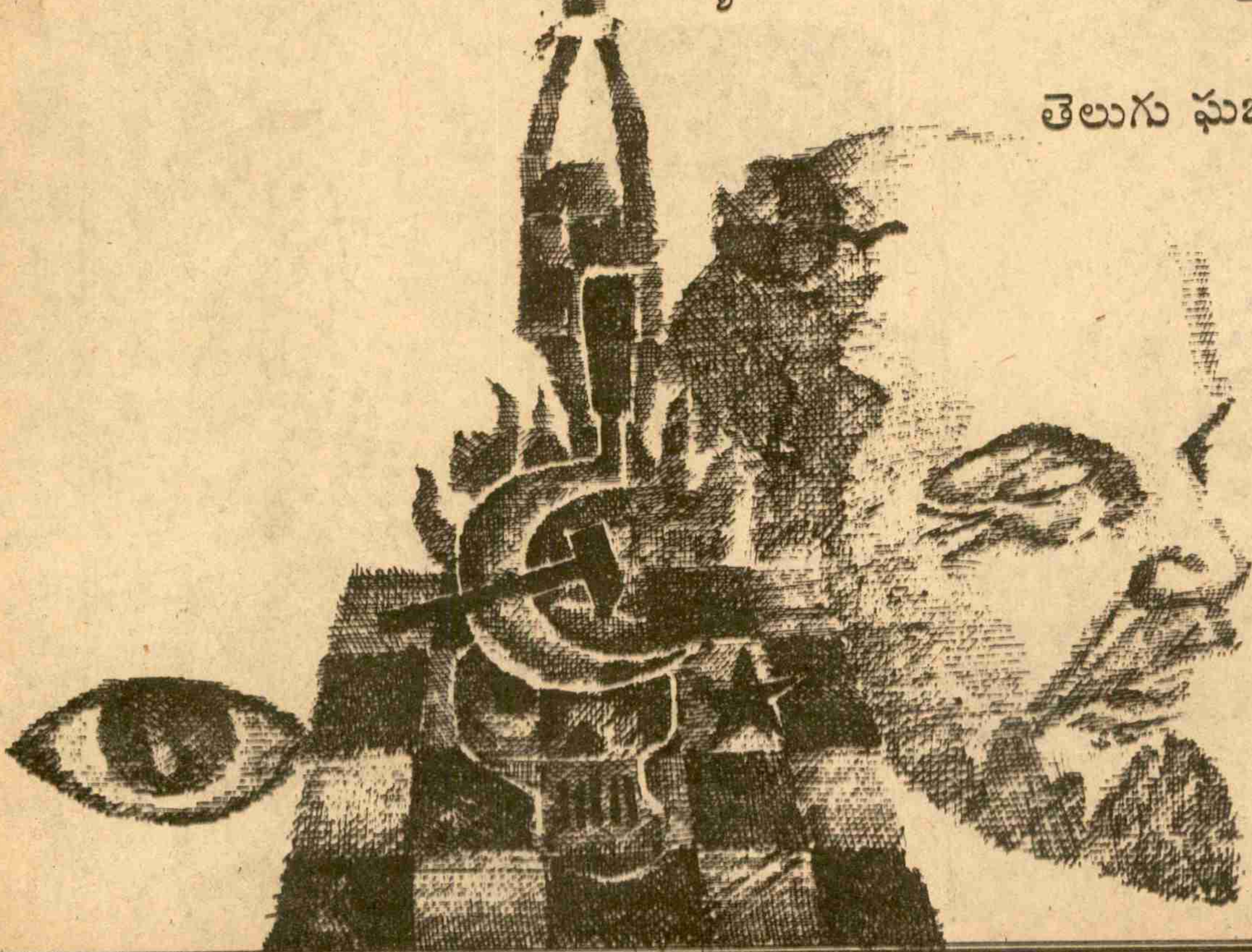
కాలదన్నితే చేసిన త్యాగం ధూళిలో అణగిపోదు
చరిత్రనే నిర్మించిన మూర్తిని చెరిపేస్తే చెరిగిపోదు
వీ ఉన్నాడం తల కెక్కిందో వీమిటి ఈ హంగామా
వేళ్ళు నాలుకున్న సామ్యవాదం విదిలిస్తే ఒరిగిపోదు
డబ్బు మబ్బులో రుచులు మరిగితే ఉబ్బుతుందిరా ఒళ్ళు
చెమటను నమ్ముకు దూసుకుపోయే శ్రమశక్తి వీగిపోదు
ఇంతలోనే భూస్వామ్య భూతమా! ఎందుకెగిరి పడతావు
చేటు కాలమిది; మట్టిగొంతు వీనాటికే విరిగిపోదు
కొప్పు పొరల్లో సోమరితనాన్ని కుదించుకుంటున్నారా
అవరోధాలు బిగిస్తే వ్రగతికే ఆయుస్సు తరిగిపోదు
తల్లి రొమ్మునే వేలంవేసే తనయులు పుడుతున్నారు
వీ ద్రోహులు వీమన్నా కదిలే ఈ శ్వాస ఆగిపోదు
సూదికంటితో ఎన్ని మార్పులను చూశావోయి 'సినారె'
పైనున్న మంచు నీరుగారినా పర్వతం కరిగిపోదు
('ఉదయం' సాజన్యంతో)

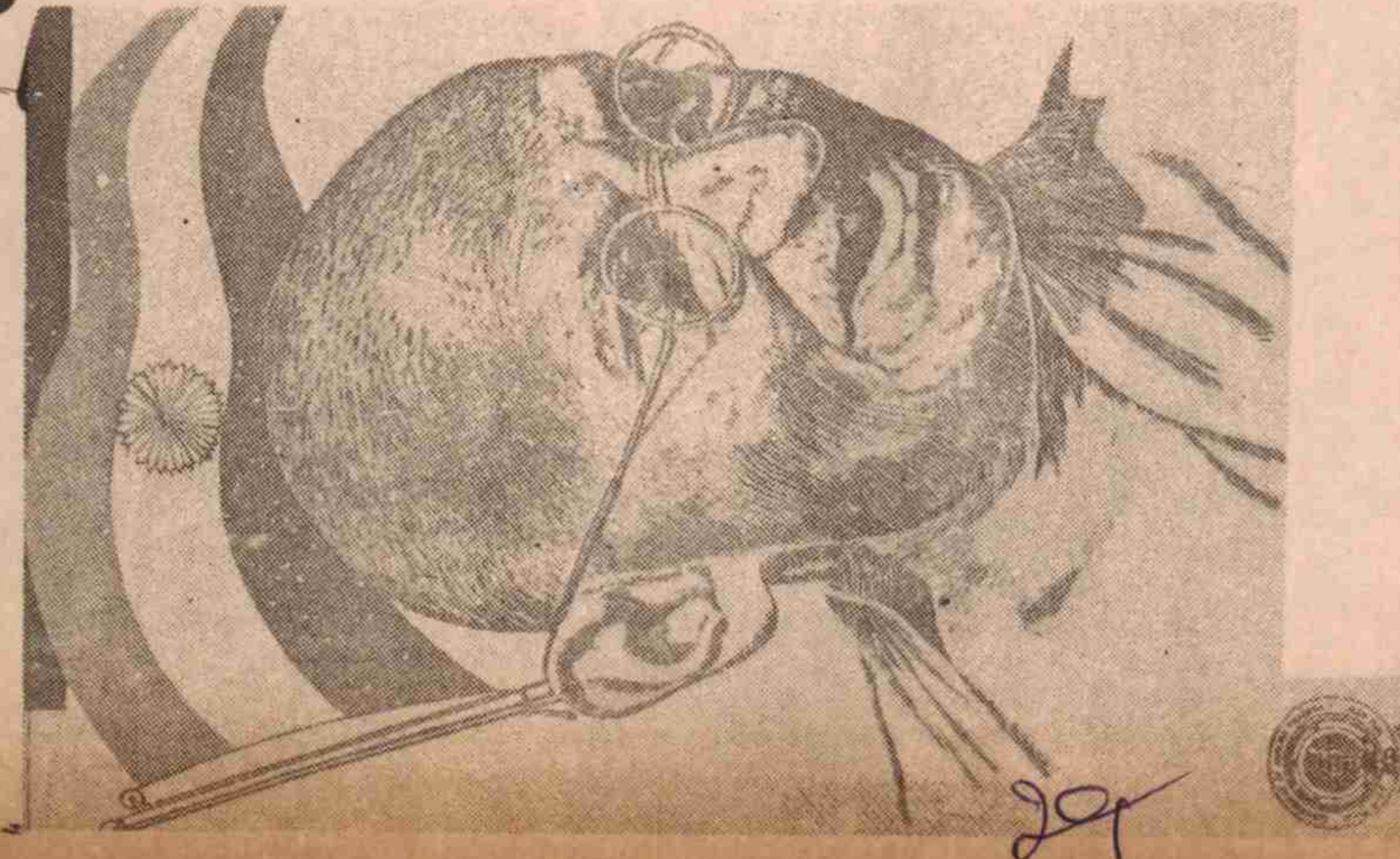
సోవియట్

ఘటనలపై

తెలుగు ఘజల్

మానవత్వమే మానవుని అసలైన మతం

ఈశ్వరుడు, అల్లా, ఏసుక్రీస్తు, గురునానక్, గౌతమబుద్ధుడు, అందరూ ఉద్బోధించినది ఒక్కటే. మత సామరస్యం. గాలీ, నీరూ, వెలుతురూ, ప్రేమ, చీకటి అందరికీ ఒక్కటే. చీకటిని కోరుకుని వెన్నెలను దూరం చేసుకోవడం, ప్రేమాస్పృదుడైన మనిషి చేయవలసిన పనేనా? మతం పేరిట కలహాలు మానేసి, చేయి చేయి కలిపి అన్యోన్య దేశగా పయనించి గమ్యం చేరాలి. అప్పుడే ఈ దేశం భగవంతుని ఆదేశంగా పచ్చగా ఉంటుంది. నా చిరకాలపు ఆశ అదే!

—మహాత్మాగాంధీ

రాష్ట్ర ప్రభుత్వ ప్రగతి : ముఖ్యాంశాలు

బాలహీనవర్గాల సంక్షేమం :

- * ఈ సంవత్సరం గ్రామీణ పేదల కోసం రు. 130 కోట్లు ఖర్చుతో 1,55,830 పక్కాగృహాల నిర్మాణం
- * పేదలకు ఇళ్ళ స్థలాలకై రు. 35 కోట్లు కేటాయింపు
- * ఒక కోటికిపైగా పేద కుటుంబాలకు తగ్గింపు దరలో బియ్యం సరఫరా
- * స్థానిక ప్రజలకు కనీస అవసరాలు: ఉపాధి కల్పించేందుకై మారుమూల ప్రాంతాల అభివృద్ధి ప్రణాళిక అమలు.
- * పోడు వ్యవసాయాన్ని అరికట్టి పెడత్యాగం తెగల ప్రజల పునరావాసానికి ఒక కార్యక్రమం అమలు.

నీటి పారుదల :

- * 1991-92 సంవత్సరంలో నీటిపారుదల మరియు వరద నివారణలకై కేటాయింపు రు. 395.98 కోట్లు కేటాయింపు.
- * 55,000 హెక్టార్ల భూమిని అదనంగా నీటి పారుదల క్రిందకు తెచ్చేందుకు కృషి

విద్యుచ్ఛక్తి :

- * విద్యుదుత్పాదనకు రు. 419.71 కోట్లు కేటాయింపు
- * ఈ సంవత్సరం 116 మెగావాట్ల అదనపు విద్యుత్ ఉత్పాదనకు కృషి.
- * 1990-91లో ఆహార దాన్యాల గాన్యాల ఉత్పత్తి 131.33 లక్షల టన్నులు.
- * ఈ సంవత్సరం ఉత్పత్తి 143.70 లక్షల టన్నులు
- * రికార్డు స్థాయిలో 39.99 లోల టన్నుల నూనెగింజల ఉత్పత్తి.

జారీ చేసినవారు

కమిషనర్ సమాచార పౌర సంబంధాలశాఖ
ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం

రాజీవ్ రహదారి పథకం :

- * కరీంనగర్-పెద్దపల్లి-సిద్దిపేట పట్టణాలలో వ్యాపారం, రవాణా అభివృద్ధికి తోడ్పడే హైదరాబాద్-కరీంనగర్-రామగుండం రహదారి నిర్మాణపు పనులకు ప్రధాన మంత్రిచే ప్రారంభోత్సవం.

సర్వమత సామరస్యం, సమైక్యత, శాంతి, అహింసలను ఊపిరిగా పోసుకుని రాష్ట్రాభివృద్ధికి కంకణం కట్టుకున్న మన ప్రభుత్వం జాతిపిత జయంతి సందర్భంగా మరోసారి ప్రజా శ్రేయోనిర్మాణపు నరంకితమవుతుంది. కలసి జీవిద్దాం-ప్రగతి సాదిద్దాం

—ఎన్.జనారనరెడ్డి
ముఖ్యమంత్రి.

ఈ ప్రగతి సహకార సొత్తనం, రైతున్నల రైతున్న ఫలం!!

నేడు విస్తన్న సేవనామయమిల్కి గుండెనిండా పిల్చుకుందాం,
శ్రంఖలాలను చేదిద్దాం, ఆర్థిక విస్తనాన్ని పొదిద్దాం.

- సహకార వరదతి సరిహూల ద్వారా 1991-92 సంవత్సరంలో రూ. 600 కోట్ల వ్యవసాయ ఋణాలు.
- సూతనంగా నిర్ణీత ప్రాంతాలలో రివాల్యూంక్ క్యాప్చర్లెడ్ పథకం ఈ దాతవా నుండి అమలు.
- సానిక సహజ వనరుల ప్రాతిపదికగా శీఘ్రగతిని గ్రామీణాభివృద్ధి.
- ప్రాథమిక సంఘం వ్యాపారాభివృద్ధి, వాటి పటిష్టత.
- తక్షణ అవసరాల నిమిత్తం బంగారంపై ఋణ సదుపాయం.
- 22 జిల్లా కేంద్ర సహకార బ్యాంకులు, 4665 ప్రాథమిక సంఘాల ద్వారా ముమ్మరంగా ఋణనింపిణి!
- నేనేత, ఇతర వృత్తి కళాకారుల అభ్యున్నతి.
- గ్రామీణ పేదరికం నిర్మూలన.
- డిపాజిట్ల సేకరణలో రూ. 610 కోట్ల కృషి.

అంధ్ర ప్రదేశ్ రాష్ట్ర
సహకార బ్యాంకు లిమిటెడ్
హైదరాబాద్

సహకార సంఘాలు మీవి!
వాటి పటిష్టత మీ భవిష్యత్తుకు బాట!!

మనసు ఫౌండేషన్
పుస్తకాల పరిశీలనాపట్టిక

పుస్తకం పంఖ్య	RVV01 A 106
పుస్తకం పేరు	తెలుగులో
కారణం	25/8/23
మొదట అట్ట	yes
వెనుక అట్ట	yes
మొత్తం పేజీలు	33
పెద్ద సైజు పేజీలు	No
భాగం పేజీలు	NO
లేని పేజీలు	NO
తయారు చేసినది	sandhya
పేజీలు విడదీసినది	sandhya
స్కాన్ చేసినది	sandhya
పరిశ్ల చేసినది	Amrutha
పేజీలు పరిశూనినది	
టైటిల్ చేసినది	
ప్యాకింగు చేసినది	
స్కాన్ చేయబడినది	
తప్పులు	no
పరిస్థితి	good